

Consell Municipal de Benestar Social 2009-2010

Informe participatiu

Informe presentat al Plenari
del Consell Municipal de Benestar Social
el 25 d'octubre de 2010.

Aquest document es pot trobar a
www.bcn.cat/consellbenestarsocial

© Ajuntament de Barcelona
Acció Social i Ciutadania
Direcció de Participació Social
Consell Municipal de Benestar Social
València, 344, 6è
Tel. 93 413 26 12
cmbs@bcn.cat
www.bcn.cat/consellbenestarsocial

Realització: Hores extraordinàries

Octubre de 2010

La noció de governança designa l'art de governar que té en la gestió de les interdependències entre diferents actors el seu principal instrument de govern. Així, l'objecte de la governança és la capacitat d'organització i acció de la societat d'un territori determinat, el seu mitjà és la gestió relacional i la seva finalitat, el desenvolupament humà des d'un punt de vista global.

Amèrica-Europa de Regions i Ciutats

Índex

Presentació	7
Memòria d'activitat del Consell Municipal de Benestar Social	9
Organització	10
Presentació i difusió de les propostes 2009	12
Activitat de la Comissió Permanent	13
Activitat dels grups de treball	14
Programa de treball dels grups	15
Participació i seguiment en programes municipals	16
Presència del Consell Municipal de Benestar Social en altres òrgans de participació	17
Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació	18
Resposta a les propostes de 2009 dels grups de treball	19
L'atenció social a la ciutat de Barcelona. Programa d'acció contra la pobresa i balanç global del primer semestre de 2010	20
Desplegament del nou model de serveis socials bàsics	29
Institut Municipal de Serveis Socials	32
Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva	37
Seguiment de les propostes específiques dels grups de treball	41
Acció comunitària	42
Dona	46
Drogodependències	52
Famílies	58
Gent gran	64
Infància	69
Pobresa	74
Salut	82
Propostes dels grups de treball per al 2010	87
Acció comunitària	88
Dona	94
Drogodependències	98
Famílies	102
Gent gran	107
Infància	118
Pobresa	126
Salut	132
Institut Municipal de Persones amb Discapacitat	143
Annexos	151
1. Composició del Plenari del Consell Municipal de Benestar Social	152
2. Acta de la reunió de deliberació del jurat del Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2009	154
3. Bases del Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2009	160
4. El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona rep el certificat internacional de qualitat ISO 9001:2008	172
5. Recull de fòrums, jornades i congressos, informes i publicacions	177
6. Normes reguladores del Consell Municipal de Benestar Social	183

Presentació

Un any més la Memòria Participativa del Consell Municipal de Benestar Social 2009-2010 és l'expressió de la solidaritat i el compromís cívic de la ciutat per vetllar per la igualtat d'oportunitats i per la lluita contra l'exclusió social.

El Consell ha estat des del seu inici, ara fa vint-i-dos anys, un espai de creació de complicitats i sinergies. A través d'un diàleg obert entre les diferents entitats socials, professionals, persones expertes i forces polítiques de la ciutat s'han debatut els reptes socials que la societat planteja.

Any rere any la ciutat s'ha enriquit amb les propostes dels grups de treball d'aquest Consell, de manera que avui Barcelona és el resultat de pensar i actuar de forma col·lectiva i solidària.

Aquest any, igual que l'any anterior, un tema present en tots els grups de treball ha estat les conseqüències de la crisi econòmica i les noves situacions de pobresa i vulnerabilitat que està generant. I, per descomptat, la necessitat de garantir i incrementar els pressupostos dedicats a la inclusió social i la prevenció. També ha estat present la necessitat de una major implicació de la ciutadania en la resolució del reptes socials actuals.

El 2010 conclou el Pla municipal d'inclusió social 2005-2010, que es va desenvolupar a partir de la proposta d'aquest Consell. Els canvis socials i la crisi econòmica ens plantegen nous escenaris i una major complexitat, que requereix més que mai el compromís de l'Ajuntament de fer de la participació un element imprescindible de governança i apostar per noves formes de solidaritat i accions conjuntes.

Un dels objectius del proper curs serà fer l'avaluació d'aquest Pla d'inclusió social, i sorgiran noves propostes per tal que la ciutat se segueixi transformant per fer front als nous reptes i continuar apostant per les polítiques d'igualtat redistributiva, autonomia personal i de relacions comunitàries de solidaritat.

I el Consell demana a l'Ajuntament que continuï apostant per una Barcelona inclusiva i sigui fidel al compromís que va contreure en el moment de la constitució del Consell. Fet que passa per augmentar els serveis i recursos per a les persones més vulnerables, el treball comunitari, i el compromís d'incorporar les propostes d'aquest òrgan de participació, d'aquest fòrum de diàleg privilegiat que és el Consell.

Memòria d'activitat del Consell Municipal de Benestar Social

Organització

El Consell Municipal de Benestar Social és un òrgan de participació és un òrgan de participació en l'àmbit de l'acció social. El seu objectiu és contribuir a la construcció d'una ciutat més inclusiva i solidària. Formula propostes, valida les línies d'actuació de les polítiques socials municipals i fomenta la coordinació entre les entitats i institucions.

El consell s'estructura en el Plenari, la Comissió Permanent i actualment vuit grups de treball.

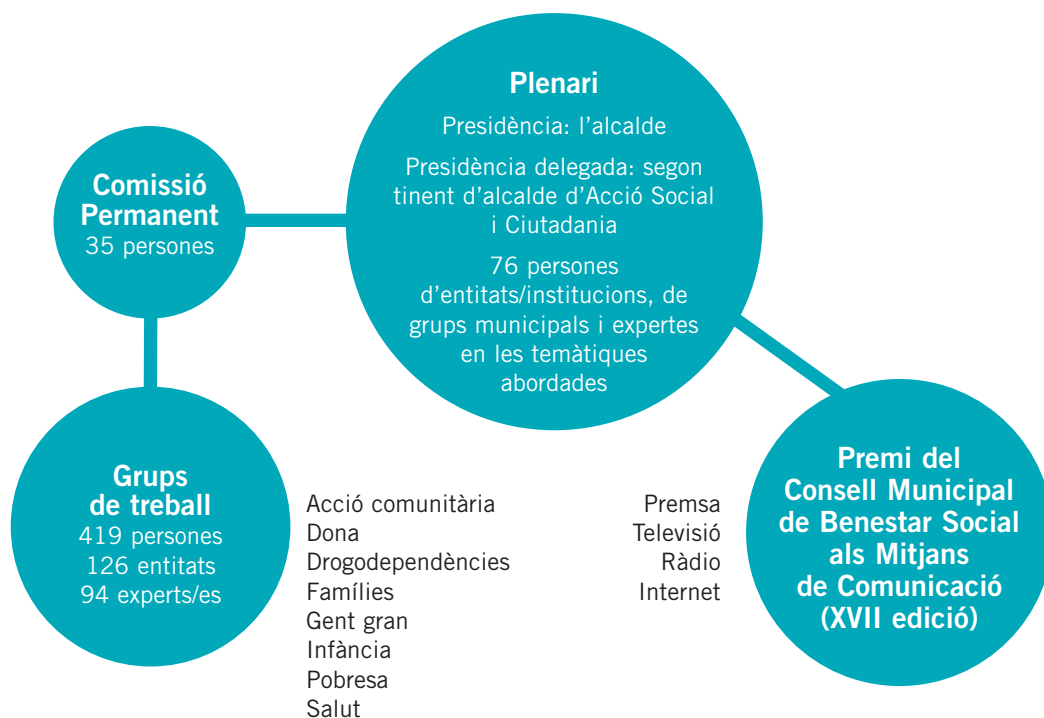
El Plenari és l'òrgan de màxima representació del Consell. Hi participen les entitats i associacions que actuen en el camp del benestar social a la ciutat.

La Comissió Permanent constitueix l'òrgan de seguiment del Consell. Té la funció d'estudiar, informar i discutir els assumptes que es tractaran al Plenari.

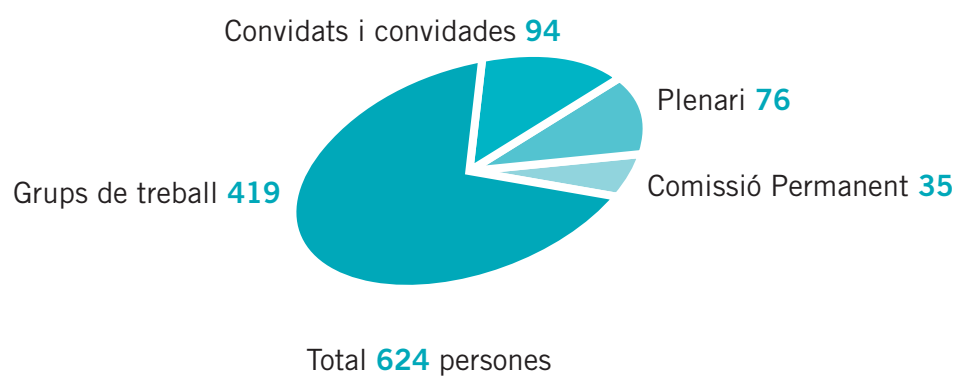
Els grups de treball són temàtics i tracten qüestions relacionades amb el seu àmbit. Estan formats per representants de les entitats que componen el Plenari del Consell, tècnics i tècniques municipals del camp temàtic de referència, per entitats i/o institucions especialitzades o que intervenen en l'objecte de treball del grup, i també per persones expertes.

Altres consells sectorials, com el de dona, joventut, assessor de la gent gran, del poble gitano, de gais, lesbianes, homes i dones transsexuals i bisexuals, consell de salut de districtes, d'immigració... estan representats en els grups de treball de referència.

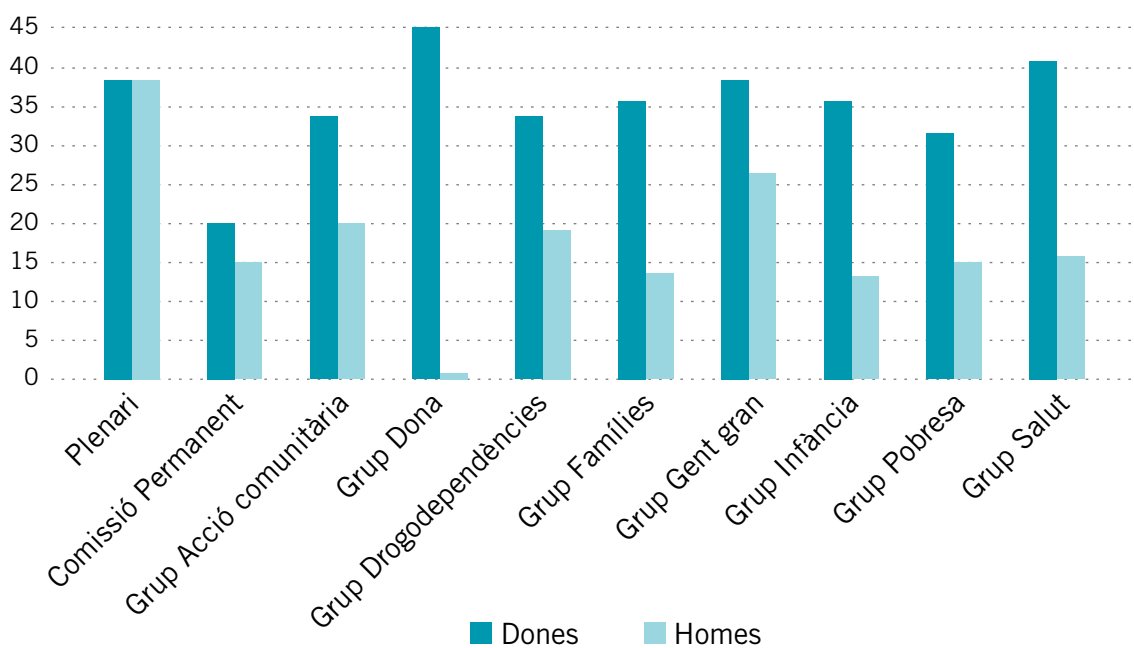
Plenari

Composició

Distribució per grups

Presentació i difusió de les propostes 2009

Després del Plenari del Consell, celebrat el 30 de setembre de 2009, es va fer la difusió de les propostes presentades pels grups de treball a totes les entitats del Consell Municipal de Benestar Social, al Consell Assessor de la Gent Gran, al Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona, a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, i a altres ajuntament i institucions de la ciutat (col·legis professionals, biblioteques especialitzades, etc.). També se n'ha fet difusió a través de la web del Consell.

El dia 17 de novembre de 2009, el segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania va presentar les propostes a la Comissió d'Acció Social i Ciutadania.

Activitat de la Comissió Permanent

L'activitat de la Comissió Permanent durant aquest any ha estat:

- Presentació del Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2009-2012.
- Presentació del Pressupost 2010 de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania.
- Presentació de l'informe Balanç d'atenció social 2009.
- Presentació de l'estudi "Recomanacions per a la millora de l'atenció social a persones amb trastorn mental a Barcelona".
- Presentació de la Guia de xarxes d'intercanvi solidari.
- Presentació de l'Anuari 2009 del Tercer Sector Social de la ciutat de Barcelona.
- Presentació del projecte internacional "Ciutats amigues amb les persones grans".
- Presentació de l'Institut de Serveis Socials de Barcelona.
- Informe sobre el desplegament del nou model de serveis socials bàsics.
- Informació sobre les noves xarxes d'acció de l'acord ciutadà per una Barcelona inclusiva.
- Presentació de les propostes i conclusions del grups de treball de l'any 2009-2010.

Activitat dels grups de treball

De manera resumida, els programes de treball dels grups han estat:

Acció comunitària

- Lideratge dels processos comunitaris.
- Transversalitat i acció comunitària.
- L'avaluació de les accions comunitàries.

Dona

- Interseccionalitat dels eixos de desigualtat i les seves implicacions en les polítiques públiques.

Drogodependències

- S'ha reflexionat sobre com evitar o gestionar el rebuig ciutadà a la implantació de serveis d'atenció a persones drogodependents en els barris, i se n'han conegut diverses experiències.
- Justícia i drogues: mesures penals alternatives a la presó i tractament de les drogodependències en els centres penitenciaris.

Famílies

- Continuació del tema de reflexió del curs anterior sobre les relacions intergeneracionals a la ciutat, des de diverses dimensions o perspectives: dins de la família i també des de la perspectiva més comunitària.
- Seguiment del Programa Municipal de Famílies.

Gent gran

- Anàlisi valorativa del Programa Municipal de Gent Gran 2006-2010, fent èmfasi en dos aspectes:
 - Avaluació del programa en relació amb els criteris de qualitat i atenció a les persones, i que signifiquen claus de millora. Aquest treball s'ha analitzat els dos darrers anys.
 - Mirada a la dimensió comunitària.
- Participació en el Projecte Barcelona Ciutat Amiga de la Gent Gran, que serà l'eix central de la III Convenció Les Veus de la Gent Gran.

Infància

- La infància i l'esport, des de diferents perspectives: integració i cohesió; participació, associacionisme i convivència; la perspectiva de gènere, i el rol dels pares.

Pobresa

- Perspectiva comunitària de lluita contra la pobresa i l'exclusió (situar les persones vulnerables en l'eix o centre).
- Establir les bases per fer un seguiment del programa d'acció municipal contra la pobresa.

Salut

- Intervenció en els determinants de la salut i la necessitat d'atenció a la diversitat. Hàbits saludables i mesures higièniques sanitàries com a factors bàsics de prevenció en salut.
- Mirada crítica sobre el sistema sanitari i els seus excessos.

Programa de treball dels grups

El Consell Municipal de Benestar Social té una dinàmica de funcionament que va d'octubre a juny. Així, el curs 2009-2010 es va iniciar el mes d'octubre de 2009 i va finalitzar el mes de juny de 2010.

Cada grup de treball es reuneix amb una periodicitat mensual. Durant aquest curs els grups de treball han realitzat un total de 64 sessions on han participat més de 400 representants de diferents entitats. El curs finalitza amb les propostes treballades pels vuit grups que es presenten a la Comissió Permanent, per a la seva discussió i aprovació.

Aquestes propostes queden recollides en aquest informe que es presenta al Plenari, màxim òrgan del Consell, per a la seva ratificació i aprovació final. Posteriorment el president delegat del Consell les presenta a la Comissió d'Acció Social i Ciutadania en el plenari de l'Ajuntament.

Al llarg del curs, el tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania i els regidors i regidores –segons la temàtica tractada en els grups de treball– hi participen donant compte de les propostes formulades pels grups l'any anterior, o bé per explicar els programes i actuacions concretes de les polítiques socials.

Participació i seguiment en programes municipals

El mes de març de 2005 l'Ajuntament de Barcelona va posar en marxa el Pla municipal per a la inclusió social, en compliment dels compromisos del Programa d'Actuació Municipal 2004-2007 i en el Plenari del Consell Municipal de Benestar Social.

Entre el Pla i el conjunt de serveis i projectes que el despleguen en el dia a dia, se situa un nivell intermedi de programació. Són els programes que van estructurant l'estratègia d'inclusió social en àmbits concrets d'actuació.

El Consell Municipal de Benestar Social va participar fent aportacions a l'elaboració d'aquests programes municipals i forma part dels processos de participació de seguiment i valoració dels següents programes, plans municipals i accions:

- Pla municipal per a la inclusió social 2005-2010
- Programa municipal per a la gent gran 2006-2010
- Pla de millora dels casals i espais de gent gran municipals
- Programa municipal per a les famílies 2006-2010
- Programa municipal per a la infància i adolescència 2007-2010
- Marc municipal per a l'acció comunitària, 2005
- Programa municipal d'atenció social a persones sense sostre, 2005
- Programa d'acció social contra la pobresa 2009-2014
- Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2009-2012
- Programa d'actuació municipal 2008-2011
- Pla municipal per al col·lectiu lesbià, gai, transsexual i bisexual, 2010

Presència del Consell Municipal de Benestar Social en altres òrgans de participació

El Consell Municipal de Benestar Social té presència i interactua amb d'altres òrgans de participació de la ciutat com el Consell Municipal d'Immigració, el Consell de Cent Joves, el Consell Econòmic i Social, el Consell de l'Habitatge Social de Barcelona, i participa activament a la resta de consells de la Direcció de Participació Social: Consell Assessor de la Gent Gran, Consell Municipal del Poble Gitano, Consell Municipal de Gais i Lesbianes i Homes i Dones Transsexuals, i a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG).

Formen part del CAGG noranta entitats i organitzacions. També funciona per comissions o grups de treballs però aquestes es constitueixen anualment segons el programa d'actuació. En les diferents activitats han participat un total 1.156 persones.

Consell Municipal del Poble Gitano

(CMPG), amb 19 organitzacions i entitats, actua com a plataforma estable de debat i interlocució per a qüestions referents a la millora del benestar dels gitanos i gitanes de Barcelona. Cal destacar la celebració del Dia Internacional del Poble Gitano, amb una participació de 350 assistents.

Consell Municipal de Gais i Lesbianes i Homes i Dones Transsexuals (CMGLiHDT),

amb 59 organitzacions i entitats membres, té com a missió fomentar la igualtat de drets, llibertats i el reconeixement social d'aquest col·lectiu. Aquest any cal destacar la participació en l'elaboració del Pla municipal LGBT i del projecte europeu de polítiques locals contra l'homofòbia. En total hi ha participat 163 persones.

Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva (ACBI).

Aquest any l'Acord s'ha dotat d'una nova organització per tal d'enfortir la capacitat d'acció contra la pobresa i l'exclusió social. S'ha creat el Consell de Govern, com a òrgan de govern de l'Acord, que ha integrat les entitats de l'anterior comissió de l'Acord i de l'Associació Barcelona per l'Acció Social. Amb això s'enforteix la capacitat de les entitats de cooperació i treball conjunt i es possibiliten respostes a les diferents necessitats actuals per tal de reforçar la inclusió i cohesió social de la ciutat.

Actualment hi ha 402 entitats i organitzacions adherides i vuit xarxes d'acció temàtiques, i es preveu que abans de finalitzar el 2010 es constitueixin dues noves xarxes i s'assoleixi així el compromís marcat en el Programa d'Actuació Municipal 2008-2011.

Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació

Des de l'any 1993 el Consell promou i convoca la celebració del Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació, amb l'objectiu de reconèixer, promocionar i divulgar el bon tractament de la informació que apareix als mitjans de comunicació sobre temes socials de la ciutat de Barcelona.

El premi té quatre modalitats: premsa, ràdio, televisió i internet.

A l'edició del 2009 la participació ha estat:

<i>Modalitat</i>	<i>Treballs</i>	<i>Mitjans</i>
Prensa	57	21
Ràdio	32	6
Televisió	33	10
Internet	16	11
Total	138	48

Resposta a les propostes de 2009 dels grups de treball

L'atenció social a la ciutat de Barcelona.

Programa d'acció contra la pobresa i balanç global del primer semestre de 2010

La situació de crisi econòmica global presenta impactes socials en forma d'atur i de necessitats emergents en diversos col·lectius de població. L'Ajuntament ha donat resposta amb polítiques de reactivació econòmica, atenció a les persones i seguretat i convivència a l'espai públic.

Els impactes socials de la crisi s'han traduït en un creixement de les demandes als serveis socials, i des de la Regidoria d'Acció Social i Ciutadania s'han enfortit i dissenyat dues línies estratègiques transversals:

- D'una banda, s'ha potenciat el **Pla municipal per a la inclusió social**, en marxa des de 2005; així com el desplegament de les noves lleis de la dependència i de serveis socials.
- D'altra banda, s'han definit respostes noves, connectades a la situació de crisi econòmica, en el marc de:
 - **Programa d'acció social contra la pobresa.**
 - **Pacte per l'ocupació de qualitat.**
 - **Pla municipal d'habitatge.**

Programa d'acció social contra la pobresa

En els darrers anys, l'Ajuntament ha fet un important esforç per desenvolupar un sistema de serveis orientats a la inclusió, la cohesió social i el benestar de totes les persones. Des de març de 2005, la ciutat disposa d'un Pla municipal per a la inclusió social, desenvolupat amb un ampli consens social i polític. En el marc de desplegament d'aquest Pla, un objectiu central ha estat elaborar el Programa d'acció social contra la pobresa per tal d'atendre les persones i famílies econòmicament vulnerables i la infància en risc; reforçar les polítiques

d'inclusió en matèria d'habitatge i ocupació; enfortir el conjunt de prestacions econòmiques, i el desplegar plenament els dispositius d'atenció en casos d'exclusió social severa.

Les propostes del Programa són fruit d'un ampli procés de diàleg amb responsables i tècnics municipals i d'altres administracions; amb les entitats socials membres del Consell Municipal de Benestar Social i de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, i amb diverses persones expertes en l'àmbit de la intervenció sobre les situacions de pobresa.

El Programa s'estructura en quatre blocs:

- Diagnosi de la situació de vulnerabilitat econòmica a la ciutat.
- Marc normatiu de referència del Programa.
- Capacitat de resposta municipal per fer front a les situacions de risc d'exclusió.
- Programàtic: ordenat en 5 línies estratègiques, 20 objectius i 55 accions.

Del conjunt del Programa s'identifiquen com a accions prioritàries:

1. Sistema integral de cobertura de necessitats alimentàries (inclou programa d'alimentació social de persones grans vulnerables).
2. Suport econòmic d'inclusió i serveis d'urgència social.
3. Sistema de suport social i formatiu a les persones en situació d'atur.
4. Programa d'inclusió laboral de persones en situació de pobresa i exclusió.
5. Estratègies d'inclusió residencial:
 - Habitatges d'emergència social i noves modalitats d'habitatge dotacional.
 - Xarxa única d'habitatges d'inclusió.

6. Ajuts i beques a famílies vulnerables per a activitats socioeducatives.
7. Desplegament del Programa municipal de centres oberts d'infància.
8. Centre d'atenció integral a persones drogodependents en situació d'exclusió.
9. Increment d'equipaments i places d'atenció a persones sense sostre.

10. Ampliació fins a 10 xarxes d'acció en el marc de l'Acord Ciutadà (inclou l'increment del nombre i la dotació dels convenis per la inclusió amb entitats socials).

El Programa culmina el Pla d'inclusió social, que ha suposat des de 2005 un augment del 73,3% de la despesa municipal contra l'exclusió.

Serveis d'inclusió social i persones sense sostre

Serveis d'acolliment residencial. 2005-2009

Centres	2005	2006	2007	2008	2009
Primera acollida					
Punts de prestació	-	3	3	3	3
Places	-	240	260	260	240
Persones acollides	-	2.664	3.211	2.972	2.269
Estades realitzades	-	65.769	92.272	91.588	84.737
Mitjana estades per persona	-	24,7	28,7	30,8	29
Atencions bàsiques					
Punts de prestació	-	2	2	2	2
Places	-	70	70	70	70
Persones acollides	-	153	215	180	161
Estades realitzades	-	13.740	24.051	24.579	22.460
Mitjana estades per persona	-	89,8	111,9	136,6	117,4
Inserció					
Punts de prestació	5	5	5	5	5
Places	134	134	134	149	274
Persones acollides	1.098	1.083	1.215	1.144	1.123
Estades realitzades	82.334	79.417	87.315	88.568	92.279
Mitjana estades per persona	75	73,3	71,9	77,4	106,2
Amb suport socioeducatiu					
Punts de prestació	3	3	3	3	3
Places	45	72	91	114	114
Persones acollides	45	nd	158	178	162
Estades realitzades	3.828	nd	24.943	27.434	23.640
Mitjana estades per persona	85,1	nd	157,9	154,1	169,6

Nota: places = estades realitzades/dies any.

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Font: Departament de Recerca i Coneixement. Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona.

Balanç global de l'atenció social a Barcelona

El balanç global de l'atenció social a Barcelona del primer semestre de 2010, compara els mateixos indicadors i períodes (gener-juny) de l'any 2007 (encara en una situació de creixement econòmic) i dels anys 2008 i 2009 (quan ja es notaven els impactes socials de la crisi) per tal de poder valorar l'evolució, tant de les demandes com de la capacitat de resposta municipal.

En resum, l'Ajuntament respon, el 2010, amb:

- Un increment del 18,2% del pressupost d'Acció Social i Ciutadania, 69,2 milions més entre 2007 i 2010.
- El nombre de persones ateses al llarg dels últims tres anys a la xarxa de centres de serveis socials ha estat d'un 30% més.

- La contractació municipal socialment responsable a juny de 2010 és de 4,1 milions d'euros.
- Els habitatges socials vinculats a les polítiques d'inclusió social han estat més de 5.000.

Increment de les polítiques públiques socials

Els recursos de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania s'han incrementat en 69,2 milions d'euros, entre 2007 i 2010, per tal d'enfortir l'atenció a les persones socialment vulnerables. Enguany, el de crisi: ajuts a famílies, serveis d'alimentació o acció socioeducativa, amb creixements per sobre del 20%. I, d'altra banda, aquells que garanteixen el desplegament de la cartera de serveis d'accés universal: l'atenció domiciliària i la teleassistència.

Àmbits d'actuació

	2009	2010
Persones i famílies vulnerables		
Centres de serveis socials	32.655.919	36.973.381
Ajuts a famílies i beques menjador	8.774.115	11.343.115
Persones en exclusió severa		
Centres d'acollida	13.312.050	14.880.595
Serveis d'alimentació	3.850.179	5.317.468
Infància i adolescència		
Equips d'atenció infància en risc (EAIA)	4.407.321	4.501.899
Acció socioeducativa i lleure inclusiu	5.623.711	6.810.932
Persones nouvingudes		
Serveis d'acollida (SAIER)	1.003.990	1.196.726
Serveis de mediació intercultural	409.370	425.469
Persones grans fràgils		
Servei d'Atenció Domiciliària	32.170.222	42.780.413
Teleassistència	3.462.758	5.354.269

Suport a entitats socials

L'enfortiment de les polítiques públiques ha vingut acompanyat, en el terreny de l'acció social, per un fort impuls al treball en xarxa. Dinàmiques de cooperació que s'han traduït, el 2010: en més recursos de suport a les

entitats; en l'elaboració d'una estratègia conjunta respecte l'Any Europeu de Lluita contra la Pobresa; en la constitució de dues noves xarxes de l'Acord Ciutadà (cultura per la inclusió i habitatges d'inclusió); o en la potenciació de l'acció comunitària.

	2007	2008	2009	2010
Despesa de suport a entitats socials (euros)	3.760.507	5.731.269	6.255.440	6.785.066
Nombre d'entitats amb suport	163	167	181	193
Nombre d'entitats signants de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva	262	375	419	450
Nombre de projectes comunitaris i xarxes d'intercanvi solidari	57	63	80	135

Perfils socials i indicadors d'atenció

Els indicadors d'atenció s'estructuren a partir de sis perfils de població diferents, que recullen els riscos més elevats de vulnerabilitat social. Alguns d'aquests perfils estan molt directament relacionats amb la situació de crisi. Altres estan produïts per dinàmiques no estrictament relacionades amb el cicle econòmic. Els sis perfils són:

- **Persones i famílies socialment vulnerables:** Són persones i famílies directament afectades per la situació de crisi perquè han quedat en atur o han entrat en l'economia submergida i tenen uns ingressos molt baixos o inestables. Aquestes famílies són perceptores de la renda mínima d'inserció (RMI).
- **Persones en exclusió social severa:** És un col·lectiu amb múltiples factors d'exclusió material i relacional, entre ells la pobresa, la manca d'autonomia o l'absència de vincles interpersonals. Aquestes circumstàncies sovint van acompanyades de la pèrdua de l'habitatge i del lloc de treball. Aquestes persones presenten dificultats serioses de cobertura de necessitats bàsiques.
- **Infants i adolescents en risc social:** Presenten un perfil de vulnerabilitat relacionat amb situacions de manca d'atenció perquè pertanyen a grups familiars desestructurats o, més en general, en contextos quotidians d'exclusió afectiva i emocional.
- **Persones nouvingudes en risc d'exclusió:** Són persones i famílies nouvingudes procedents de la immigració d'arrel social. Estan en procés d'acollida i afectades per situacions de fragilitat que fan vulnerable el seu procés d'assentament a la ciutat. Poden viure situacions d'infrahabitatge, tenen el risc de patir l'atur, pateixen dificultats d'inserció comunitària, etc.
- **Persones en situació de dependència i discapacitat:** És un col·lectiu de població que necessita suports socials de vida quotidiana per poder assolir graus dignes d'autonomia personal. La manca històrica d'aquests suports en l'àmbit públic ha forçat l'existència d'un gran nombre de persones (sobretot dones) cuidadores. L'accés a serveis i prestacions com a dret subjectiu ha quedat garantit amb les noves lleis socials.

- **Persones grans fràgils:** Són persones grans, cada vegada d'edat més avançada, que poden patir situacions de pobresa relativa (pensions baixes), situacions de solitud, dependències i condicions degradades d'habitabilitat.

Els perfils de persones i famílies vulnerables, persones en exclusió severa, infants i adolescents en risc i persones nouvingudes presenten necessitats –algunes d'elles emergents– en bona part relacionades amb els impactes socials de la crisi econòmica.

Per atendre aquestes necessitats i per combatre aquests impactes operen de forma prioritària les polítiques d'inclusió i d'acció

contra la pobresa. Els perfils de persones amb dependència i discapacitat, així com les persones grans fràgils, presenten necessitats menys vinculades al moment econòmic. En aquests col·lectius s'avança cap a l'accés universal als serveis de suport. En aquest sentit, Barcelona situa el desplegament de les noves lleis socials com a estratègia prioritària.

El quadre següent recull la síntesi del balanç de l'atenció social a Barcelona entre gener i juny dels anys 2007, 2008, 2009 i 2010, així com el percentatge de variació entre 2009 i 2010, i entre 2007 i 2010. Són indicadors de persones ateses que responen als sis perfils definits.

	Gener- juny 2007	Gener- juny 2008	Gener- juny 2009	Gener- juny 2010	2010/ 2009	2010/ 2007
Persones i famílies vulnerables						
Ateses als centres de serveis socials	29.609	34.503	36.767	38.760	5,42%	30,9%
Beneficiàries de renda mínima d'inserció	4.650	5.072	6.029	7.195	19,33%	54,7%
Persones en exclusió severa						
Ateses en centres d'acollida	1.379	1.475	1.601	1.682	5,05%	21,97%
Ateses en serveis alimentaris	5.724	6.251	6.360	7.374	15,94%	28,82%
Infants i adolescents en risc						
Ateses per EAIA i centres oberts	3.850	3.983	4.080	4.292	5,19%	11,48%
En seguiment per educadors de carrer	466	571	629	719	14,30%	54,29%
Persones nouvingudes						
Ateses pels serveis d'acollida (SAIER)	21.037	20.417	21.125	18.976	-10,08%	-9,80%
Ateses pels serveis de mediació	1.200	1.491	2.405	2.459	2,24%	104,91%
Persones amb dependència						
Valorades amb dret a prestació	9.298	12.995	23.361	34.941	(+11.580)	(+25.643)
Amb programa d'atenció (PIA) realitzat	—	3.855	12.900	25.979	(+13.079)	(+25.979)
Persones grans fràgils						
Llars amb servei d'atenció domiciliària	5.110	7.881	9.347	10.538	12,74%	106,22%
Ateses amb servei de teleassistència	23.582	32.611	42.455	45.585	7,37%	93,30%

Inclusió laboral i residencial

Més enllà dels perfils de població vulnerable atesos, les polítiques municipals d'atenció a les persones, al llarg del període gener-juny del 2010, han reforçat dues dimensions clau de l'autonomia personal i la inclusió social: amb diferents instruments per a la inserció en el món laboral en un context d'atur creixent; i l'accés a l'habitatge dels col·lectius de rendes més baixes, com són el Pacte per l'ocupació de qualitat: Pla d'acció 2010, la contractació socialment responsable i els programes d'habitatge.

El Pacte per l'Ocupació de qualitat: Pla d'acció 2010

El mes de juliol de 2009 hi havia a Barcelona 90.563 persones aturades. L'increment de l'atur porta a assolir una xifra màxima de 108.292 persones el març del 2010. Des de llavors, la desocupació ha tingut 4 davallades consecutives, situant-se

el juliol de 2010 en 99.844 persones. La taxa d'atur de Barcelona, a l'entorn del 15%, està clarament per sota de la catalana i de l'estatal.

En el marc del Pacte per l'ocupació de qualitat, es porten a terme un conjunt d'accions específicament orientades a la inserció: ocupació pública, formació, orientació, assessorament, emprenedoria inclusiva. Aquests programes es desenvolupen amb aquells perfils socials que tenen especials dificultats d'accés al món laboral i que estan molt intensament afectats per l'atur. S'adrecen, per tant, a persones amb baixos nivells de formació, a joves, a persones nouvingudes, a mares soles, a persones desocupades de llarga durada etc. El Pla d'acció 2010 recull i estructura el conjunt d'estratègies.

A continuació es mostren les principals accions tant en l'àmbit de les persones aturades socialment vulnerables, com en el camp de l'ocupació juvenil.

Pla d'acció 2010	Persones participants
Suport a persones aturades	
Activa't per l'ocupació	18.723
Formació ocupacional	6.442
Plans d'ocupació	2.081
Inserció laboral de persones en exclusió social	1.270
Suport a l'ocupació juvenil	
Programes d'orientació i assessorament	22.000
Programes d'emprenedoria juvenil	4.850
Itineraris d'accés laboral o reincorporació educativa	2.000

Contractació socialment responsable

El mes de desembre del 2008, l'Ajuntament de Barcelona es va comprometre a aplicar l'instrument de la Reserva Social als processos de contractació municipal, com a palanca de creació d'ocupació per mitjà d'empreses d'inserció i de centres especials de treball, en els termes permesos per la normativa. La Mesura de Govern fixava per al període 2009-2010 un objectiu molt concret: arribar als 10 milions d'euros en contractes amb entitats i empreses d'inserció, garantint així que l'ocupació creada beneficiés les persones en risc d'exclusió laboral.

Durant el primer semestre del 2009, el conjunt d'àrees, districtes, instituts i empreses municipals havien assolit la xifra de 2,7 milions d'euros en contractació socialment responsable; l'any 2009 es tanca amb 4.599.098 euros. Aquest any, durant el primer semestre, la contractació socialment responsable ha assolit la xifra de 4.174.869 euros, fet que implica un increment del 52,1% respecte de l'any passat i se situa ja molt a prop de l'objectiu fixat per tot l'any.

	Gener-juny 2009	Gener-juny 2010
Àrees i districtes municipals	1.372.697	2.648.570
Instituts i empreses municipals	1.371.185	1.526.298
Total	2.743.882	4.174.869

Polítiques socials d'habitatge

Al llarg del 2009 i 2010, l'Ajuntament ha aprofundit les estratègies conjuntes i transversals entre acció social i habitatge. D'una banda, es constata que l'exclusió residencial és un factor de risc cada cop més central en els itineraris personals d'exclusió. D'altra banda, les polítiques d'habitatge fan un important gir social, tot prioritzant l'accés de les rendes més baixes, i el manteniment de l'habitatge enfront dels riscos de pèrdua d'aquest o de degradació de l'habitabilitat. Així doncs, guanyen força les polítiques orientades a garantir itineraris d'inclusió residencial.

En relació a les dades que figuren al quadre, al llarg del 2010 s'amplia en 791 unitats el parc social d'habitatges, arribant als 5.108 entre emergències, inclusió, dotacionals i borsa de lloguer. Alhora, avança de forma important la cobertura dels dos grans programes de prestacions socials vinculades al lloguer, amb 5.232 i 17.899 unitats de convivència respectivament en els programes de lloguer just i renda d'emancipació.

Finalment, el 2010 l'Ajuntament destina gairebé 2,5 milions d'euros a ajuts econòmics de serveis socials per pagament del lloguer en situacions d'especial necessitat.

	2009	2010
Polítiques socials d'habitatge (nombre d'habitatges)		
Habitatges d'emergència social	75	153
Xarxa d'habitatges d'inclusió	269	296
Programes d'habitatge dotacional	3.127	3.301
Borsa d'habitatges de lloguer	846	1.358
Total	4.317	5.108
Polítiques socials d'habitatge (nombre de prestacions)		
Prestacions Programa Lloguer Just a Barcelona (Generalitat de Catalunya)	4.199	5.232
Prestacions Renda Bàsica d'Emancipació a Barcelona (Govern de l'Estat)	12.667	17.899

Altres equipaments socials a la ciutat de Barcelona 2010

Escoles bressol i llars d'infants	77
Casals infantils i ludoteques	50
Centres oberts	15 conveniats i 1 municipal
Centres de serveis socials	37
Centres d'atenció a persones sense sostre	11
Menjadors socials	6 (inaugurat al 2010 el de Sant Rafael)
Habitatges d'inclusió	32
Pisos d'inclusió	32 (increment de 8 nous pisos respecte al 2009)
Ampliació del servei de centre d'acollida de Nou Barris, amb un centre de dia, menjador i dutxes	

Programa municipal d'atenció a persones sense sostre, places disponibles el setembre 2010

Tipus de servei	Equipament	Places d'acolliment nocturn	Places de centre de dia
Acollida	Zona Franca	120	70
	Nou Barris	70 (30 op. fred.)	30
	Sant Gervasi	60	–
Atencions bàsiques	Meridiana	40	60
	Poble Sec	–	30
	Horta	30	40
Inserció	Can Planas		50
	Sant Joan de Déu	50	–
	Santa Lluïsa de Marillac	34	45
	Llar Pere Barnés	20	–
	Hotels i pensions	120	–
	Centres maternoinfantils	10	–
Habitatges d'inclusió (32 habitatges)	Zona Nord, Sud i Oest	140	–
Places del servei d'higiene	140		
Places del servei de menjador	1.086*		

* Menjadors: 320 places són exclusivament per a persones sense sostre. La resta de places de menjador són obertes per a tota la població, incloses persones sense sostre.

Acords

Anualment l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya formalitzen la signatura del Contracte-Programa per al finançament dels serveis socials de la ciutat. La xifra total del 2010 és de 40.240.872,26 euros, un 14% superior a la del 2009.

Desplegament del nou model de serveis socials bàsics

El 4 d'octubre de 2007 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de serveis socials, que estableix les bases generals per al desplegament d'un nou model de serveis socials bàsics. La Llei contempla l'accés als serveis socials com un dret universal i subjectiu, fet que suposa un increment sostingut de població amb perfils diversos que s'incorporaran els propers anys com a noves persones usuàries de la xarxa d'atenció social. En aquest context, **l'Ajuntament de Barcelona va establir com a prioritat del mandat el desplegament d'un nou model de serveis socials bàsics per millorar la qualitat dels serveis i homogeneïtzar l'atenció a tota la ciutat, amb l'ampliació d'equipaments i professionals.**

El disseny del nou sistema de serveis socials parteix de paràmetres d'universalisme, atenció a la diversitat i acció comunitària, els quals amplien el camp d'acció social a tota la ciutadania, amb independència dels nivells de renda, i alhora potencien les actuacions preventives i de caire relacional. El desplegament del nou model, que va iniciar-se a principi de 2008, és un procés complex que comporta: la redefinició del catàleg de serveis; la reestructuració de la xarxa, amb l'entrada en funcionament a principi de 2010 de l'Institut Municipal de Serveis Socials; l'increment sostingut del nombre de professionals; la renovació i posada en marxa de nous equipaments, i la millora dels circuits d'atenció a la ciutadania, que s'han avaluat en fase de prova pilot en tres centres experimentals.

Conclou la fase de disseny, definició i desenvolupament dels processos estratègics associats al desplegament del nou model, el 2009 es va iniciar la implantació progressiva al conjunt de la ciutat que es consolidarà a final de 2011. Els objectius principals del canvi de model són millorar l'accés de la

ciutadania als serveis socials, ampliar-ne el ventall de resposta, sobretot en el vessant preventiu i comunitari, garantir l'equitat en la prestació de serveis, i simplificar els processos de gestió per poder oferir una atenció més àgil.

El catàleg de serveis dóna resposta a les necessitats ciutadanes

La definició del catàleg de serveis socials és un element bàsic i estratègic en l'orientació del nou model d'atenció social. La seva revisió permanent és la garantia d'equitat territorial i d'adequació de les respostes que dóna l'Administració local a les necessitats i les expectatives ciutadanes. El catàleg comprèn tots els serveis socials de titularitat municipal que es presten a la ciutat; tant els que es presten directament des dels centres de serveis socials com aquells altres que es gestionen de forma centralitzada des de la Direcció d'Acció Social i que tenen una funció de suport a la xarxa territorialitzada de serveis socials bàsics. El catàleg consta de 43 serveis d'atenció individual i familiar agrupats en 11 tipologies i 12 serveis d'atenció col·lectiva agrupats en 3 tipologies. D'aquest total de 55 serveis, el 80% són d'accés directe a través de la xarxa de centres de serveis socials.

Millora i més equipaments, i més professionals als deu districtes de la ciutat

La implantació del nou model suposarà ampliar la xarxa de centres de serveis socials de 34 a 41 equipaments (2 dels quals subjectes a l'increment de població

dels districtes de Sant Andreu i Sants-Montjuïc) quan hagi finalitzat el procés de desplegament. Per determinar-ne la ubicació es tenen en compte criteris poblacionals per garantir la igualtat d'accés a cadascun dels territoris, alhora que la dotació de professionals s'ajusta als indicadors de risc de cada zona.

L'assoliment de les ràtios previstes en la Llei de serveis socials determina la incorporació progressiva i sostinguda de professionals, que ja s'ha anat produint des de 2008. Inicialment, s'ha prioritzat l'increment en les plantilles de treballadors socials, dedicats a millorar la resposta a les necessitats derivades de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència.

Així doncs, a principi de 2010, la plantilla global dels Serveis Socials Bàsics se situa en un total de 524 professionals. L'oferta pública d'ocupació 2009-2010 suposa, a més a més, l'aplanament de 179 professionals (treballadors/es i educadors/es socials), establint professionalment situacions prèvies d'interinatge.

El desplegament del nou model suposa un important volum d'inversió, en concret 51.375.469 euros, al llarg del període 2008-2011. A aquesta xifra cal sumar una despesa de 9.229.133 euros anuals corresponents al manteniment de la plantilla amb tots els professionals incorporats.

Un nou model d'articulació territorial

Els plans d'acció social territorials

El nou Model de Serveis Socials Bàsics contempla tres nivells operatius: el corresponent a cada centre, l'àmbit de

districte i l'àmbit de ciutat. A partir d'aquesta estructura s'organitza un sistema de planificació que suposa que:

- Cada centre de serveis socials elabora el seu programa incorporant els elements específics del seu barri o zona d'actuació.
- Cada districte engloba els programes dels centres de la seva àrea en un Pla d'acció social territorial (PAST), que permet fer una diagnosi social territorialitzada, amb objectius i actuacions previstes per al període 2010-2011 al voltant de quatre grans dimensions: inclusió, dependència, família i desenvolupament del model.
- Els 10 PAST s'articulen en el Pla d'acció social territorial de Barcelona.

L'Institut Municipal de Serveis Socials

Fruit de la posada en marxa del nou model, l'1 de gener de 2010 ha entrat en funcionament l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSSB), una peça clau com a instrument de gestió municipal que ha de proporcionar una perspectiva global i donar coherència a aquest sistema públic format per 41 centres, un col·lectiu de més de 500 professionals, i un catàleg de més de cinquanta prestacions i serveis als quals té dret el conjunt de la ciutadania.

Les funcions de l'IMSSB són:

- Impulsar, organitzar, gestionar i articular la producció dels serveis socials de responsabilitat municipal adreçats a la ciutadania.
- Dirigir, gestionar i supervisar els recursos humans, econòmics, tècnics i d'infraestructura dels centres de serveis socials.
- Col·laborar en la planificació estratègica municipal dels serveis socials.

- Programar, executar i avaluar el Pla d'acció social de cada territori.
- Cooperar amb els altres serveis locals per tal de millorar el benestar de les persones i de la comunitat en el conjunt de la ciutat.
- Impulsar i articular processos de participació ciutadana en tots els estrats de l'acció social, mitjançant la creació d'òrgans on siguin presents els diversos sectors representants de la comunitat social.

Una atenció de qualitat i més eficàcia en la gestió

A més de l'ampliació de la xarxa per donar resposta als nivells de cobertura previstos per la Llei de serveis socials, el desplegament del nou model ha suposat també el disseny i progressiva implementació de millores en els sistemes d'informació, per tal de fer més àgil i garantir la qualitat de l'atenció que es presta a la ciutadania.

La incorporació de noves eines de treball en xarxa per a un col·lectiu professional que supera les 500 persones ha requerit també de l'elaboració d'un adequat pla de formació.

Els centres socials experimentals

Abans d'estendre al conjunt de la xarxa els elements que configuren el funcionament del nou model, es va considerar oportú testar-ne l'eficàcia en tres centres denominats experimentals que, durant el darrer any, han operat amb la nova modalitat d'atenció en fase de prova pilot. L'avaluació comparada d'aquestes experiències ha permès detectar els matisos, canvis i ajustos necessaris al circuit

d'atenció i a l'organització interna dels centres de cara a la implantació de forma progressiva i generalitzada del Model de Serveis Socials Bàsics al llarg del 2010 a la resta dels centres de serveis socials de la ciutat.

Els tres centres pilot han estat:

- Centre de Serveis Socials Barceloneta (Ciutat Vella)
- Centre de Serveis Socials La Marina (Sants-Montjuïc)
- Centre de Serveis Socials Fort-Pienc (Eixample)

Les **conclusions generals** a les quals s'ha arribat després de l'anàlisi dels tres centres experimentals han estat:

- S'ha produït una **millora en la gestió de l'arribada** amb la implantació de la senyalètica i del nou sistema dispensador de citacions, fet que ha permès una major accessibilitat i agilitat en el procés d'atenció. Igualment, el nou dispositiu d'atenció telefònica centralitzat ha millorat els processos de treball administratiu.
- Es tres centres **han millorat la seva prestació de serveis** gràcies a les millores en els circuits d'atenció. L'atenció a la ciutadania és més personalitzada i integral.
- Els tres centres **han ampliat els seus equips professionals**. Tots ells han realitzat processos de formació i de desenvolupament professional així com una adaptació progressiva a les dinàmiques de treball del nou model.

Un cop finalitzades les proves pilot s'ha iniciat la implantació a la xarxa de centres de serveis socials de la ciutat. El passat 3 de juliol es van obrir dos centres de serveis socials al districte de Nou Barris, un al barri de Porta i l'altre al Turó de la Peira.

Institut Municipal de Serveis Socials

L'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona (IMSSB) és un organisme autònom local de l'Ajuntament de Barcelona que es posa en marxa el gener de 2010 amb el compromís de garantir la universalització dels nous drets socials.

Té com a objectiu principal gestionar els 34 centres de serveis socials, que en un futur pròxim i amb el desplegament de la Llei de serveis socials, seran 41. Actualment l'integren quasi 550 professionals i té un pressupost anual de 70 milions d'euros.

Es crea per impulsar, organitzar i articular, internament i externament, els serveis socials de responsabilitat municipal adreçats a la ciutadania, dins d'uns paràmetres de qualitat i equitat que contribueixin a garantir el benestar de totes les persones que viuen i conviuen a la nostra ciutat.

Es vol donar una resposta decidida, proactiva, creativa i compromesa, creant un model que reflecteixi el que volem que siguin els serveis socials dels propers anys a la nostra ciutat. Un model que gestioni les respostes amb flexibilitat, agilitat, simplificant processos i de manera especialitzada, i que presti un servei amb major qualitat, eficàcia, eficiència i proximitat a la ciutadania, raó última de l'actuació municipal.

Són competències de l'IMSSB:

- Executar el Programa d'Actuació Municipal en l'àmbit de serveis socials.
- Programar, executar i avaluar el Pla d'acció social de cada territori.
- Gestionar els centres de serveis socials de la ciutat i els serveis següents que s'hi presten:
 - Servei d'atenció domiciliària (SAD).
 - Servei d'àpats a domicili i servei d'àpats en companyia.

- Servei de bugaderia, arranjament de la llar i neteges de xoc.
- Servei d'allotjament d'urgència.
- Servei de desinfecció i desinsectació a la llar.
- Projectes grupals i comunitaris.

- Cooperar amb els altres serveis locals.
- Crear òrgans de participació i consulta ciutadana.
- Atorgar prestacions econòmiques d'ajuda a famílies.

Els elements justificatius i de fonamentació conceptual i de desenvolupament per a la creació de l'IMSSB es troben plantejats a la memòria de creació de l'IMSSB publicada el maig de 2009.

El document es troba a:
<http://w3.bcn.cat/fitxers/serveissocials/memriadecreacidelimssb.983.pdf>

Memòria de creació de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona

La societat, així com el marc normatiu de referència a nivell social, ha patit una transformació radical en els darrers anys, responen a les **noves realitats i fenòmens socials** i les necessitats, expectatives i demandes cada vegada més complexes, plurals i canviants de la ciutadania. L'Ajuntament de Barcelona, davant dels nous reptes plantejats, es proposa abordar una **resposta de manera decidida, proactiva, creativa i compromesa**, per crear un nou imaginari sobre com volem que siguin els serveis socials dels propers anys a la nostra ciutat. I per afrontar aquest nou model, calen **noves eines de gestió**, que

permetin gestionar les respostes amb major **flexibilitat, agilitat, simplificant processos i de manera especialitzada** per, en definitiva, poder prestar un servei amb major **qualitat, eficàcia, eficiència i proximitat a la ciutadania**, raó última de l'actuació municipal.

L'**Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona (IMSSB)** és l'eina de la qual l'Ajuntament de Barcelona es vol dotar en resposta a aquests plantejaments, com a part important d'un **procés d'aprofundiment i millora contínua** de la política social municipal endegada en els darrers mandats.

Antecedents i elements diagnòstics i prescriptius que orienten el sistema de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona (IMSSB)

L'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona no parteix de zero, sinó que hereta una tradició amb un enorme capital organitzatiu i humà que ha desenvolupat una tasca extraordinària durant molts anys. L'evolució de la societat, tanmateix, transforma les necessitats socials i en crea de noves, que s'han d'atendre amb eines actualitzades. D'aquí la importància que les respostes de les administracions públiques a les necessitats socials coevolucionin al ritme i amb les formes marcades per la societat i, desitjablement, anticipant-se als canvis.

Per això, la present proposta de creació de l'IMSSB s'inspira en una concepció sistèmica d'organització dels serveis (sistema de planificació i avaluació, catàleg de serveis i prestacions, sistema operatiu), prenent com a base allò que ja està elaborat i que aporta elements diagnòstics i prescriptius sobre el present i el futur de

l'atenció de les necessitats socials a Barcelona, amb l'objectiu de dissenyar una eina útil, adaptable i complementària de les altres eines de l'acció municipal.

Els antecedents diagnòstics i prescriptius que contextualitzen l'oportunitat de la creació i orienten el sistema que es proposa per IMSSB són:

- Programa d'Acció Municipal 2008-2011 i les diferents eines del Marc Programàtic d'Acció Social a nivell de ciutat.
- Barcelona 2.0. Un nou model de gestió per a l'Ajuntament de Barcelona.
- Marc estratègic d'Acció Social de Barcelona.
- Nou Model de Serveis Socials Bàsics a Barcelona.

Conveniència de la creació de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona

A banda dels elements de la política municipal orientadors de la creació de l'Institut, hi ha elements que constaten la conveniència de la creació d'un òrgan d'aquesta tipologia com a la millor opció per a la gestió dels reptes plantejats. La conveniència de la creació en aquests moments de l'IMSSB està justificada per les següents raons:

- Nou marc normatiu: Amb el desplegament i implantació de la Llei 2/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials i de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència, estem davant d'un abans i un després dels serveis socials en el nostre país. La Llei de serveis socials crea el quart pilar de l'Estat

del benestar (juntament amb l'educació, la salut i les pensions) i crea el Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD), reconeixent un nou dret de ciutadania, universal i subjectiu.

- Noves necessitats i expectatives socials emergents. És una necessitat adaptar-se als canvis socials que s'han produït els darrers anys. Els ajuntaments s'enfronten a temes centrals i determinants en les condicions de vida dels ciutadans i es troben en creixents dificultats per poder reaccionar de manera eficient i eficaç en un entorn cada vegada més complex: més diversitat ètnica i cultural, l'esperança de vida s'allarga; majors dificultats per a l'accés a treball, noves pautes d'ús dels espais públics. A tots aquests fenòmens

nous hem d'afegir la continuïtat de vells problemes: persones en situació de pobresa, inequitats en educació, increment del nombre de persones amb dependència.

- Prioritat municipal per la cohesió i inclusió social. En els darrers anys l'Ajuntament ha anat definint i concretant la prioritat per la cohesió i inclusió social en diferents **documents de planificació i models d'actuació**. Aquesta prioritat s'ha concretat en un seguit de **mesures que han suposat en els darrers anys un important creixement de recursos humans, econòmics i infraestructurals** en els Serveis Socials Municipals i en la Iniciativa Social (Tercer Sector) que treballa a la ciutat per la cohesió i la inclusió social.

Documents de planificació

- PAM 2008-2011
- Pla municipal per a la inclusió social
- Programa Municipal per a les Famílies
- Programa Municipal per a la Infància i Adolescència
- Programa Municipal de la Gent Gran
- Programa Municipal de Persones sense Sostre
- Programa d'Acció contra la Pobresa
- Marc Estratègic d'Acció Social de Barcelona
- Marc Municipal per a l'Acció Comunitària

Models d'actuació

- Model d'Atenció d'Emergències i Urgències Socials
- Model de Servei d'Atenció Domiciliària (SAD)
- Model d'Atenció a la Infància en Risc
- Model d'Atenció a la Dependència
- Model de Serveis Socials Bàsics

- Prioritat municipal per l'Acció Social Territorial. En el Model de Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament es fa una clara prioritat per l'Acció Social Territorial, ja que és en el territori on conviuen tots els agents locals i els ciutadans. La creació de l'IMSSB ens permetrà articular dues visions (ciutat i territori), i mitjançant els plans d'acció social territorial dels 10 districtes i els programes d'acció dels 41 centres de serveis socials que donaran servei als 73 barris de la ciutat, podrem avançar en la personalització dels serveis adreçats al ciutadans tot garantint l'equitat i l'accés universal a tots els territoris, guanyant en flexibilitat, agilitat, simplificació de processos i una millor qualitat del servei.
- Implementació del nou model de gestió per a l'Ajuntament de Barcelona. El model de gestió Barcelona 2.0 té per objectiu innovar per donar un millor servei, amb tres grans idees:
 - La prestació d'un tracte encara millor al ciutadà.
 - Una major proximitat. Treballar per als barris i des dels barris.
 - La modernització del conjunt de l'organització municipal.

La creació de l'IMSSB garantirà l'aplicació efectiva dels següents principis:

- La producció de serveis homogenis a prestar en els districtes, mitjançant la cartera de Serveis Socials. Els sectors produeixen serveis a prestar en els districtes.
- Alineació de la gestió. Els sectors aglutinaran la responsabilitat sobre els departaments i ens de gestió municipal que participen en la producció dels serveis.
- Planificació amb visió de territori. Els districtes detecten les necessitats sobre el terreny i fan la planificació amb els sectors.
- Prestació de serveis territorialitzada. Els districtes planifiquen els serveis del territori, fan les demandes de servei i en controlen la prestació.
- Millora de la coordinació amb el Consorci de Serveis Socials.
- Necessitats de corregir algunes febleses del sistema actual: Amb la creació de l'IMSSB també es volen corregir algunes de les febleses del sistema actual, bàsicament:
 - Dèficits de planejament i de perspectiva compartida a escala de ciutat.
 - Necessitat de millora en l'organització i la distribució de recursos.
 - Manca de protocol·larització, criteris comuns d'organització i funcionament dels serveis.
 - Dificultats de definició de funcions i rols professionals en els equips.
 - Serveis generals massa rígids i lents.
 - Necessitat d'avançar cap a una nova cultura de qualitat dels serveis.
 - Poca percepció d'organització global per part dels professionals.
 - Treball més basat en procediments que per objectius.
 - Organització amb dificultats per respondre als canvis de l'entorn.
 - Manca de definició d'indicadors d'avaluació i de resultats.
 - Necessitat d'avançar cap a les noves capacitats de lideratge al territori i als centres.

Proposta de model, idees-força i valors orientadors per a l'IMSSB

L'IMSSB, mitjançant l'establiment de centres de serveis socials a tot el territori, impulsarà la consolidació d'un Model de Serveis Socials Bàsics de proximitat orientat a l'atenció personal/familiar i a la relació amb la comunitat, en especial a partir d'òrgans de participació i consulta. Per assolir aquests objectius, es treballarà intensament en l'aplicació del Pla general de l'Institut, per tal de cercar la millora continua de les formes de treball i arribar a una més gran especialització de funcions de cadascun dels professionals i unitats i al desenvolupament d'un sistema més cooperatiu de coordinació interna i externa en tots nivells organitzatius.

La proposta de model que es planteja contempla tres elements bàsics necessaris: el sistema de planificació i avaluació; el catàleg de serveis i prestacions, i el sistema operatiu.

L'IMSSB incorpora i fa seus els principis orientadors de l'acció social plantejats en el document *Model de Serveis Socials Bàsics. Una aposta per repensar i millorar l'Acció Social territorial des de l'Administració local* de gener de 2009.

Valors orientadors

- Visió holística de la persona i subjecte actiu del seu propi destí.
- Capacitats de les persones, oportunitats vitals del seu entorn i orientació socioeducativa en la intervenció social.
- Xarxes socials i articulació dels sistemes de suport social i actors implicats en el marc de la comunitat.
- Dinamisme, diversitat i complexitat social que reclamen repensar permanentment les estratègies i metodologies d'intervenció social.
- Potenciació de les respostes de proximitat i paper central de les pràctiques comunitàries en la transformació social.
- Enfocament proactiu de l'acció social i pràctiques preventives.
- Suport a les famílies com a factor clau en l'orientació de l'acció social.

Idees-força

- Cohesió, inclusió social i benestar personal i comunitari.
- Proximitat i participació ciutadana.
- Governança democràtica.
- Treball transversal i en xarxa.
- Gestió per a resultats i millora de l'eficiència.
- Valors organitzatius i lideratge.

Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva es va constituir l'abril del 2006, com un espai de treball compartit entre un conjunt d'entitats, associacions i organitzacions, i l'Administració municipal per tal d'avançar conjuntament en la construcció d'una ciutat més inclusiva i solidària.

Els valors de l'Acord en relació a la ciutat són:

- Convivència
- Cooperació
- Cohesió social
- Creativitat
- Comunitat
- Governança democràtica
- Treball en xarxa
- Qualitat del treball

És una experiència singular a la nostra ciutat, expressió de la fortalesa del seu teixit associatiu i el resultat de la capacitat d'entesa per abordar problemes i reptes comuns entre el govern de Barcelona, una gran pluralitat d'organitzacions, i la mateixa ciutadania. És un exponent avançat de governança democràtica de l'acció social local, en què l'objectiu d'assolir una Barcelona socialment cohesionada pren una dimensió col·lectiva, ciutadana, de suma d'esforços i orientacions compartides.

Des de la presentació pública de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva el gruix d'entitats, institucions i organitzacions implicades i adherides ha anat augmentant any rere any. L'Acord va néixer amb la voluntat de restar obert, amb caràcter permanent, a noves incorporacions d'entitats i organitzacions socials que s'hi volguessin sumar i participar:

- L'abril de l'any 2006, 235 entitats, institucions, empreses i universitats de la ciutat van signar l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

- L'abril de l'any 2007, 375 organitzacions en formaven part.
- El juny de 2008, l'Acord aplegava 404 organitzacions.
- A finals de desembre de 2009, 421 entitats formen part de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.
- En la actualitat les entitats adherides a l'Acord són al voltant de 450.

La finalitat de l'acord és incrementar el capital social de la ciutat, és a dir, la seva capacitat d'organització i actuació conjunta. I ho fa mitjançant la promoció de la cooperació i l'articulació de xarxes d'acció per avançar en la construcció plural i democràtica d'un bé comú primordial: la inclusió social. Actualment, 160 entitats de la ciutat formen part activa d'una o més xarxes d'acció de l'Acord i més de 200 membres d'aquestes entitats participen activament en el desenvolupament de les mateixes.

Durant la primera meitat de l'any 2010, s'han constituït dues noves xarxes: la Xarxa de cultura per la inclusió social i la Xarxa d'habitatges d'inclusió, que s'han unit a les altres sis ja existents: Xarxa d'atenció a persones sense sostre, Xarxa de centres oberts d'atenció a la infància i adolescència, Xarxa d'inserció sociolaboral, Xarxa d'acollida, Xarxa d'entitats de suport a famílies cuidadores i Xarxa d'empreses amb projectes de responsabilitat social. Des de cadascuna de les xarxes es desenvolupen plans de treball anuals, dissenyats conjuntament entre tots els membres de la xarxa, amb l'objectiu de millorar la realitat social de la ciutat. Al llarg del 2009 les xarxes han treballat per assolir els objectius que s'havien marcat i acomplir el seu pla de treball.

Xarxa de centres oberts d'atenció a la infància i adolescència

- Durant l'any 2009 la xarxa ha centrat el seu esforç d'anàlisi i reflexió en el treball conjunt entre els centres oberts i els serveis socials bàsics i especialitzats. També van aprovar definitivament el monogràfic que analitzava el seguiment individualitzat dels infants i adolescents en els centres oberts.

Xarxa de suport a famílies cuidadores

- Celebració de la jornada Famílies que Cuiden, a la qual van assistir 280 persones (11 de juny de 2009) en la que es van recollir reflexions, orientacions i propostes sobre com s'ha d'abordar el suport a famílies cuidadores a la ciutat.
- Han treballat entorn a la conciliació laboral i familiar de les famílies amb dependents de grau i infants amb malalties greus. Punt destacat d'aquest treball és la Jornada que van celebrar el 17 de juny de 2010 al Centre Cívic Fort Pienc.

Xarxa d'atenció a persones sense sostre

- La Jornada Salut Mental i Persones sense Sostre (7 de juliol de 2009), per la qual es va crear una web específica de referència.
- Mensualment, des de la Direcció d'Acció Social, s'elabora un informe de situació de persones localitzades en situació de sense sostre al carrer.

Xarxa d'inserció sociolaboral

- Jornada La mesura per la contractació responsable, el passat 2 de juliol, a la qual van assistir més de 50 persones.
- S'ha ampliat i millorat el Portal de recursos d'inserció sociolaboral.
- Participació en l'elaboració de la *Guia de recursos per a l'ocupació: Barcelona Ciutat de treball*.

Xarxa d'acollida

- Jornada plenària anual de la xarxa.
- Posada en funcionament del web de la xarxa.
- Grups de treball: Xarxa d'assessorament jurídic i Coordinadora de la llengua.

Xarxa d'empreses amb projectes de responsabilitat social

- S'han canalitzat diverses oportunitats de col·laboració entre els agents socials de la ciutat, que han promogut projectes de col·laboració i han facilitat el desenvolupament de projectes ja existents. Per exemple, el Banc de Productes no Alimentaris, un projecte d'implants i pròtesis dentals, un projecte d'acupuntura, etc.

Des de l'Acord també s'impulsen projectes conjunts de col·laboració, on diverses organitzacions treballen en un projecte comú:

- L'Auditori Apropa, que ha facilitat que al llarg del 2009, 7.316 persones en risc d'exclusió social, hagin pogut gaudir de la música durant la temporada de l'Auditori.
- El Banc de Productes no Alimentaris, que és un servei que promou la captació i la gestió de productes procedents del mecenatge i de donacions que realitzen les empreses, amb la voluntat de distribuir aquest material a entitats de caire social i sense ànim de lucre per al seu ús i aprofitament, així com actuar en favor de col·lectius de població vulnerables a processos d'exclusió social.

Durant el 2009:

- 76 empreses i entitats van donar materials i productes que van permetre distribuir més de 600 tones de productes a unes 80 organitzacions i entitats.
- Han col·laborat més de 42 persones voluntàries.
- Durant la campanya de Nadal es van rebre 12.000 joguines noves per repartir a infants de la ciutat en situació de vulnerabilitat social.
- S'han repartit 20.000 bosses a col·lectius en risc d'exclusió social, especialment per Nadal i pel Dia Internacional de la Gent Gran.

Des dels inicis del Banc, s'han realitzat 17.911 hores de treballs en benefici de la comunitat.

El 6 de maig de 2009 es va celebrar una roda de premsa on es va presentar el balanç del Banc de Productes no Alimentaris i es va presentar la nova web del Banc, a través de la qual, les entitats

de l'Acord poden realitzar comandes de material i consultar els diversos productes existents.

- Des de l'Acord també s'impulsen d'altres projectes de col·laboració com el Programa d'activitats culturals d'acció social (PACAS), el Festival Solidari de Música Electrònica, Cine d'Avantguarda i Arts Visuals, una col·laboració amb la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya per a l'elaboració de l'Anuari del Tercer Sector Social a Barcelona, jornades temàtiques, estudis i edicions, etc.

L'Acord és, a més, un espai d'intercanvi d'informació, recursos i coneixements entre organitzacions. Durant l'any 2009 i el primer semestre del 2010 s'ha treballat per a la consolidació dels instruments i serveis d'informació i dinamització de l'Acord, en especial del portal web www.bcn.cat/barcelonainclusiva i del butlletí electrònic. També es generen espais interactius de debat i s'aborden posicionaments conjunts en temes d'actualitat. Fruit d'aquesta feina conjunta entre entitats i Administració, el passat 23 de març de 2010 es va presentar la Declaració "L'Ajuntament i les organitzacions de la ciutat fem xarxa: accions conjuntes contra la pobresa i l'exclusió. Una esfera pública compartida" dins del marc de l'Any Europeu de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social.

A nivell organitzatiu, fins a finals de 2009, l'Acord s'estructurava en una Comissió de treball en el marc de l'Associació Barcelona per l'Acció Social (ABAS) i en una jornada anual on es renovaven anualment els compromisos d'adhesió dels membres. Durant l'any 2010 l'Acord s'ha dotat d'una nova estructura organitzativa amb l'objectiu d'integrar el que ha estat l'ABAS i l'Acord, per tal de millorar la inclusió social i la capacitat d'organització de la ciutat.

L'Acord es dota, d'una banda, de dos òrgans directius: l'Assemblea, que és la trobada anual en sessió plenària dels signants de l'Acord on es rendeix comptes de les activitats realitzades durant l'any i es presenta el pla de treball o línies estratègiques de futur; i el Consell de Govern, que esdevé l'òrgan de govern executiu i de gestió de l'Acord i el marc de presa de decisions on s'estableixen les línies estratègiques i programàtiques de l'Acord.

D'altra banda, s'organitza a través d'una estructura operativa formada per les xarxes d'acció, les comissions de treball –que són temporals i nomenades pel Consell de Govern, per afrontar un tema que es consideri clau per l'Acord–, i els projectes de col·laboració.

El dilluns 21 de juny de 2010 va tenir lloc la 5a Jornada Anual de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, sota el títol “Fent xarxes: enfortint les capacitats de cooperació i treball conjunt”, en què es va voler posar en valor el treball en xarxa, i compartir i avaluar els beneficis del treball cooperatiu entre les organitzacions que formen part de l'Acord. Sian Jones, coordinadora de l'European Anti Poverty Network (EAPN), va realitzar la conferència “El treball en xarxa: construint junts una Europa més social” i a continuació es va celebrar una taula-debat amb representants de les xarxes d'acció de l'Acord, que va permetre reflexionar en relació al treball en xarxa.

La Jornada, com cada any, també va ser l'espai de fer balanç de les accions de l'Acord durant l'any 2009, i on es va presentar la nova organització interna i es va ratificar el Pla director 2010-2013.

El Pla director és l'instrument de planificació de les actuacions i activitats que es desenvoluparan els propers tres anys en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Va ser elaborat de forma conjunta amb la Comissió del Pla director i amb el Consell de Govern de l'Acord i ratificat per l'Assemblea a la Jornada Anual. El Pla marca les 3 línies estratègiques d'acció de l'Acord, que compten amb diversos objectius i accions calendaritzades: renovar i aprofundir l'estratègia compartida, enfortir la capacitat d'organització i acció, i consolidar l'estructura organitzativa.

Seguiment de les propostes específiques dels grups de treball

Acció comunitària

PROPOSTES

- **Desenvolupar espais i accions orientades a dues finalitats bàsiques:**
 - Afavorir la visibilitat de les experiències d'acció comunitària a la ciutat impulsades per agents diversos (catàleg, web, etc.).
 - Promoure l'intercanvi i la reflexió compartida d'aquestes (espais virtuals i presencials).
- **Elaborar una proposta concreta de reorganització dels serveis socials, per tal de garantir que el treball comunitari en aquest àmbit sigui viable i efectiu.**

Resposta

L'objectiu de tota acció comunitària és el de transformar i construir ciutadania. L'acció comunitària es justifica en tant que motor de transformació i de canvi. I planteja aquests canvis a partir de processos de protagonisme col·lectiu, de ciutadania activa amb capacitat relacional i constructiva. A la pràctica, això implica la necessitat de considerar diferents nivells d'actuació. De forma sintètica podem considerar tres nivells:

- Els plans de desenvolupament comunitari (PDC).
- Les accions d'atenció col·lectiva de serveis socials.
- Les xarxes d'intercanvi solidari.

Els plans de desenvolupament comunitari (PDC)

Els plans de desenvolupament comunitari es defineixen com un procés públic d'acció comunitària, amb una forta dimensió en el terreny educatiu i dels valors, que a partir d'una visió global persegueix un ventall de transformacions i millores d'un territori, amb la finalitat d'augmentar la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes. Un procés on la participació esdevé l'estratègia i l'element metodològic bàsic per aconseguir els seus objectius. Són, per tant, accions comunitàries planificades per intervenir en un territori determinat, que generalment integren diversos projectes i constitueixen el nivell més ampli d'acció comunitària.

Les accions d'atenció col·lectiva de serveis socials

Són aquelles accions que van adreçades a grups o col·lectius de persones, que tenen una necessitat comuna. Aquest col·lectiu de persones o grup se sent acompanyat en la resolució del seu problema o interès. D'altra banda, segons la intensitat es distingeixen quatre tipologies:

- 1) Acció informativa i/o de sensibilització.
- 2) Acció de suport a grups socials i col·lectius.
- 3) Acció de suport a iniciatives veïnals.
- 4) Accions per a la cohesió i/o transformació social.

Les xarxes d'intercanvi solidari

Finalment, les xarxes d'intercanvi solidari integren tot un seguit d'accions amb un fort arrelament en el territori i tenen en comú el fet que actuen com a generadores de noves dinàmiques associatives i relacionals, alhora que construeixen capital social. Valors com la solidaritat, la confiança i la responsabilitat es troben en la base d'aquestes experiències, i totes elles pretenen estendre i reforçar els vincles ciutadans. Podem distingir cinc tipologies diferents:

- 1) Bancs de temps i bancs solidaris.
- 2) Xarxes d'intercanvi de coneixements.
- 3) Xarxes d'intercanvi de béns.
- 4) Cooperatives de consum agroecològic.
- 5) Altres accions.

Barcelona per l'acció comunitària: 2009-2010

Sota el nom genèric de Barcelona per l'acció comunitària, al llarg dels anys 2009 i 2010 s'han elaborat diferents jornades, documents i productes que permeten aprofundir en els diferents nivells en què s'estructura l'acció comunitària.

L'any 2009 i 2010 s'han ofert als districtes i barris uns serveis a mida per donar-los suport en el desenvolupament de projectes d'acció comunitària. A demanda dels propis districtes s'han realitzat activitats diverses destinades tant a professionals dels serveis socials, com del personal tècnic dels plans comunitaris o a membres d'entitats vinculades als projectes. Hi ha tres tipus de suport:

- Tutories: servei d'assessorament de projectes en funcionament.
- Formació en gestió de projectes (comunicació, relació amb entitats...).
- Formació acadèmica en matèria d'acció comunitària.

Elaboració de la **Guia de xarxes d'intercanvi solidari**, que permet reflectir algunes de les accions que es desenvolupen a la ciutat, segons les cinc categories esmentades. Reflecteix un total de 46 iniciatives repartides per tots els districtes de la ciutat.

Categories xarxes d'intercanvi	Nombre de projectes
Bancs de temps i bancs solidaris	9
Xarxes d'intercanvi de coneixements	2
Xarxes d'intercanvi de béns	2
Cooperatives de consum agroecològic	31
Altres accions	2
Total projectes	46

Elaboració de material de suport audiovisual que complementa la *Guia Operativa d'Acció Comunitària* editada l'any 2008.

La Direcció General d'Acció Comunitària conjuntament amb l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona han realitzat una **avaluació transversal** dels programes de la Direcció General d'Acció Comunitària. El mes de desembre de 2009 es va fer una primera jornada de presentació dels resultats de l'avaluació de les accions comunitàries de quatre districtes de la ciutat: Gràcia (PDC La Salut) Horta Guinardó (PDC El Carmel), Sant Andreu (PDC Baró de Viver) i Sant Martí (PDC Poble Nou, PDC Besòs-Maresme).

La segona jornada d'avaluació realitzada el mes de febrer de 2010 es van presentar els resultats de les accions comunitàries de cinc districtes de la ciutat: Ciutat Vella (PDC Casc Antic-PICA, PDC Barceloneta), Eixample (PDC Sagrada Família), Sants-Montjuïc (PDC Poble Sec), Sarrià (PDC Sarrià) i Nou Barris (PDC Trinitat Nova, PDC Roquetes, PDC Verdum i PDC Ciutat Meridiana).

En el marc del Fòrum Observatori Social Barcelona, celebrat el 16 de desembre de 2009 al Museu Picasso, es va presentar la publicació *Barcelona per l'acció comunitària. Guia de xarxes d'intercanvi solidari* i es va fer una taula rodona: *Les iniciatives d'intercanvi solidari en temps de crisis*.

De l'1 de gener de 2010 al 31 de desembre de 2011 l'Ajuntament de Barcelona participa en el projecte **EUMED** Cities EuroMed Cities Network on Good Local Governance, projecte europeu cofinançat per la Comissió de les Comunitats Europees de la Comunitat Europea i promogut per la Segona Tinència d'Alcaldia de l'Ajuntament de Barcelona. El projecte pretén dur a terme una experiència de col·laboració entre ciutats euromediterrànies, que a partir del

desenvolupament i l'aplicació de plans de desenvolupament comunitari, promoguin un desenvolupament urbà inclusiu basat en el desenvolupament humà i el desenvolupament sostenible en zones vulnerables i de major risc social de ciutats euro mediterrànies i una intervenció social millorada que fomenti la convivència ciutadana. En el projecte participen sis organitzacions corresponents a quatre ciutats de tres països mediterranis: Fundació IBN Batuta –Tànger– i Commune Urbaine de Fes (Marroc), Universitat Saint Joseph i Ajuntament de Ghobayré (Líban) i IGOP – Universitat Autònoma de Barcelona i Ajuntament de Barcelona (Espanya).

També s'han dut a terme tot un seguit d'accions de suport a les diferents línies d'actuació de l'acció comunitària. Fruit d'aquestes accions ha estat l'elaboració de diferents documents que proporcionen una informació molt valuosa sobre el conjunt de l'acció comunitària que es desenvolupa a la ciutat.

Els documents són els següents:

- **Informe 2009. Accions d'atenció col·lectiva de serveis socials.** Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania. (Format pdf.)
- **Fitxes identificatives 2009. Accions d'atenció col·lectiva de serveis socials.** Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania. 2010. (Format pdf.)
- **Informe 2009. Plans de Desenvolupament Comunitari.** Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania. (Format pdf.)
- **Fitxes identificatives 2009. Plans de Desenvolupament Comunitari.** Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania. (Format pdf.)

Es troba en fase d'elaboració un document de síntesi dels diversos documents esmentats que sota el nom de **Barcelona per l'acció comunitària. Plans, projectes i accions comunitàries**, intenta reflectir una bona part de l'acció comunitària que es desenvolupa a la ciutat. En aquest sentit, amb relació als plans de desenvolupament comunitari i les accions d'atenció col·lectiva de Serveis Socials les dades recollides reflecteixen les següents xifres:

Plans de desenvolupament comunitari (PDC)

A finals de l'any 2009 s'estaven desenvolupant 17 plans de desenvolupament comunitari (PDC). D'aquests, 14 estaven ja plenament actius amb un total de 108 projectes. D'altra banda, al llarg de l'any s'han realitzat diverses accions preliminars –diagnosi, prospecció, concreció etc.–, amb 3 nous PDC: al districte de les Corts, al barri del Camp d'en Grassot (al districte de Gràcia) i al barri de Navas (al districte de Sant Andreu), que es consolidaran abans de finalitzar el 2010.

Districte	PDC	Projectes
Total	17	108

Així mateix, dins el programa de Projectes d'Intervenció Comunitària Intercultural de la Fundació "la Caixa" i en conveni amb l'Ajuntament de Barcelona i les entitats promotores, l'1 de setembre de 2010 es van iniciar tres nous PDC amb una temporalitat de tres anys en els barris del Raval, Besos i Ciutat Meridiana-Vallbona-Torre Baró.

Accions d'atenció col·lectiva de serveis socials

En relació amb les dades que figuren en el següent quadre, podem observar com a final de l'any 2009 s'estaven desenvolupant un total de 41 accions d'atenció col·lectiva de serveis socials. Segons les diferents tipologies, 19 accions corresponen a accions per a la cohesió i/o transformació social, 11 són accions de suport a grups socials i col·lectius, 6 són accions informatives i/o de sensibilització i 5 són accions de suport a iniciatives veïnals.

Accions d'atenció col·lectiva de serveis socials	Nombre de projectes
Acció informativa i/o de sensibilització	6
Acció de suport a grups socials i col·lectius	11
Acció de suport a iniciatives veïnals	5
Accions per a la cohesió i/o transformació social	19
Total accions	41

Nota. Tots els documents esmentats es poden consultar a la web de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania:
www.bcn.cat/acciosocialiciutadania

Resposta a les propostes del grup de treball

Dona

PROPOSTES

- El II Congrés de Dones de Barcelona és una oportunitat per fer propostes des del treball participatiu:
 - Proposar un debat paral·lel sobre el tema de la participació política de les dones.
 - Incloure la pobresa de gènere.
 - Fer més visible “la producció cultural” de les dones.
- Participació de les dones per la transformació dels espais de la ciutat per a la vida quotidiana.
- Participació social i institucional de les dones.
- Articular des del Consorci d'Educació projectes i activitats a les escoles per educar als joves cap a una educació en la igualtat i la coresponsabilització.

Respostes

El II Congrés de Dones de Barcelona és una oportunitat per fer propostes des del treball participatiu

El II Congrés de Dones de Barcelona: “Les dones com a agents de transformació de la ciutat”.

Aquest congrés ha estat una iniciativa del Consell de Dones de Barcelona i els deu consells de dones de Districte i ha esdevingut un dels projectes centrals de la Regidoria de Dones i Joventut de l'Ajuntament de Barcelona.

La celebració d'aquest Congrés ha respost a la voluntat de treballar les polítiques d'igualtat de gènere municipals a través de

polítiques participatives, és a dir, comptant amb el conjunt de dones de la ciutat, en especial, amb el moviment de dones.

En el procés que va portar a la celebració del Congrés, els dies 16 i 17 d'octubre de 2009, **dues mil barcelonines** van treballar per donar a conèixer la seva visió de la ciutat i per fer propostes de futur. Com a resultat es va fer un document de **560 propostes**, que un cop distribuïdes competencialment, esdevindran la base per a la futura elaboració del nou Pla municipal per a les dones 2011-2014.

Durant els dos dies del Congrés es va oferir un servei de canguratge: el divendres 16 d'octubre de les 16.30h a les 20.30h i el dissabte 17 d'octubre de les 8.30h a les 20.30h. Hi van passar un total de 23 infants

que van participar en activitats dirigides sobre l'eix temàtic del gènere.

El fil conductor del Congrés, Les dones com agents de transformació de la ciutat s'ha articulat a través de quatre eixos temàtics i ha donat pas a 560 propostes:

- Les dones transformen des de la ciutadania, amb 232 propostes.
- Les dones transformen des de la cultura, amb 59 propostes.
- Les dones transformen des del temps i els treballs, amb 87 propostes.
- Les dones transformen des de l'espai públic i la vida quotidiana, amb 173 propostes.

El Congrés ha estat en si mateix un projecte de participació de dones. Impulsat des del Consell de Dones de Barcelona, el principal actor d'aquest procés ha estat el teixit associatiu femení de la ciutat.

Tot i així, es va plantejar un procés participatiu que integrés dones que no formen part de cap entitat de dones, els col·lectius de dones més joves i els diferents col·lectius de dones nouvingudes.

Participació durant els dies 16 i 17 d'octubre de 2009:

- **Nombre d'inscripcions:** 2.022 dones.
- **Edats:** 1.170 dones eren més grans de 40 anys i 852 dones tenien menys de 40 anys.
- **Pertinença a una entitat:** 1.190 dones no formaven part de cap entitat i 832 dones sí que formaven part d'alguna entitat.

Participació de les dones per la transformació dels espais de la ciutat per a la vida quotidiana

Un millor ús del temps té a veure necessàriament amb una millor utilització de l'espai urbà i del territori. La qualitat de vida de les persones a la ciutat de Barcelona parteix del model Barcelona: el diàleg i la participació de la societat civil i de l'Administració per a la millora de la ciutat. Sense aquesta implicació no seria possible la transformació de la ciutat.

Des del 2004 s'impulsen polítiques de temps que incideixen en àmbits com la vida familiar, la formació o l'oci i fan possible una millor harmonia entre els temps de la ciutat i de l'ocupació.

Amb aquest objectiu s'han elaborat **vuit projectes** i un **catàleg d'actuacions d'usos del temps** que es despleguen de manera transversal i amb la implicació dels agents socials del territori:

Catàleg d'usos: algunes actuacions ja estan en marxa i d'altres es troben en fase d'ampliació o d'implantació:

- Obertura dels patis escolars
- Programació d'activitats de temps en família
- Tancament temporal de carrers per a ús peatonal
- Instal·lació de caixers de serveis i tràmits
- Creació de camins escolars
- Creació d'espais de teletreball d'accés lliure en els equipaments públics
- Sales d'estudi nocturnes
- Instal·lació de punts d'accés ràpid a internet en equipaments públics
- Guies d'horaris d'equipaments i serveis públics del barri

Projectes d'actuació: per a l'elaboració de projectes d'intervenció integral en barris i àrees urbanes d'atenció especial:

- Millora de l'espai públic i dotació d'espais verds
- Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis
- Provisió d'equipaments per a l'ús col·lectiu
- Incorporació de les tecnologies de la informació en els edificis
- Foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà (eficiència energètica, estalvi en el consum d'aigua, reciclatge de residus)
- Equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments
- Desenvolupament de programes que comportin una millora social, urbanística i econòmica del barri
- Accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques

Programa de coeducació

El Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) compta amb un programa de coeducació que pretén fomentar el treball als centres educatius per aconseguir una societat més igualitària i eradicar el sexisme. S'ha creat un grup de treball amb les persones referents de coeducació dels centres de recursos pedagògics de cada districte.

Actuacions més destacades:

- Impulsar la coeducació dins del Consorci: reunions trimestrals amb les persones referents dels SS.EE.: informació a l'àrea de comunicació del CEB per tal de vetllar per un llenguatge inclusiu i fer difusió del programa de coeducació al web; participació en el grup de treball de LGBT.

- Visibilitzar el Consorci dins el circuit "Barcelona contra la violència de gènere", que es farà arribar a totes les instàncies directives de totes les institucions implicades.
- Impulsar la coeducació als centres educatius: oferir recursos i activitats per treballar la coeducació i prevenció de relacions abusives.
- Jornada de Coeducació: Coeducació: educant pel present, educant pel futur, que va tenir lloc el 13 de maig de 2010 a l'Escola d'Hoteleria i Turisme de Barcelona, amb una inscripció de 98 professionals.

Participació social i institucional de les dones

Els espais des d'on poder reflexionar i fer propostes sobre com es veuen afectades les dones de la ciutat posen de manifest la implicació i la participació de la dona en la construcció de la societat.

Es destaquen activitats com:

- El 14 d'abril de 2010 es va organitzar a la Sala Mirador del Convent de Sant Agustí, una taula rodona titulada "Les dones i la crisi econòmica".
- En el marc de l'Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones s'impulsa el premi "25 de Novembre Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència vers les Dones" que reconeix les persones, institucions, col·lectius i grups que aposten per treballar per una ciutat on predominin formes de convivència plurals i solidàries.
- La Regidoria de Dones i Joventut juntament amb altres entitats han revisat i actualitzat les Recomanacions sobre el tractament de la violència als programes informatius i d'entreteniment als mitjans

de comunicació, de l'any 2004. Aquest document actualitzat conté 15 recomanacions i suposa l'adaptació del tractament actual d'aquesta violència en els mitjans de comunicació, així com a les normatives vigents.

- El 14 de juny es va presentar l'estudi "Les condicions de vida i hàbits de la població de Barcelona: una aproximació des de la perspectiva de gènere", on es posa de manifest l'heterogeneïtat de la dona barcelonina.

A més, des de l'Ajuntament de Barcelona s'impulsen diversos premis per projectar i donar difusió al paper de les dones a la societat:

- Premi 8 de març, M. Aurèlia Capmany 2010. La XXII edició d'aquest premi amb el tema Dones i inclusió, ha estat atorgat a l'Associació Enxarxa, del Pla Comunitari Besòs-Maresme, amb el projecte Ciutadanes del món, veïnes del barri. El Grup d'Ajuda Mama i Salut (GAMIS) ha guanyat el premi del públic amb el projecte Eines per l'atenció, la participació i la integració social de les dones afectades de càncer de mama.
- IV Premi Dona i Esport "Mireia Tapiador". Aquest premi vol reconèixer la trajectòria d'una dona esportista o promotora de l'esport que hagi destacat per la seva activitat personal i professional, però paral·lelament, i a llarg termini, es vol fer visible el paper i la incidència de les dones en l'esport.

Programa d'equitat de gènere de l'Ajuntament de Barcelona

Des de la Regidoria de Dones, juntament amb la Gerència de Recursos Humans, es proposen promoure aquelles polítiques públiques enfocades a assolir la igualtat efectiva entre dones i homes.

El programa, presentat el 19 de juny de 2009, es concreta en dues línies d'actuació:

- El **Pla d'igualtat d'oportunitats** promou mesures que afavoreixin la incorporació, la permanència i el desenvolupament de la carrera professional de les persones, amb l'obtenció d'una participació equilibrada de dones i homes en tots els llocs de treball i en tots els nivells de responsabilitat.

El Pla es desenvolupa a llarg termini i requereix la definició de plans d'acció per horitzons temporals concrets (de dos a tres anys), que s'aniran succeint de manera consecutiva.

Fases del Pla d'igualtat d'oportunitats:

- Fase 1: Disseny, recollida d'informació i diagnosi
 - Fase 2: Elaboració del Pla
 - Fase 3: Priorització de les accions i comunicació
 - Fase 4: Implementació de les accions
- La **Comissió Interdepartamental de Transversalitat de Gènere** té per objectiu l'aplicació de la perspectiva de gènere –i no un enfocament limitat als problemes de les dones– en l'agenda política dominant, com a garantia que s'incorpora a totes les polítiques, en tots els nivells i en totes les etapes dels processos polítics. D'aquesta manera es pretén que el conjunt de polítiques que produeix una institució impactin de manera equitativa en les oportunitats i els estils de vida de dones i homes.

La situació actual de la transversalitat es troba en fase de diagnosi.

Fases de la Comissió Interdepartamental de Transversalitat de Gènere:

- Fase 1: Actualització de la Comissió i constitució

- Fase 2: Elaboració de la diagnosi d'impacte
- Fase 3: Inici de formacions de gènere
- Fase 4: Disseny del Pla de transversalitat

La violència masclista

Per a l'Ajuntament de Barcelona és una prioritat aconseguir que la ciutat estigui lliure de violència vers les dones, perquè viure segur i no sentir-se amenaçat és un dret i una condició bàsica per al desenvolupament i la felicitat de les persones.

La violència masclista no és un assumpte privat, sinó una qüestió pública que requereix la implicació de tota la ciutadania.

Una de les accions per visualitzar que la violència masclista afecta a tota la societat, ha estat l'edició del vídeo *Des de l'esport contra la violència masclista: Actua! Actuem!*. Hi han participat esportistes mundials, olímpics i paralímpics. Des de la xarxa cívica de l'Acord Ciutadà per una ciutat lliure de violència vers les dones, s'està treballant l'àmbit de l'esport com a canal per sensibilitzar a la societat.

Per primera vegada s'ha dut a terme una enquesta de violència masclista a Catalunya, on s'ha entrevistat telefònicament 14.000 dones i 1.500 homes sobre les seves percepcions, vivències i opinions en matèria de violència contra les dones. L'enquesta s'ha realitzat en el període comprès entre el 18 de març i el 24 de juny del 2010. Els resultats seran disponibles properament.

El balanç dels serveis i recursos en matèria de violència masclista a la ciutat de Barcelona 2009 es va presentar el 13 de maig del 2010. Els aspectes més destacats d'aquest balanç són:

- Els punts d'informació i atenció a les dones (PIAD) són un servei de proximitat que ofereix informació sobre recursos, participació, associacionisme femení i violència masclista, i dona resposta a les demandes vinculades a les situacions de discriminació a l'àmbit laboral, social, en parella o en la unitat familiar.
- L'any 2009 han atès 3.130 dones (6% més que l'any 2008), 615 per violència de gènere, 1.777 per primera vegada. Durant aquest any s'ha posat en marxa el servei d'acompanyament psicològic per donar suport a les dones en situacions d'especial vulnerabilitat.
- L'Equip d'Atenció a les Dones (EAD) és un servei d'atenció especialitzada per a la protecció de les dones i els seus fills i filles que pateixen violència masclista. És un servei ambulatori d'accés directe per part de les dones i no solament per derivació d'altres serveis professionals. De les 1.106 dones ateses per l'EAD el 64% hi ha accedit de manera directa i 534 ho han fet per primera vegada, un 3% més que el 2008.
- Els recursos d'urgència ofereixen acollida per un període màxim de 15 dies. 115 dones diferents i 94 menors han estat acollides en situació d'urgència, el 19,23% de dones noves que han accedit a l'EAD durant l'any 2009.
- Els tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves augmenta un 45,7% el nombre de demandes respecte el 2008.
- Durant el 2009 es va posar en marxa el projecte "Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere", un projecte cap a l'equitat de gènere buscant una participació basada en la prevenció i l'eradicació de relacions

violentes cap a la parella i cap als fills/es. Aquest servei d'atenció a homes per la promoció de relacions no violentes ha atès 121 homes i 43 dones parelles o exparelles dels homes atesos. En total han estat 164 persones, un 4,3% més que el 2008.

- A Barcelona existeixen dues xarxes contra la violència de gènere:
 - La institucional, integrada per representants d'institucions i serveis i persones externes amb la finalitat d'implementar estratègies de coordinació entre diferents àmbits i professionals, i la xarxa cívica.
 - L'Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones actualment està format per 515 entitats adherides (497 al 2008), i més de 800 persones a títol individual, a més de 27 entitats esportives. Durant el 2009 s'han realitzat a demanda de diferents entitats i serveis, 39 activitats, amb un total de 628 assistents.

Abordatge integral del treball sexual

L'aproximació a la complexa realitat de la prostitució o treball sexual posa de manifest que es tracta d'un fenomen que canvia ràpidament en funció de la conjuntura, malgrat que es tracta d'una realitat present al llarg de tota la història i, en general, amb una presència constant en totes les societats.

El Pla d'abordatge integral del treball sexual va ser aprovat per l'Ajuntament l'abril de 2006 amb els principis de proximitat, coordinació, perspectiva de gènere i defensa dels drets de les dones que exerceixen el treball sexual a Barcelona. Aquest Pla compta amb l'Agència per a l'Abordatge

Integral del Treball Sexual (ABITS), que va entrar en funcionament el mateix maig de 2006. Algunes de les línies d'intervenció de l'Agència són el servei d'atenció i mediació al carrer, el servei de recol·locació laboral i el servei d'acollida residencial.

Un total de 81 dones han participat en el servei del dispositiu integral per a la recol·locació laboral, de les quals el 69% han finalitzat el procés amb inserció laboral, sobretot en el sector sociosanitari.

Pel que fa al servei d'atenció i mediació al carrer, centrat a Ciutat Vella, Sant Martí i l'Eixample, s'han atès 406 dones, xifra que suposa un 24% més que el 2008, en la majoria dels casos per demandes laborals i formatives (24%) o d'atenció sanitària (25%).

El servei d'acollida en modalitat residencial ha atès un total de 42 dones, un lleuger increment respecte al 2008 en què es van atendre 37 dones. El perfil de les dones ateses és el d'una dona immigrant (82%) d'entre 18 i 25 anys (66%), en situació administrativa regular (64%).

El pressupost del Pla ha augmentat durant els darrers anys, cosa que possibilita una millora del servei: del 2008 al 2009 va créixer de 484.000 a 580.000 euros, i el 2010 ha crescut fins arribar als 723.000 euros.

Drogodependències

PROPOSTES

- Elaborar un programa d'atenció i prevenció de l'alcohol, juntament amb els sindicats, per als treballadors municipals.
- Millorar el registre del programa “Beveu menys”, tant des dels centres de salut com des de les urgències hospitalàries.
- Sistematitzar la coordinació entre els professionals especialistes en drogodependències i la resta de professionals: atenció primària, farmacèutics i cossos de seguretat.
- Unificar sistemes d'informació entre els diferents serveis.
- Dissenyar els nous recursos amb enfocament transversal: social, sanitari i laboral.
- Crear un catàleg de “banc d'experiències” per tenir coneixement del que es fa a la ciutat.
- Innovar en els programes preventius adreçats a joves.
- Incentivar la creació de locals d'oci sense consum d'alcohol amb reducció de taxes o impostos.
- Integrar els CAS als barris i promoure la coordinació d'institucions implicades.
- Promoure l'ampliació o creació de “taules de prevenció de drogodependències” als districtes.
- Promoure iniciatives d'informació per prevenir l'alcoholisme femení.

- **Modificar l'ordenança del civisme, per incloure el tema de la prohibició i control de consums i venda d'alcohol al carrer o via pública als menors de 18 anys. I aplicar mesures alternatives de tractament enlloc de sancions econòmiques o multes.**
- **Garantir que en les festes públiques promogudes per l'Ajuntament no s'incentivi el consum de begudes alcohòliques i no es patrocini amb empreses de begudes alcohòliques.**

Respostes

L'anàlisi i implementació de les propostes s'ha fet conjuntament amb el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) i l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). Es partia d'una gran coincidència, ja que durant el curs anterior es va elaborar el Pla d'acció sobre drogues 2009-2012 amb una important participació d'aquest grup de treball i moltes de les propostes estan incloses al Pla de drogues o el complementen.

A final dels anys vuitanta, la ciutat de Barcelona va haver de fer front a una crisi de primer ordre en relació amb les drogues, fonamentalment l'heroïna. En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona va optar per liderar una resposta ciutadana i ho va fer buscant un ampli consens professional i social per mitjà de la creació d'un grup de treball sobre drogues, dins del Consell Municipal de Benestar Social. El 1988 es va elaborar el primer Pla d'acció sobre drogues, que va ser discutit i consensuat per un grup polític de drogues format per regidors de tots els grups polítics presents al consistori, i que va ser aprovat per unanimitat.

El **Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2009-2012** (PADB), aprovat pel Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona en sessió de 20 de juliol de 2009, contempla en el seus objectius diferents accions que donen resposta a les propostes presentades pel grup de treball. D'altres propostes es complementen amb els objectius i accions dels **Comitès Operatius de Salut Mental i Addiccions de Barcelona** (COSMIAS) o amb el recent **Pla operatiu d'integració de les addiccions a la xarxa sanitària de la ciutat de Barcelona 2010-2014**.

L'actual PADB 2009-2012 s'ha construït sobre l'experiència i els progressos assolits. S'ha plantejat com un veritable pla de ciutat i no tan sols municipal, per tal d'implicar-hi els serveis socials i de salut municipals i també autonòmics. En la seva formulació, doncs, hi ha intervingut el Consorci Sanitari de Barcelona, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona, el Departament de Salut, l'Àmbit d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament i l'Agència de Salut Pública de Barcelona. A més, les propostes s'han consultat amb el Grup de Drogues del Consell Municipal de Benestar Social. El Grup Polític de Drogues de l'Ajuntament ha estat qui ha definit el procediment d'elaboració i el calendari.

Algunes de les accions del PADB estan relacionades amb les propostes i es troben en vies d'implantació, com:

- Promoure la creació de plans de drogues d'empresa, especialment a l'Ajuntament de Barcelona, que com a entitat pública amb forta vocació social i com a agent d'integració sociolaboral disposi d'un programa de prevenció de l'alcoholisme i altres drogodependències dirigit als treballadors municipals. S'han obert les negociacions amb salut i sanitat per tal de no estigmatitzar els treballadors.
- Intensificar la col·laboració amb el Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i l'Agència de Salut Pública de Barcelona per dur a terme programes de prevenció i reducció de danys. S'han iniciat les converses amb el Col·legi de Farmacèutics.
- Fomentar taules de participació i coordinació entre l'Administració i els empresaris del món de la nit per tal de desenvolupar programes de disminució de riscos associats a l'oci nocturn (dispensació responsable de begudes alcohòliques, disposar de punts d'aigua, protocols d'emergència, zones de descans, etc.) i fer complir la normativa vigent.
- Afavorir que els centres escolars on estigui implantat el programa "Salut i escola" incorporin intervencions preventives grupals amb eficàcia provada.
- Disposar d'un catàleg o "banc d'experiències" per tal de difondre el conjunt de projectes preventius en l'àmbit educatiu que es fan a la ciutat.

- Promoure festes alternatives per a joves on no hi hagi consum d'alcohol, i potenciar-les perquè puguin arribar a ser una alternativa real. Cal destacar l'èxit del programa "De marxa sense entrebancs", que consisteix a realitzar un concert per a joves, amb grups reconeguts, on no es donen begudes alcohòliques.
- Promoure l'ús de noves tecnologies per tal d'informar, assessorar i donar consell personalitzat als joves, sobre el consum d'alcohol i altres drogues.
- Incorporar la perspectiva de gènere als programes assistencials sociosanitaris i de disminució de riscos i de danys, que tinguin en compte les diferents necessitats dels homes i les dones.
- Estimular la coordinació i col·laboració de les diferents institucions públiques i entitats no governamentals, per tal de millorar la intervenció i la derivació, avançar en l'aplicació de sistemes d'informació, potenciar un sistema de gestió integrada en el territori i impulsar la transversalitat en la definició i disseny de nous recursos que integrin els vessants social, sanitari i laboral o necessitats de les persones amb problemàtica de consum d'alcohol i altres drogodependències.

Actualment estan en funcionament taules de prevenció de drogodependències a tres districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Sants i Sant Andreu, i es treballa per crear-ne a la resta de la ciutat.

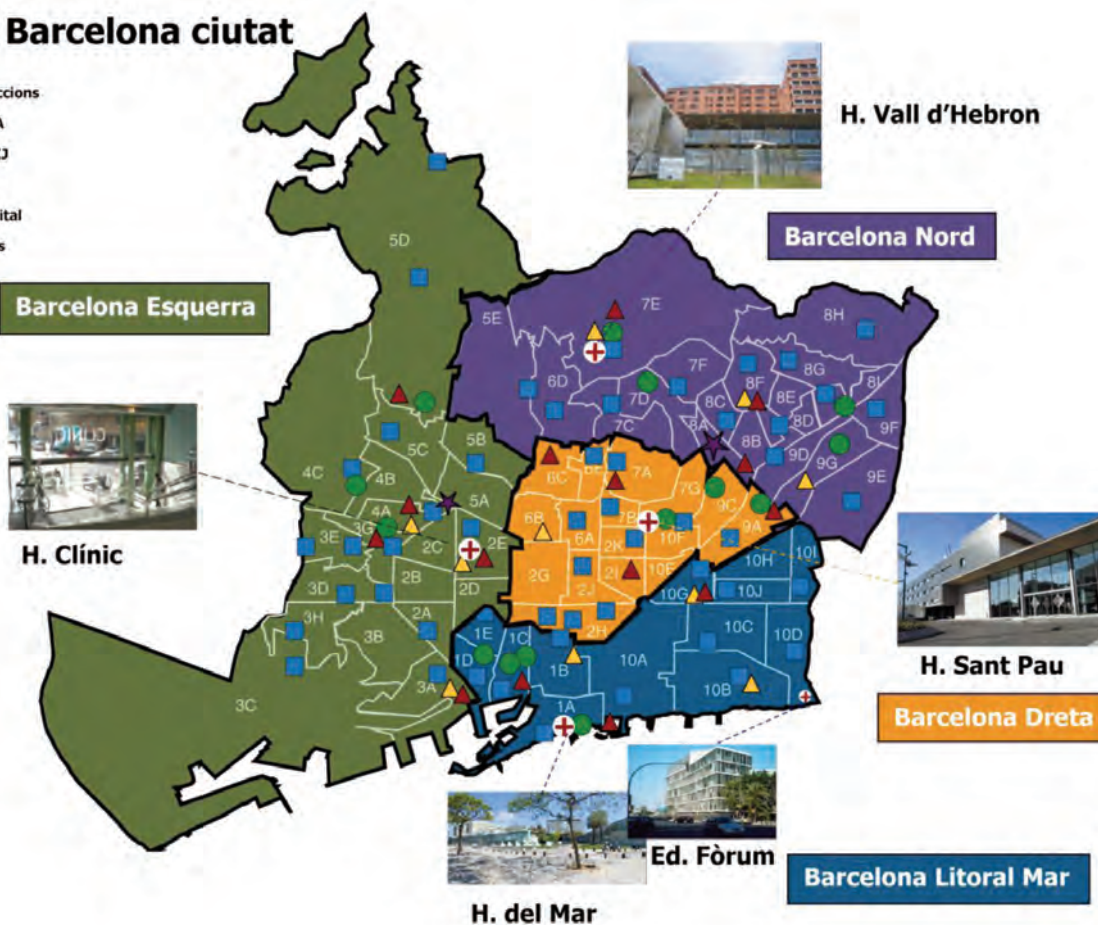
Existeix un acord del grup polític de drogues de l'Ajuntament, refrendat per la Comissió de Govern, on es recull que les festes promocionades des de l'Ajuntament no han d'incloure el patrocini de begudes alcohòliques.

La ciutat de Barcelona està definida per quatre àrees integrals de salut (AIS): Barcelona Nord, Barcelona Dreta, Barcelona Esquerra i Barcelona Litoral Mar. Les AIS compten amb diferents comitès operatius sectorials ubicats a les quatre àrees.

Un d'aquests comitès és el Comitè Operatiu de Salut Mental i Addiccions (COSMIAS), amb funcions de coordinació territorial, proposar millores en tot el circuit de la xarxa, proposar millores en l'ús dels sistemes d'informació, etc.

AIS Barcelona ciutat

- Addiccions
- ▲ CSMA
- ▲ CSMIJ
- CAP
- ✚ Hospital
- ✱ Altres

Després de dos anys de funcionament del COSMIAS, el 17 de març del 2010 va tenir lloc una jornada on es va presentar el full de ruta i les intervencions realitzades, així com la visió percebuda pels professionals de les intervencions fetes en els equips d'atenció primària, els dispositius de la xarxa de salut mental d'adults, els dispositius de la xarxa d'addiccions i els dispositius de la xarxa de salut mental infantil i juvenil.

Des del COSMIAS també es fan accions comunitàries en col·laboració amb els districtes, per treballar el consum a la via pública. En són exemples les que es desenvolupen al barri de la Trinitat Vella i als voltants de la Sala Baluard.

El programa Beveu menys, implementat l'any 2002 per la Direcció General de Salut Pública i el Consorci Sanitari de Barcelona, es porta a terme des de les àrees bàsiques de salut. Aquest curs, seguint les propostes del Grup de Salut, s'ha tractat com a actuació prioritària al Comitè Operatiu de Salut Mental i Addiccions (COSMIAS).

La Junta General del Consorci Sanitari de Barcelona va aprovar el 15 de juliol de 2010 el **Pla operatiu d'integració de les addiccions a la xarxa sanitària de la ciutat de Barcelona 2010-2014**. El Pla integrarà els serveis i els equipaments destinats a l'atenció de les drogoaddiccions a la xarxa sanitària de tota la ciutat de Barcelona.

Ha estat acordat pel Departament de Salut, l'Ajuntament de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Agència de Salut Pública de Barcelona i els principals agents socials del sector, sobre la base del Pla director de salut mental i addiccions de Catalunya i al Pla d'acció sobre drogues 2009-2012, aprovat pel Ple municipal.

La implantació del Pla operatiu a la ciutat de Barcelona garanteix que la xarxa d'atenció a les drogodependències creixi de manera equilibrada per tot el territori i que es desplegui en el context de recursos sanitaris previstos o ja existents, com els equips d'atenció primària, els centres de salut mental d'adults (CSMA) i infantojuvenils (CSMIJ), hospitals o centres d'atenció i seguiment (CAS).

A més, els centres tendiran a oferir tot el ventall terapèutic i de recursos per a l'usuari amb drogodependència, i potenciaran una atenció integral a les diferents necessitats que es puguin plantejar i patologies derivades de l'addicció.

La implantació del Pla operatiu d'integració de les addiccions a la xarxa sanitària de la ciutat de Barcelona es planteja d'una manera progressiva fins al 2014. Les prioritats vénen marcades per:

- Una visió global de Ciutat Vella i Sant Martí en clau d'Àrea Integral de Salut Barcelona-Litoral Mar. Aquesta comporta una forta reordenació de l'oferta de Ciutat Vella, basada en el tancament del CAS Junta de Comerç i l'ampliació de l'activitat a Lluís Companys que, en el futur, oferirà un espai de reducció de danys. D'altra banda, la Sala Baluard, a més d'oferir la reducció de danys actual, donarà assistència ambulatoria, i el CAS Barceloneta incorporarà la reducció de danys. Sant Martí integrarà l'atenció als usuaris de drogues als dispositius de salut mental del Centre Fòrum; en clau de futur està prevista la integració de l'atenció a les drogodependències al Centre de la Llacuna, inclòs el programa de reducció de danys.

- La Barcelona Esquerra anirà integrant l'atenció a les addiccions i la salut mental i millorant la cartera de serveis sobre la base de l'Hospital Clínic, el CAS de Sants-Montjuïc i el CAS de Sarrià-Sant Gervasi incorporaran a la cartera de serveis la reducció de danys, i en el futur s'integrarà l'atenció a les drogodependències i la salut mental a les Corts.
- A la Barcelona Dreta la integració de l'atenció a les addiccions i la salut mental, i el programa de reducció de danys pivotarà sobre l'Hospital de Sant Pau, i s'iniciarà la integració de les addiccions al Centre de Salut Mental de Gràcia, procés que culminarà en els futurs espais disponibles al Parc Sanitari Pere Virgili, on s'ampliarà la cartera incorporant la reducció de danys.

La població addicta de més risc i en situació d'exclusió social són els usuaris dels centres de reducció de danys (RD) de Barcelona. Aquests centres van atendre durant l'any 2009 un total 5.394 addictes actius en situació de risc d'exclusió social. Aquests consumien en un 51% heroïna injectada i en un 38% cocaïna injectada. D'aquests, el 83% eren homes, el 42% tenien 30 anys o menys, el 43% eren espanyols i només el 26% vivien en una llar familiar.

Consum de drogues a la ciutat de Barcelona

Durant l'any 2009, a la ciutat de Barcelona es van atendre ambulatoriament un total de 5.014 persones per addicció a diferents substàncies psicoactives. El 13% dels inicis de tractament per addiccions van ser per heroïna, el 26% per cocaïna, 56% per alcohol i el 5% per cànnabis.

La població consumidora de drogues és una important usuària dels serveis d'urgències hospitalàries. En els darrers anys les urgències per heroïna s'han estabilitzat al voltant d'uns 2.000 episodis per any. Les urgències per cocaïna, després de l'increment sostingut que van experimentar des de principi del 2000, actualment estan estabilitzades en uns 3.000 episodis per any.

Resposta a les propostes del grup de treball

Famílies

PROPOSTES

- Incorporar en tots els Serveis Socials Bàsics un espai familiar.
- Reforçar les accions i programes que permeten optimitzar els temps de les famílies amb els infants i amb la gent gran.
- Dedicar més atenció política i més recursos per al desenvolupament d'espais per a famílies amb infants de 0 a 3 anys.
- Millorar o crear mecanismes comunitaris per enfortir la relació de l'escola amb les famílies tenint-ne en compte la diversitat.
- Que el Consorci d'Educació faci un recull de bones pràctiques i propostes per treballar millor les relacions intergeneracionals en el camp educatiu.

Respostes

Espais familiars

Els espais familiars són un servei materno-infantil adreçat a famílies i els seus infants de 0-3 anys, ofereixen un espai de joc i relació on poden explorar i relacionar-se entre ells i amb els adults, i on les famílies poden compartir entre elles l'experiència d'educar i fer créixer els seus fills i filles. A Barcelona existeixen actualment quatre espais familiars, tres gestionats per l'IMEB, situats al Bon Pastor, a la Casa dels Colors i al CSP Erasme Janer, i un nou centre que depèn de la Direcció d'Acció Social, inaugurat el novembre de 2009 a Sant Martí. D'acord amb aquest nou model, el març de 2011 es posarà en marxa un nou

espai coincidint amb l'obertura del proper Centre Obert al carrer Benavent del districte de Les Corts.

Els espais familiars es defineixen amb les següents funcions:

- Educació i suport maternoinfantil: Espai familiar 0-3, que ofereix materials i propostes d'activitat educativa perquè els nens i nenes puguin jugar i interaccionar entre ells i amb els adults.
- Suport a les competències parentals: Tallers per a pares i mares on les famílies poden observar el infants en interacció fora de l'àmbit familiar i compartir amb els professionals les seves vivències i dubtes. També poden assistir als grups i tallers específics sobre educació i criança.

- Suport a la funció de maternatge, vincle i estimulació a mares i nadons fins als 6 mesos mitjançant l'espai "Ja tenim un fill". Es tracta d'una trobada de mares que comparteixen la criança primerenca d'un nadó. En aquest espai també hi participen les àrees bàsiques de salut (pediatria).

El 2009 hi han assistit un total de 202 infants.

Optimitzar el temps de les famílies

Temps de barri, temps educatiu compartit

Un dels reptes actuals de les famílies és conciliar el temps infantil fora de l'horari lectiu amb les necessitats horàries dels pares i mares, i que alhora aquest temps d'oci i de lleure sigui educatiu i creatiu. Per això, en aquests espais es desenvolupen, també, activitats en família per facilitar un temps de convivència entre criatures i els pares i mares per gaudir de l'entorn més pròxim, el barri i, així mateix, poder millorar la qualitat del seu temps.

Des de 2006 s'està impulsant l'obertura dels patis de les escoles i d'altres espais, principalment els caps de setmana, amb l'objectiu de millorar el temps de relació d'infants i adolescents amb les seves famílies i amics. Aquest projecte està pensat per optimitzar l'ús social dels equipaments públics i convertir-los en noves places, espais segurs de trobada, de joc i d'intercanvi.

Aquesta experiència es va endegar amb l'obertura de sis patis escolars als districtes de Sants-Montjuïc, Gràcia i Nou Barris. Actualment hi ha 36 patis escolars que s'han obert progressivament, distribuïts a tots els districtes de la ciutat. La previsió és arribar a l'obertura 47 patis a final de l'any 2011.

[Vegeu les taules de les pàgines següents.]

Activitats en família

L'organització d'activitats de cap de setmana als patis de les escoles continuarà al llarg del curs 2010-2011 per poder gaudir en els barris d'una oferta variada d'activitats per a tota la família. L'objectiu és convertir el pati de l'escola en un dels eixos de cohesió social del barri.

Trimestralment es prepara amb les AMPA i entitats socials del territori les activitats de Temps en família.

Nou Punt d'Atenció i Orientació a les Famílies

D'acord amb els objectius del PAM, el 2010 s'ha definit com a nou servei el Punt d'Atenció i Orientació a Famílies, una experiència pilot que se situarà al nou Centre Obert Municipal d'infants i adolescents de Les Corts i que es posarà en funcionament el primer semestre de 2011.

Es tracta d'un servei especialitzat en atenció a famílies, amb criteri valoratiu per donar l'orientació adequada a cada família segons el seu plantejament, ja sigui una resposta puntual o estructurada a mida, una orientació o una derivació cap a un recurs o servei especialitzat.

Té una finalitat preventiva d'orientació i suport a famílies en qualsevol fase del seu cicle evolutiu familiar. L'objectiu és potenciar les capacitats de les famílies per afrontar i abordar de forma saludable i funcional les vicissituds de les transicions familiars, ajudant-les a trobar de forma personalitzada la solució més viable.

La integració del servei a un equipament més ampli d'atenció socioeducativa per a infants i les seves famílies possibilitarà compartir i optimitzar recursos. Així mateix, el Punt formarà part de la xarxa de serveis i recursos d'atenció a les famílies del territori,

tempsDEBarri TEMPS EDUCATIU COMPARTIT

Districte	Barri	Escola	Adreça	Horari Pati
Eixample	El Fort Plenc	Institut Fort Pius	c. Ausiàs Marc, 78 (entrada pel passatge d'interior d'illa)	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	El Fort Plenc	Escola Ramon Llull	av. Diagonal, 275 (entrada pel c. del Consell de Cent, 513)	Diumenge d'11 a 14 h i 16 a 19 h
Gràcia	El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	Escola Jovellanos	c. Sardenya, 420 (entrada pel c. Taxdirt)	Dissabte d'11 a 14 h
	El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	Escola La Sedeta	c. Indústria, 67 (entrada pels Jardins de La Sedeta)	Diumenge d'11 a 14 h
	La Salut	Escola Baldori Reixac	c. Olot, 1-13 (Recinte Parc Güell)	Divendres de 17 a 20 h i dissabte d'11 a 14 h
Horta - Guinardó	El Carmel	Escola Coves d'en Cimany	c. de les Coves d'en Cimany, 42-54	Divendres de 17 a 20 h i dissabte de 10 a 14 h i de 16 a 20 h; Diumenge de 17 a 20 h; Festius intersetmanals de 10 a 14 h
	La Font d'en Fargues	Escola Font d'en Fargas	pg. de la Font d'en Fargas, 65	Divendres de 17 a 20 h i dissabte de 10.30 a 14 h; Diumenge de 10.30 a 14 h i de 17 a 21 h; Festius intersetmanals de 10 a 14 h
	La Vall d'Hebron	Escola Pau Casals	av. Cardenal Vidal Barraquer, 46	Dissabte i diumenge de 10 a 14 h
	Baix Guinardó	Escola Mas Casanovas	c. Mas Casanovas, 55	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	El Guinardó	Escola Torrent d'en Melis	c. Varsòvia, 161	Dissabte de 16 a 19 h i diumenge d'11 a 14 h
Les Corts	La Maternitat i Sant Ramon	Escola Pau Romeva	c. Pisuerga, 1	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	Les Corts	Escola Les Corts	c. Eugeni d'Ors, 2	Dissabte i diumenge de 10.30 a 13.30 h
Nou Barris	Torre Baró	Institut Pablo Ruiz Picasso	c. Sant Feliu de Codines, 1	Dissabte d'11 a 14 h i diumenge de 16 a 19 h
	Vallbona	Escola Ciutat Comtal	c. Pujalt, 4 (entrada per la porta de ferro)	Dissabte de 10 a 13 h i de 15 a 18 h
	Ciutat Meridiana	Escola Mestre Morera	c. Perafita, 48	TANCAT PROVISIONALMENT PER OBRES
	La Prosperitat	Escola Mercè Rodoreda	c. Vesuvi, 35	Dissabte d'11 a 14 h i de 16 a 19 h
	La Trinitat Nova	Escola Sant Jordi	c. Pedrosa, 16	Dissabte i diumenge de 10.30 h a 13.30 h
Sant Andreu	Verdun	Escola Aiguamarina	c. Casals i Cuberó, 241	Dissabte de 16 a 18 h i diumenge de 10 a 14 h (horari d'hivern); Dissabte de 16 a 19 h i diumenge d'11a 14 h (horari d'estiu)
	Baró de Viver	Escola Baró de Viver	c. Tucumán, 1	Dissabte de 10 a 13 h i de 16 a 19 h
	El Bon Pastor	Escola Bernat de Boil	c. Mollerussa, 1	Dissabte de 10 a 14 h
	La Trinitat Vella	Escola Ramon Berenguer III	Via Bàrcino, 90 (entrada per la porta groga)	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	El Congrés i els Indians	Escola Pompeu Fabra	c. Olesa, 19	Dissabte de 10 a 14 h i de 16 a 18 h (horari d'hivern); Dissabte d'11 a 14 h i de 16 a 19 h (horari d'estiu)

* Els horaris d'hivern i d'estiu estan subjectes al canvi d'hora de l'octubre i el març

Districte	Barri	Escola	Adreça	Horari Pati
Sant Martí	El Camp de l'Arpa del Clot	Escola Miralletes	c. Indústria, 255	Dissabte d'11 h a 14 h i de 16 h a 19 h (horari d'hivern); Dissabte d'11 a 14 h i de 17 a 20 h (horari d'estiu)
	El Poblenou	Escola Vila Olímpica	c. Carmen Amaya, 2	Dissabte de 16 a 19 h (horari d'hivern); Dissabte de 17 a 20 h (horari d'estiu)
	Provençals del Poblenou	Escola Poblenou	c. Perú, 139	Dissabte de 16 a 19 h i diumenge d'11 a 14 h (horari d'hivern); Dissabte de 17 a 20 h i diumenge d'11 a 14 h (horari d'estiu)
	La Vila Olímpica del Poblenou	Escola Antoni Brusi	c. Sardenya, 33-35	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	La Vila Olímpica del Poblenou	Escola Bogatell	c. Ramon Turro, 74-76	Diumenge de 16 a 19 h (horari d'hivern); Diumenge de 17 a 20 h (horari d'estiu)
	La Verneda i la Pau	Institut Bernat Metge	c. Menorca, 55	Dissabte de 16 a 19 h i diumenge d'11 a 14 h (horari d'hivern); Dissabte de 17 a 20 h i diumenge d'11 a 14 h (horari d'estiu)
	La Verneda i la Pau	Escola La Pau	c. Empordà, 18	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	La Marina de Port	Escola Enric Granados	pg. Zona Franca, 98 (entrada pel c. del Foc)	Divendres de 17.30 a 20.30 h i dissabte de 16 a 20 h (horari d'hivern); Divendres de 17.30 a 20.30 h i dissabte de 17 a 20 h (horari d'estiu)
	La Marina de Port	Escola Seat	c. Mecànica, 24 (entrada pel pg. Zona Franca, 171-173)	Dissabte i diumenge d'11 a 14 h
	Hostafrancs	Institut Joan Coromines	ctra. Bordeta, 39-41	Dilluns, dimecres i dijous de 17.30 a 19.30 h; Dissabte d'11 a 14 h
Sants-Montjuïc	La Bordeta	Escola Gaiarre	c. Gaiarre, 54	Diumenge d'11 a 14 h i de 16.30 a 19.30 h
	Sants	Escola Barrufet	ptge. Vapor Vell, 7	Divendres de 17 a 20 h i dissabte d'11 a 14 h
	Sants	Escola N-II de Pràctiques	c. Mercior de Palau, 138 (entrada pel c. Guitard)	Diumenge de 16 a 19 h
	Sants-Badal	Escola Lluís Vives i Institut	c. Canalejas, 107	Dissabte de 16 a 19 h i diumenge de 10 a 13 h
Sarrià - Sant Gervasi	El Putget i Farró	Escola Poeta Foix	c. Balmes, 298 (entrada pel c. Sant Guillem, 7)	Dissabte de 16 a 20 h

Temps de barri, temps educatiu compartit és un programa que es proposa optimitzar els usos educatius del temps dels infants, els adolescents i les seves famílies.
Amb la col·laboració de la Fundació Jaume Bofill.

* Els horaris d'hivern i d'estiu estan subjectes al canvi d'hora de l'octubre i el març

especialment amb els serveis, projectes i accions dels Serveis Social Bàsics del territori en qüestió.

El servei desenvoluparà les següents funcions:

- Atenció personalitzada a persones i famílies amb relació a consultes del nucli familiar, amb intervencions breus.
- Serveis complementaris adreçats a famílies, com la promoció d'activitats i recursos en el marc de l'equipament en què s'insereix, a iniciativa pròpia o mitjançant l'organització conjunta amb la xarxa de territori d'activitats grupals o obertes a la comunitat.
- Articulació d'un Banc de recursos per a serveis i famílies de la ciutat (portal de famílies...).
- Articulació amb la xarxa d'atenció a les persones del seu territori.

Ajuts de menjador

Barcelona compta pel curs 2010-2011 amb una dotació de 3.961.125 milions d'euros en ajuts de menjador, que representa un increment del 2% respecte al curs anterior. També s'ha incrementat el llindar econòmic mínim i les famílies que podien sol·licitar-lo. En concret s'ha mirat d'afavorir les famílies amb menors rendes i aquelles que han vist empitjorada la seva situació a causa de la crisi.

Millorar mecanismes comunitaris

Ajuts per al foment de la participació en activitats extraescolars

Amb els objectius d'ampliar els espais d'educació i socialització de l'alumnat, enfortir el teixit associatiu de les AMPA i afavorir la conciliació de la vida laboral i familiar, el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya atorga a l'Ajuntament de Barcelona subvencions destinades a les AMPA dels centres educatius sostinguts amb fons públics de la ciutat. Els centres poden optar a aquestes beques gestionades des de l'IMEB amb dues modalitats compatibles entre elles:

- Modalitat 1: per disminuir el cost de les activitats extraescolars de forma universal.
- Modalitat 2: per disminuir el cost de les activitats extraescolars a les famílies d'alumnat amb menys recursos.

Durant el curs 2008-09 aquest programa ha arribat a les AMPA dels 10 districtes de la ciutat. La subvenció ha estat de 596.000€ per a la modalitat 1, destinats a 154 activitats, per un conjunt de 18.835 alumnes, i de 40.380€ per a la modalitat 2, que han suposat 537 ajuts individuals.

[Vegeu la taula a peu de pàgina.]

Ajuts per a activitats extraescolars	2007-2008	2008-2009	2009-2010	Creixement
AMPA subvencionades (M1)	86	176	148	72%
Activitats realitzades (M1)	648	1.838	1.344	107%
Alumnes participants (M1)	9.463	27.609	18.835	99%
Ajuts individuals (M2)	212	1.086	537	53%
Import subvencions a AMPA (M1)	337.260€	686.700€	755.860€	124%
Import ajuts individuals (M2)	14.840€	40.380€	No disponible	172%
Total d'ajuts (M1 i M2)	352.100€	727.080€	No disponible	106%

Camins escolars

El curs 2010-2011 s'inicien 15 projectes nous de "camí escolar, espai amic", arribant així a un total de 64 escoles que hi participen. Aquest projecte pretén millorar les condicions de mobilitat i de convivència als entorns escolars i promoure l'educació en valors i el compromís de la ciutadania.

Per desenvolupar-lo, s'impulsen diverses accions educatives i participatives adreçades a tots els implicats: nens i nenes –els principals protagonistes– docents, famílies, amb la col·laboració de les entitats, dels comerciants, dels veïns. L'acció coordinada de tots ells, amb el suport de diferents àmbits municipals (districtes, Mobilitat i Educació), té com a objectiu fer una ciutat més a mida dels nois i noies, i promoure un canvi d'actitud que busca apropar-nos a una nova cultura de la mobilitat que prioritza la qualitat de vida de les persones i el respecte a l'entorn social i ambiental.

Escoles bressol

Durant el curs 2009-2010 es van posar en marxa els consells escolars a les escoles bressol de la ciutat tot seguint la línia de participació de la resta de centres educatius.

Les escoles bressol ofereixen diferents serveis o programes adreçats a les famílies on poder compartir amb d'altres famílies l'experiència de criar i educar als fills, orientant i donant formació a les famílies amb criatures menors de 3 anys.

El desplegament del Pla d'escoles bressol municipals 2007-2011 permetrà que el curs 2010-2011 Barcelona multipliqui per dos el nombre de places per a infants (entre els quatre mesos i els tres anys) respecte a les que hi havia a principi de mandat. En total es passarà de 3.688 places del curs 2006-2007 a 7.348 en el 2011-2012 i amb un total de 99 centres.

Xarxa de Suport a Famílies Cuidadores

Amb la signatura de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva s'impulsen xarxes temàtiques d'acció integrades per entitats, organitzacions i institucions de la ciutat amb la finalitat d'aprofundir en el treball compartit pels diferents agents implicats i dirigir-lo cap a objectius estratègics i operatius comuns. La Xarxa de Suport a Famílies Cuidadores es va crear l'abril de 2007 amb la finalitat d'avançar en el reconeixement i visualització de la tasca que desenvolupen les entitats en el suport a famílies cuidadores.

La missió de la xarxa es concreta en la voluntat d'enfortir la capacitat d'organització de la ciutat en l'acompanyament i el suport a les famílies cuidadores que atenen persones que pateixen malalties vinculades a processos de pèrdua d'autonomia.

El dijous 17 de juny de 2010 es va celebrar la jornada de treball "La conciliació laboral i familiar de les famílies amb dependents de grau i infants amb malalties greus", promoguda per la Xarxa de Suport a Famílies Cuidadores, en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. La jornada va ser un espai de reflexió i anàlisi entorn a la necessitat d'establir mesures per a facilitar una major disponibilitat i flexibilitat en els temps de treball per a les famílies amb dependents de grau i infants amb malalties greus. Per això es va aprofundir en la situació actual i es van recollir unes primeres propostes que es consideraven d'interès per avançar des de tres dimensions clau per abordar el repte de la conciliació: la llei, la negociació col·lectiva i la responsabilitat social de l'empresa i de les organitzacions. L'acte va ser inaugurat per Ricard Gomà, segon tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, Isabel Ribas, delegada de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, i Xesco Segura, membre de la Xarxa de Suport a Famílies Cuidadores.

Resposta a les propostes del grup de treball

Gent gran

PROPOSTES

La qualitat dels serveis ha d'estar centrada en l'atenció a les persones:

- **Adaptació de les administracions públiques i de les organitzacions que presten els serveis i dels professionals.**

Respostes

El desplegament del Programa Municipal de Gent Gran 2006-2010 és el compromís de l'Ajuntament de Barcelona per transformar el model de les polítiques socials de gent gran, passant d'un model d'atenció assistencial a un nou model que ofereix serveis universals, de proximitat i de **qualitat**.

L'atenció a les persones aposta per convertir-se en una eina generadora d'inclusió, cohesió i vincles comunitaris, amb un marcat caràcter de servei públic universal i de proximitat.

Des de l'Ajuntament s'han portat a terme diferents programes que permeten apropar els serveis a les persones i estudis que marquen el nivell de qualitat a assolir a diferents serveis:

- **Nou model de Serveis Socials Bàsics a la ciutat de Barcelona**
- **Enquesta de satisfacció d'usuaris del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD). Maig de 2010**
- **Pla de millora i nou model dels casals i espais de gent gran municipals. Desembre de 2009**
- **Procés de millora de la qualitat de les residències municipals (Joint Commision International)**
- **El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB) ha obtingut el certificat internacional de qualitat ISO 9011:2008**

El nou model de Serveis Socials Bàsics a la ciutat de Barcelona

La nova Llei de serveis socials (4 d'octubre de 2007) i la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones amb dependència (LAPAD) (14 de desembre de 2006) impliquen un important canvi en els serveis d'atenció a les persones. L'Ajuntament de Barcelona va establir com a prioritat del mandat i element definitori del model de ciutat, la millora de l'actual model d'atenció de serveis socials per donar resposta a les noves realitats i demandes socials i al nou marc normatiu, considerant que la configuració de l'atenció de primer nivell, la més pròxima als ciutadans, ha de ser la prioritat en matèria de política social.

El nou model, amb una millora qualitativa de l'atenció i amb l'ampliació d'equipaments i professionals, és un punt referencial de l'atenció a les persones grans al territori.

El desplegament del model, que es va iniciar a principi de 2008 i es consolidarà a final del 2011, defineix aquells aspectes claus que impliquen un canvi qualitatiu cap a una nova cultura professional i planteja les següents àrees de millora:

- Millorar l'accessibilitat a l'atenció social bàsica que es presta en els centres de serveis socials (CSS).
- Definir i compartir a escala de ciutat els processos tècnics i els criteris d'atenció.

- Incrementar l'optimització dels recursos i els processos de gestió.
- Millorar la qualitat dels serveis que es presten als CSS i ampliar la seva capacitat de resposta.
- Transformar la imatge (externa i interna) dels Serveis Socials Bàsics de Barcelona.

La implantació suposa ampliar la xarxa de centres de serveis socials de 34 a 41 equipaments, i un increment de 78 nous professionals. També suposa la millora dels sistemes d'informació per tal de fer més àgil i garantir la qualitat de l'atenció que es presta a la ciutadania. Finalment, comporta l'edició d'un catàleg de serveis, amb revisió permanent, per donar resposta a les necessitats ciutadanes amb 43 serveis d'atenció individual i familiar i 12 serveis d'atenció col·lectiva. D'aquest total de 55 serveis, el 80% són d'accés directe a través de la xarxa de centres de serveis socials.

Enquesta de satisfacció d'usuaris del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD). Maig de 2010

L'objectiu d'aquest estudi és conèixer directament el grau de satisfacció en la gestió i prestació del SAD en el primer any de funcionament del nou contracte per part de les persones que el reben i dels professionals que el presten.

En els casos de persones usuàries i entorn cuidador els resultats s'han analitzat segons la modalitat de SAD (socioeducatiu, adreçat a famílies amb infants i/o adolescents; i de dependència, adreçat a persones que pateixen situacions de dependència en un grau reconegut per la llei, i a persones amb criteris de vulnerabilitat social).

Per tal de tenir una visió global del grau de satisfacció del SAD s'han dut a terme diferents entrevistes telefòniques a:

- 1) **Persones usuàries** que reben actualment el servei SAD (i l'han rebut com a mínim un mes: 1.289 entrevistes).
- 2) **Entorn cuidador** d'aquestes persones usuàries (únicament una persona de l'entorn per persona usuària: 947 entrevistes).
- 3) **Coordinadors tècnics** de les empreses proveïdores (de les tres empreses proveïdores i en les quatre zones d'atenció: 60 entrevistes).
- 4) **Treballadors socials** de l'Ajuntament de Barcelona (de tots els Centres de Serveis Socials de Barcelona: 268 entrevistes).

A grans trets, s'observa que el nivell de satisfacció amb el funcionament del SAD és elevat amb una valoració mitjana del total a la ciutat de 7,6 sobre 10.

Comparativa de les puntuacions per zones i per col·lectius

	Total ciutat
Usuaris SAD Dependència	8,4
Usuaris SAD Socioeducatiu	7,8
Total usuaris	8,1
Entorn SAD Dependència	7,8
Entorn SAD Socioeducatiu	8,1
Total entorn	7,9
Coordinadors tècnics	7,1
Treballadors socials	6,6
Mitjana	7,6

Conclusions de l'Enquesta de satisfacció d'usuaris del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD)

En general els resultats són molt positius, principalment en la satisfacció de les persones usuàries (8,1). El seu entorn, tot i ser lleugerament més crític, manté també una valoració molt bona (7,9).

Els treballadors socials són els que donen una valoració més baixa (6,6) per davant dels coordinadors tècnics (7,1). Si bé aquests dos col·lectius valoren alguns aspectes diferents del servei (sobretot aspectes de gestió), sembla que són més crítics que la ciutadania que rep, directament o indirectament, el servei.

Hi ha alguns punts de millora que són coincidents en tots els col·lectius: manca de capacitats i habilitats per part dels treballadors/es familiars i de coordinació per part dels professionals que presten o gestionen el servei.

Pla de millora i nou model dels casals i espais de gent gran municipals. Desembre de 2009

Una de les accions recollides en el Programa Municipal de Gent Gran era l'elaboració, amb tots els agents municipals i associatius implicats, d'un nou model de casal municipal de gent gran, en coherència amb els principis de l'envelliment actiu.

Amb aquesta finalitat es va presentar al Consell Plenari de l'Ajuntament del febrer del 2007 el Pla de millora i nou model dels casals i espais de gent gran municipals, que es fixava com a objectius:

- Millorar la xarxa d'equipaments.
- Garantir l'equitat de l'oferta de serveis a tota la ciutadania, evitant les desigualtats existents i respectant alhora les necessitats i característiques pròpies de cada territori i districte.
- Adequar la cartera de serveis bàsics a les necessitats actuals de la gent gran i també a les de les generacions futures.
- Facilitar als districtes les eines i els criteris per a la planificació i la gestió dels seus equipaments.

Per valorar el nivell de compliment del Pla de millora a tots els districtes i equipaments de la ciutat, es van establir els següents estàndards de qualitat: infraestructura, cartera de serveis, recursos humans, recursos econòmics, criteris d'accés i òrgans de participació i gestió.

Les millores assolides per la implantació del Pla de millora han estat, en les infraestructures, en el nombre d'activitats i de la seva diversitat, en l'increment del pressupost destinat a activitats, en l'oferta de serveis i de la seva qualitat, en el foment del voluntariat i del seu reconeixement, en el suport professional a l'acció voluntària de la gent gran, en la gestió del casal i de les seves activitats, en l'increment important de la participació en el casal, en el nombre d'usuaris i en els òrgans de participació.

Actualment està en fase de procés participatiu el nou reglament dels casals, model que ha estat elaborat per entitats, associacions i tècnics, i que es preveu que sigui aprovat definitivament el mes d'octubre de 2010.

Procés de millora de la qualitat de les residències municipals (Joint Commision International)

La qualitat dels serveis ha estat una constant de millora en l'oferta dels serveis municipals. Les residències de gent gran municipals van iniciar aquest procés l'any 1996 amb una avaluació continuada a quatre residències municipals de la ciutat.

La primera avaluació (1996-2002) va establir quatre grans àrees de treball i 78 indicadors, i el resultat final va ser d'un 81,2% de satisfacció global.

Àrees de treball

Salut

Relació i drets del residents

Entorn

Organització, normatives i sistemàtica de treball

Característiques del model

Basat en el sector sanitari i sociosanitari

Centrat en l'atenció del resident
Fomenta la cultura de seguretat del resident

Avalua els aspectes socials

Avalua tots els aspectes de la gestió
Instrument de millora per a l'organització

L'any 2009 l'Ajuntament es va fixar el repte d'aconseguir el certificat d'excel·lència per a les quatre residències municipals a càrrec de la joint commission international (JCI).

La JCI és un model nord-americà que pren com a base l'atenció sanitària. L'avaluació és global i contempla l'atenció a les persones grans i les infraestructures, amb 300 ítems de valoració, i amb una nota mitjana exigida de 8.

Per aconseguir el certificat s'ha iniciat un procés amb 12 funcions clau agrupades en dos grans blocs: funcions basades en la persona i funcions de gestió de l'organització residencial.

Funcions centrades en la persona. Total: 165 estàndards a avaluar

- Accessibilitat i continuïtat de l'atenció (ACC): 21 estàndards
- Drets de la persona i de la seva família (DPF): 42 estàndards
- Valoració de les necessitats de la persona (VNP): 25 estàndards
- Cures serveis i suports (CSS): 52 estàndards
- Gestió del dolor i atenció al final de la vida (DPF): 9 estàndards
- Educació de la persona i de la seva família (EPF): 16 estàndards

Funcions de gestió de l'organització residencial. Total: 157 estàndards a avaluar

- Gestió i millora de la qualitat (GMC): 30 estàndards
- Prevenció i control de la infecció (CIN): 11 estàndards
- Gestió de l'organització (GLD): 26 estàndards
- Gestió de la seguretat de les instal·lacions: 30 estàndards
- Gestió del personal, qualificació i formació del personal (FCP): 35 estàndards
- Gestió de la informació (GIN): 25 estàndards

El procés, amb una metodologia traçadora, valora els serveis i l'actuació de les organitzacions socials i sanitàries, tal i com les experimenten els usuaris.

El model de qualitat abasta i implica a tots els agents del centre: residents, voluntaris, personal, famílies, empreses i ajuntament.

La missió és procurar el màxim de benestar de residents i usuaris, mitjançant la formació i la creació d'una cultura de millora permanent.

El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB) ha obtingut el certificat internacional de qualitat ISO 9011:2008

El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona és un servei municipal que ofereix atenció social permanent atenent qualsevol situació d'urgència i emergència social a la ciutat durant 24 hores del dia, els 325 dies de l'any.

En situacions d'**urgències socials** el servei dona resposta immediata a les persones o famílies que es troben en situació de crisi social greu:

- Persones grans o infants que pateixen desatenció o maltractament
- Dones víctimes de violència de gènere
- Persones que han perdut sobtadament l'allotjament i no disposen de recursos propis per cercar-ne un de nou
- Persones sense recursos econòmics que necessiten ajuda per a medicacions urgents, alimentació, etc.
- Complementació a la xarxa bàsica de serveis socials: fora de l'horari d'atenció normalitzat o per petició

Un cop s'ha proporcionat l'atenció necessària i imprescindible, la persona o família es deriva cap a la xarxa de serveis municipals.

En casos d'**emergència social**, davant una situació de sinistre a la ciutat, s'actua de forma coordinada amb altres serveis: Bombers, Guàrdia Urbana, Serveis d'Urgències Mèdiques-061, etc., per tal d'atendre les persones afectades i proporcionar l'ajuda necessària perquè puguin tornar a la normalitat.

- Atencions ordinàries: incendis, explosions, desallotjaments preventius, etc.
- Activacions plans d'emergència municipal: onada de calor o operació fred

El Servei d'Urgències ha atès un total de 13.934 persones al llarg del 2009 i el Servei d'Emergències Socials n'ha atès 1.550.

Infància

PROPOSTES

- **Impulsar més campanyes de foment i valoració de l'educació en el lleure i de difusió dels centres de lleure de la ciutat.**
- **Editar materials de difusió dels centres de lleure que tinguin en consideració l'ús dels dos idiomes (català i llengua estrangera), utilitzant un llenguatge que no reproduïxi estereotips.**
- **Que l'any 2010 l'Ajuntament de Barcelona estengui l'aplicació del Programa d'acompanyament a nuclis familiars reagrupants, a tots els districtes de la ciutat i el difongui i doni a conèixer.**
- **Impulsar o articular un projecte de banc de famílies novvingudes, que puguin fer una tasca d'autoajuda o ajuda mútua per a altres famílies immigrades no reagrupades legalment.**
- **Modificar la legislació necessària per tal que els joves immigrants majors de 16 anys puguin accedir al mercat laboral, siguin o no fills d'una família reagrupada.**
- **Fomentar la creació dels recursos necessaris encaminats a la inserció laboral adaptada també per als immigrants.**
- **Garantir al màxim l'aplicació de la futura Llei d'infància de Catalunya. Per tant se sol·licita que es disposin els recursos econòmics suficients per tal que sigui efectiu el desplegament de la Llei i els municipis puguin assumir les competències que se'ls atorga.**

Respostes

Les polítiques socials d'infància, que es desenvolupen a Barcelona des de l'any 2007 sota el paraigua del **Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència (2007-2010)** i en el marc del **Pla municipal per la inclusió social (2005-2010)**, s'han enfortit substancialment al llarg d'aquest mandat. Aquest enfortiment és el resultat de **situar l'atenció i la promoció de la infància com a màxima prioritat de les polítiques d'acció social**.

Entre 2007 i 2010, la despesa en polítiques socials d'infància i adolescència pràcticament s'ha doblat, i ha passat dels

11.954.766 euros del 2007 a **22.600.798 euros enguany**. El quadre següent recull les partides més importants. Cal destacar, entre aquestes partides: l'atenció a la infància en la xarxa de centres de serveis socials, la modalitat socioeducativa del Servei d'Atenció Domiciliària, els EAIA, i els programes de beques de menjador i de suport als casals d'estiu, totes elles amb despeses superiors a un milió d'euros. La posada en marxa del servei municipal de centre obert i la millora de les polítiques per la franja de la petita infància –espais familiars i serveis d'atenció precoç– acaben de perfilar l'enfortiment global d'aquestes polítiques.

Conceptes	Usuaris atesos 2009	Observacions
Acció socioeducativa als Serveis Socials Bàsics	3.753	De 0 a 17 anys +4,3% (respecte de 2008)
Programa "A partir del carrer"	1.756 joves contactats 2.094 joves detectats 7.304 participants a activitats grupals	El 58% menors de 18 anys 36 educadors 38 territoris
Equips d'Atenció a la Infància (EAIA)	3.361	13 equips 91 professionals
Servei de Centre Obert Municipal	117	Obert al setembre de 2009 El segon centre s'obrirà al març 2011
Espais familiars municipals	202	4 centres Març 2011: un altre centre a Les Corts
Xarxa de centres oberts i suport a entitats	1.381	2 centres del Consorci de SS i 27 concertats
Programa Municipal de Vacances d'Estiu	110.927 places ofertades	299 activitats 250 entitats
Serveis d'Atenció Precoç (EIPI)	488 nens i nenes atesos	348 tractaments 840.943€
Programa de beques de menjador	12.619 ajuts	(31,1% més que el curs 2008-2009) 3.061.125€
Programa de beques (campanya d'estiu)	4.350 ajuts atorgats	4.817 sol·licituds 555.580€
Servei de detecció i intervenció al carrer a menors estrangers no acompanyats	151 menors	El 51% entre 16 i 17 anys Marroc 28%; Ghana 26%; Guinea 17%; nacionalitat espanyola 6%
Servei d'atenció a nens i nenes que han patit violència masclista	144 infants 96 mares	
Servei de Famílies Col·laboradores	15 menors	2.679 estades
Menjador social per a famílies	72 persones i 5 famílies	68 dies de mitjana per família
Ciberaules	170 places	4 espais

Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència

El 15 de maig de 2010 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de la infància i l'adolescència. Aquesta norma millora el sistema de protecció davant els maltractaments, agilitza l'adopció nacional i situa el dret de participació al capdavant de les polítiques d'infància.

El desplegament de la Llei implica que les institucions han de dotar-se d'elements clau per a la seva aplicació. Des de l'Ajuntament s'estan formulant i dissenyant aquests elements.

Infància i nova ciutadania

Per fer front a la nova composició social de la ciutat, resultat dels fluxos migratoris dels darrers anys, l'Ajuntament de Barcelona, des de la Direcció d'Immigració, ha impulsat des del 2006 el Pla d'acollida de la ciutat, s'ha dotat del Pla de treball d'immigració 2008-2011, i el 2009 va presentar el Pla Barcelona interculturalitat. Instruments per encarar el repte de la gestió de la diversitat a partir d'una actitud proactiva, participativa i consensuada.

Es relacionen les millores o nous projectes portats a terme durant el curs 2009-2010:

- S'ha actualitzat el *Manual de Procediments d'Acollida* on es fa esment de totes les ludoteques i equipaments de lleure per a joves i infants de la ciutat.
- El programa d'acompanyament a nuclis familiars reagrupants s'ha estès fins arribar a sis dels deu districtes. L'ampliació a la resta de districtes està prevista per al gener de 2011.
- S'ha impulsat el projecte Famílies hospitalàries. El projecte està adreçat a aquelles famílies que, de forma voluntària i durant un període de tres mesos, desitgin

acompanyar i respondre a les necessitats d'informació i diàleg intercultural d'una família immigrant nouvinguda o en procés de reagrupament familiar. Està coordinat per l'Associació Salut i Família i es realitza a diferents districtes de la ciutat.

- Amb l'entrada en vigor de la nova Llei d'estrangeria, els joves reagrupats majors de 16 anys ja poden treballar.
- El Pla d'acollida recull la creació dels recursos necessaris per a la inserció laboral adaptada per als immigrants. S'ha donat resposta a aquesta necessitat des de la xarxa d'inserció laboral de Barcelona Activa.
- En breu es publicarà l'edició del *Manual Antirumors* que tracta de trencar estereotips relacionats amb la immigració.

Projecte Lleure Socioeducatiu

El 2008 s'inicia la col·laboració amb el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB) i el Moviment Laic i Progressista (MLP) per promoure la inclusió d'infants i adolescents en situació de risc d'exclusió social a les entitats de lleure que tenen associades. S'ha definit un circuit d'inclusió amb la participació d'un equip d'educadors/es dels Serveis Socials i dels equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, de l'Institut de Persones amb Discapacitat, del Departament d'Infància i Famílies de la Direcció d'Acció Social, i de les associacions implicades. El resultat ha estat un protocol de coordinació, derivació i seguiment a les activitats d'educació en el lleure dels nens i nenes que s'han atès als serveis socials i l'inici de la fase pilot amb un nombre reduït de centres. El projecte es concreta amb accions específiques segons l'organització:

- **Projecte Connecta: Educació en el lleure i infància en risc**, impulsat amb el Moviment Laic i Progressista mitjançant

dues de les seves federacions, Esplais Catalans (d'Esplac) i Acció Escolta de Catalunya. Ofereix la possibilitat de beca per als infants i adolescents que ho requereixin. La prova pilot s'ha estat efectuant als districtes d'Horta-Guinardó i Sant Martí. A banda de la incorporació d'infants a les activitats, també es desenvolupa un servei d'assessorament pedagògic per a totes les entitats de la ciutat de les dues federacions, i s'ofereixen ajudes econòmiques a aquelles famílies que per aquest motiu tinguin dificultats per incorporar els seus fills o filles a una entitat de lleure. Al llarg de 2010, es pretén desenvolupar el projecte a tots els districtes de la ciutat.

- **Associacionisme juvenil i inclusió social**, per part del Consell de la Joventut de Barcelona, per aconseguir la participació en les activitats de lleure de cap de setmana de la infància i adolescència en situació de vulnerabilitat. El compromís 2010 és continuar impulsant-lo amb totes les federacions i els professionals de Serveis Socials mitjançant la difusió i formació per a monitors i monitores.

Celebració del 20è aniversari de la Convenció dels Drets dels Infants

L'octubre de 2009 es va presentar a la Comissió d'Acció Social i Ciutadania l'Informe sobre Infància i Drets Humans elaborat per la Direcció de Drets Civils coincidint amb la celebració del 20è aniversari de la Convenció dels Drets dels Infants.

Les activitats de promoció i difusió dels drets infants, drets humans han estat presents en el calendari de la ciutat i per a totes les franjes d'edat: Festes de la Mercè, Concert commemoratiu 20è Aniversari Convenció, Festival de la Infància i la Joventut, Festa 20è Aniversari Convenció. A l'àmbit escolar

cal destacar: El Pregó de la Laia, Cicle de Cinema infantil i juvenil pels Drets dels Infants, Dia de la Diversitat.

Festa de la Infància

Des del 2006, amb motiu del Dia Internacional de la Infància, es realitza aquesta festa promoguda per Creu Roja Barcelona amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona. El 2009, coincidint amb la celebració del 20è aniversari de la Convenció dels Drets dels Infants, l'Ajuntament ha liderat l'organització de la festa involucrant a 24 entitats de la ciutat. El 2010, la Creu Roja assumeix de nou el lideratge seguint el model de treball en xarxa, dissenyant i organitzant-la amb les entitats de la ciutat.

Programa Municipal d'Infància i Adolescència adaptat

L'any 2007, Barcelona va ser reconeguda com a Ciutat Amiga de la Infància per part d'UNICEF. Aquell mateix any el Ple va aprovar el Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència 2007-2010, i el 2009 se'n va fer una adaptació per apropar els continguts del Programa als nens i nenes.

Els 14.000 exemplars editats s'han difós mitjançant un taller de jocs a les activitats anuals puntuals i especialment per mitjà del Programa d'Activitats Educatives (PAE) a tots els centres educatius de la ciutat. Tant el programa adaptat com la proposta pedagògica per a les escoles i altres recursos educatius també es poden consultar al web d'Acció Social.

Pobresa

PROPOSTES

- **Creació d'un parc d'habitatges protegits.**
- **Intervenció global vers els habitatges sobreocupats.**
- **Posar mitjans per fer efectiva una finestra única per als serveis socials per a persones que es troben en situació de crisi per primera vegada.**
- **Ampliar les ajudes econòmiques destinades a conservar l'habitatge i evitar els desnonaments.**
- **Establir una taxa turística, la recaptació de la qual es destini a la lluita contra la pobresa.**
- **Oferir exempcions fiscals a les empreses que contractin persones en risc d'exclusió.**
- **Incrementar els ajuts d'urgència temporals en forma de subsidis econòmics, habitatge o productes alimentaris (menjadors, beques i tiquets per als comerços). Aquestes mesures han d'evitar promoure la mendicitat o el paternalisme i han d'estar encaminades a impedir el desarrelament social de les persones en risc.**
- **Ajudes econòmiques per pagar escoles bressol.**
- **Transmetre que la pobresa pot afectar tothom i que requereix una reacció comunitària i solidària.**
- **Aprofitar les noves borses de treball que, a través de la contractació pública, puguin oferir col·locació a persones aturades.**

Respostes

Barcelona és una ciutat socialment dinàmica i complexa. En els darrers anys, l'Ajuntament ha fet un important esforç per desenvolupar un sistema de serveis orientats a la inclusió, la cohesió social i el benestar de totes les persones que hi viuen.

Des del nou model de Serveis Socials Bàsics l'Ajuntament ha prioritzat l'Acció Social Territorial que, amb el desplegament de 41 centres que donaran servei als 73 barris de la ciutat, permetrà avançar en la personalització dels serveis adreçats als ciutadans, tot garantint l'equitat i l'accés universal, guanyant en flexibilitat, agilitat, simplificació de processos i una millor qualitat del servei.

En un context de crisi econòmica global les polítiques públiques han de reforçar la seva capacitat de prevenir dinàmiques de fractura social. Barcelona presenta les condicions per assegurar aquest objectiu. Des del març de 2005, la ciutat disposa d'un Pla municipal per a la inclusió social, desenvolupat amb un ampli consens social i polític. En el marc de desplegament d'aquest Pla, i per poder fer front a la crisi econòmica actual, l'any 2009 es va elaborar el **Programa d'Acció contra la Pobresa 2009-2014** per tal d'atendre les persones i famílies econòmicament més vulnerables i la infància en risc; reforçar les polítiques d'inclusió en matèria d'habitatge i ocupació; enfortir el conjunt de prestacions econòmiques, i afavorir el ple desplegament dels dispositius d'atenció en casos d'exclusió social severa.

Valors i principis rectors del Programa

Els compromisos del Programa s'emmarquen en tres tipus de valors: a) l'acció contra la pobresa entesa com una

qüestió de drets socials, i per tant de responsabilitat pública i lideratge polític; b) les polítiques contra la pobresa basades en la combinació d'igualtat redistributiva, autonomia personal, i relacions comunitàries de solidaritat; c) els serveis contra la pobresa articulats des del treball en xarxa, la transversalitat i la creativitat.

- Compromís públic i lideratge polític
- Responsabilitat pública i garantia de drets socials
- Igualtat i redistribució d'oportunitats vitals
- Autonomia personal i vinculació social
- Entorn comunitari com a font de solidaritat
- Rigor, creativitat i innovació
- Transversalitat
- Participació, treball en xarxa i coresponsabilitat
- Qualitat i millora permanent

Les propostes del Programa són fruit d'un ampli procés de diàleg amb responsables i tècnics municipals i d'altres administracions; amb les entitats socials membres del Consell Municipal de Benestar Social i de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, i amb diverses persones expertes en l'àmbit de la intervenció sobre les situacions de pobresa.

El Programa d'Acció contra la Pobresa s'estructura en quatre blocs: el primer fa una diagnosi de la situació de vulnerabilitat econòmica a la ciutat; el segon situa el marc normatiu de referència del Programa; en el tercer s'exposa l'actual capacitat de resposta municipal per fer front a les situacions de risc d'exclusió, i el quart bloc és el pròpiament programàtic: ordenat en 5 línies estratègiques, 20 objectius i 55 accions.

Les línies estratègiques són:

Línia estratègica 1

Atenció integral a persones i famílies en situació de vulnerabilitat i pobresa, basada en el reconeixement de drets, l'empoderament, l'autonomia personal i la vinculació social, així com en el caràcter preventiu, comunitari i activador dels recursos que s'ofereixen.

Línia estratègica 2

Impulsar el treball transversal i l'atenció territorialitzada com a estratègies bàsiques contra la pobresa, en un marc de responsabilitat pública i garantia dels drets socials.

Línia estratègica 3

Treball integrat i cooperació entre institucions i agents socials en el marc d'una xarxa de responsabilitat pública de prevenció i atenció a la pobresa.

Línia estratègica 4

Qualitat i millora permanent de les estratègies, serveis i recursos en l'àmbit d'acció contra la pobresa.

Línia estratègica 5

Gestió del coneixement com a base estratègica en la definició i aplicació d'una acció local orientada a la inclusió social i la superació de la pobresa.

Cal remarcar com a acció del Pla la creació, en el marc del grup de treball de Pobresa del Consell Municipal de Benestar Social, d'un espai permanent de debat, intercanvi i construcció de visions compartides entre tots els actors que treballen en l'àmbit de la vulnerabilitat i la pobresa, canalitzant el saber col·lectiu generat cap a les institucions (formulació de propostes) i cap a l'opinió pública (amb objectius de sensibilització).

En síntesi, Barcelona s'ha dotat d'un programa d'acció contra la pobresa que entre 2009 i 2010 destinarà més de 110 milions d'euros, prioritzant la cobertura alimentària, els ajuts econòmics, els habitatges d'emergència i inclusió, el suport a les persones en atur i l'atenció a la infància en risc.

Per tal d'enfortir l'atenció a les persones socialment vulnerables, l'Ajuntament s'ha dotat de diferents instruments com:

- **Millores en la gestió del Servei d'Inserció Social (SIS)**
- **Mesura de Govern de polítiques socials d'habitatge**
- **Mesura de Govern per a la contractació responsable**
- **Pacte per l'Ocupació de Qualitat: Pla d'acció 2010**

Millores en la gestió del Servei d'Inserció Social (SIS)

El Servei d'Inserció Social ha obert un concurs per a la contractació de la gestió del servei, amb la incorporació de millores qualitatives, que entrarà en funcionament l'1 de novembre de 2010.

El SIS s'adreça a totes les persones sense sostre de la ciutat. Les persones usuàries es troben en un estat inicial, avançat o consolidat de desestructuració social que viuen al carrer o bé que no disposen d'allotjament ni de recursos econòmics per poder-lo cobrir.

El Servei està format per l'equip de professionals responsables d'assumir el procés global d'intervenció amb les persones sense sostre de Barcelona, des del nivell de detecció i intervenció al carrer de les problemàtiques que pateixen aquests usuaris fins al tractament personalitzat a

través dels plans socials individualitzats o grupals de treball.

L'equip està organitzat en dos serveis, el Servei d'Inserció Social de carrer/medi obert (SIS Detecció) i el Servei d'Inserció Social de tractament (SIS Primera Acollida i SIS Tractament).

El **SIS Detecció** (carrer/medi obert) el formen els professionals que detecten, observen i fan el contacte de les situacions de desarrelament social a la ciutat, tot motivant i estimulants a la vinculació d'aquestes persones a serveis i recursos del programa d'atenció a persones sense sostre existents a la ciutat, i traslladant, si s'escau, aquestes persones als recursos pertinents. Està format per 16 professionals.

El **SIS Tractament** el formen els equips de professionals que fan la primera acollida i atenció social a l'equipament (Pg. Pujades, 29). Estan organitzats segons la necessitat de cobertura de la primera demanda que pugui fer un usuari, d'atenció de la urgència i posterior valoració del professional i derivació a recursos (**SIS Primera Acollida**) i el tractament dels diferents casos tot facilitant el desenvolupament de processos personals de rehabilitació i inserció basats en l'aplicació d'un pla de treball social (**SIS Tractament**). Està format per 23 professionals.

Millores incorporades a la nova contractació:

- La gestió del servei s'ha incrementat un 10%.
- S'han reforçat 20 hores/setmana de recepció.
- S'han incrementat 15 hores/setmana de seguretat.
- Increment de dos educadors/es.
- Incorporar un pla d'actuació en la comunitat i entorn on està ubicat el servei.

L'evolució de les persones ateses en el SIS ha estat:

2007	3.092
2008	4.164
2009	4.291

Mesura de Govern de polítiques socials d'habitatge

El 18 de juny de 2010 el Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament va aprovar la mesura de govern de **polítiques socials d'habitatge**.

La mesura té per objecte concretar les accions i compromisos en matèria de polítiques socials d'habitatge i inclusió residencial. Les propostes que la conformen són expressió de la transversalitat entre les polítiques d'acció social contra l'exclusió i les polítiques d'habitatge orientades als col·lectius socialment vulnerables. Conformen, per tant, l'espai compartit dels programes i recursos per a la inclusió residencial a la ciutat de Barcelona.

Les principals línies d'actuació compartides entre Habitatge i Acció Social i Ciutadania són:

- **Habitatges d'inclusió social**
- **Contingents de reserva i criteris d'accés dels col·lectius vulnerables**
- **Allotjaments col·lectius per a persones en risc d'exclusió social**
- **Altres programes i recursos d'inclusió residencial**

Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona (XHIB)

L'Ajuntament de Barcelona ha impulsat a través de les àrees d'Habitatge i Acció Social, la constitució, el 29 de juny de 2009, de la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de

Barcelona (XHIB) concebuda com a xarxa única de recursos d'inclusió residencial i, per tant, com a espai que garanteix la complicitat, la complementarietat i l'acció conjunta entre l'Ajuntament i els agents socials de l'habitatge a la ciutat.

La Xarxa s'articula per mitjà de:

- La xarxa d'entitats socials, integrada per entitats sense finalitat de lucre que són propietàries o llogateres de pisos assignats a l'allotjament i la inserció social de persones en risc d'exclusió. Són al voltant de 50 entitats socials que gestionen un conjunt d'uns 245 habitatges d'inclusió.
- El programa municipal d'habitatges d'inclusió, format pel conjunt de pisos que l'Ajuntament assigna als itineraris d'inclusió de persones vulnerables, s'ha anat enfortint i ha passat de 16 habitatges i 72 places el 2007 a 25 i 120 el 2009, i incorporarà 26 nous habitatges al llarg del 2010: 17 per a persones i famílies vulnerables, 2 per a dones i joves en risc d'exclusió, 2 per a joves d'origen immigrant i 5 per a persones/famílies en situació d'exclusió.

Una de les característiques que defineixen els habitatges d'inclusió és que han de garantir el seguiment socioeducatiu dels col·lectius beneficiaris.

Contingents especials i accés dels col·lectius vulnerables

La Junta General del Consorci de l'Habitatge va aprovar el 13 d'abril de 2010 la definició dels contingents especials d'habitatges per destinar a persones socialment vulnerables que no poden accedir al parc d'habitatge públic general per motius econòmics.

Es va aprovar la reserva de 140 habitatges, entre habitatges de lloguer i habitatges dotacionals públics, distribuïts de la manera següent:

- 100 habitatges per al col·lectiu en risc d'exclusió per vulnerabilitat econòmica.
- 30 habitatges per al col·lectiu de persones amb discapacitat.
- 10 habitatges per al col·lectiu de dones víctimes de violència masclista.

L'Ajuntament, a través de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania, destinarà el 2010 una partida dotada amb 400.000 euros, per tal de subvencionar els lloguers dels habitatges corresponents a persones en risc d'exclusió.

Allotjaments col·lectius per a persones en risc d'exclusió

Es proposa posar en marxa la tipologia dels allotjaments col·lectius per a persones en risc d'exclusió, de fort arrelament i tradició en les polítiques franceses d'inclusió residencial, sota el nom d'hotels socials. Són dotacions integrades per un nombre determinat d'habitacions individuals o per a dues persones amb bany privat, i amb espais comuns (sala d'estar, cuina, bugaderia, etc.).

La primera actuació està prevista al barri de Fort Pienc, on s'ubicaran en un únic edifici dos serveis: 40 habitatges dotacionals i 30 places (amb menjador, cuina i bugaderia) per a persones en risc d'exclusió.

Altres programes d'habitatge per a col·lectius vulnerables

A més, Barcelona desenvolupa cinc programes addicionals estretament vinculats a la inclusió residencial de persones en situació de vulnerabilitat social.

Mesa d'habitatges d'emergència social

El 24 de febrer de 2009 es va constituir la mesa de valoració per a l'adjudicació d'habitatges per emergències socials de Barcelona. Des de llavors la Mesa ha adjudicat 153 habitatges del fons de lloguer social.

Prestacions i ajuts de caràcter social per al pagament del lloguer

En aquest àmbit cal distingir entre:

- a) Els ajuts econòmics no permanents vinculats al lloguer que són competència i s'assignen des dels Serveis Socials de l'Ajuntament. Al llarg del 2009 aquests ajuts van arribar a la xifra de 1.768.442 euros. Enguany, la previsió és d'un augment del 40,9%, fins a 2.492.442 euros.
- b) El programa de prestacions permanents finançat pel Govern de la Generalitat. L'any 2009 la quantia del Programa a Barcelona va implicar un increment del 36,4% respecte el 2008 i es va situar en 12.312.242 euros.
- c) El programa de la renda bàsica d'emancipació finançat pel Govern de l'Estat.

El Programa de la Renda Bàsica d'Emancipació va arribar, al llarg del 2009, a la xifra dels 12.667 expedients aprovats a Barcelona. Es van assignar a la nostra ciutat un total de 17.899 prestacions socials per al pagament del lloguer.

Borses d'habitatge de lloguer

Dels contractes fets el 2009, s'han atorgat subvencions per al condicionament dels habitatges per valor de 428.711 euros. També s'ha subvencionat l'IBI de 262 habitatges que ho han sol·licitat, per valor de 36.000 euros. Les prestacions socials complementàries per a l'accés a l'habitatge han estat de 70.727 euros.

Programa social d'arranjaments d'habitatges

És un programa dels Serveis Socials Bàsics vinculat a la cartera de serveis de l'atenció domiciliària, adreçat a l'adequació de les condicions bàsiques d'habitabilitat de les llars de persones grans amb dèficits d'autonomia funcional o social, o de persones amb discapacitat, amb recursos econòmics insuficients. El 2009 han estat beneficiats 275 habitatges per un import total de 345.000 euros.

Síntesi de programes i recursos socials d'habitatge

A final de 2010, l'Ajuntament disposarà de 5.108 habitatges en diferents programes d'habitatge social i inclusió residencial, i al 2011 s'estableix el compromís d'incorporar-ne 1.180 més.

Polítiques socials d'habitatge (nombre d'habitatges)	2009	2010
Habitatges d'emergència social	75	153
Xarxa d'habitatges d'inclusió	269	296
Programes d'habitatge dotacional	3.127	3.301
Borsa d'habitatges de lloguer	846	1.358
Total	4.317	5.108

Polítiques socials d'habitatge (nombre de prestacions)	2009	2010
Prestacions Programa Lloguer Just a Barcelona (Generalitat de Catalunya)	4.199	5.232
Prestacions Renda Bàsica d'Emancipació a Barcelona (Govern de l'Estat)	12.667	17.899

Mesura de Govern per a la contractació responsable: contractació social i ambiental

El mes de desembre de 2008, amb la presentació de la Mesura de Govern per a la contractació responsable, l'Ajuntament de Barcelona es va comprometre a aplicar l'instrument de la Reserva Social als processos de contractació municipal, com a palanca de creació d'ocupació per mitjà d'empreses d'inserció i de centres especials de treball, en els termes permesos per la normativa.

La mesura fixava per al període 2009-2010 un objectiu molt concret: arribar als 10 milions d'euros en contractes amb entitats i empreses d'inserció, garantint així que l'ocupació creada beneficiés les persones en risc d'exclusió laboral.

Durant el primer semestre de 2009 el conjunt d'àrees, districtes, instituts i empreses municipals havien assolit la xifra de 2,7 milions d'euros en contractació socialment responsable; l'any 2009 es va tancar amb 4.599.098 euros. El primer semestre de 2010 la contractació socialment responsable ha assolit la xifra de 4.174.869 euros. Això implica un increment del 52,1% respecte de l'any passat i se situa ja molt a prop de l'objectiu fixat per tot l'any.

La reserva social està adreçada a:

- Persones amb discapacitat física, psíquica o sensorial, o amb malalties mentals que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral.
- Persones destinatàries de la renda mínima d'inserció.
- Persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció.
- Joves majors de setze anys i menors de trenta, provinents d'institucions de protecció de menors.

- Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
- Interns de centres penitenciaris la situació dels quals els permeti accedir a un treball, persones en llibertat condicional i persones exrecluses.
- Persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció, però que es trobin, a judici dels serveis socials competents, en situació de risc d'exclusió.
- Aturats de llarga durada majors de quaranta-cinc anys.

	Gener-juny 2009	Gener-juny 2010
Àrees i districtes municipals	1.372.697	2.648.570
Instituts i empreses municipals	1.371.185	1.526.298
Total	2.743.882	4.174.869

Pacte per l'Ocupació de Qualitat: Pla d'acció 2010

Plans d'ocupació local

La reactivació econòmica ha estat una de les prioritats de l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de dinamitzar l'economia i generar ocupació.

En aquesta línia, l'acció municipal va signar amb agents socials i administracions el Pacte per l'Ocupació de Qualitat 2008-2011. En el marc del Pacte es porten a terme un conjunt d'accions específicament orientades a la inserció: ocupació pública, formació, orientació, assessorament, empenedoria inclusiva. Aquests programes es desenvolupen amb aquells perfils socials que tenen especials dificultats d'accés al món laboral i que estan molt intensament afectats per l'atur. S'adrecen, per tant, a persones amb baixos nivells de formació, a

joves, a persones nouvingudes, a mares soles, a persones desocupades de llarga durada etc.

El quadre següent mostra les principals accions, tant en l'àmbit de les persones aturades socialment vulnerables, com en el camp de l'ocupació juvenil.

El Pacte per l'Ocupació de Qualitat: Pla d'acció 2010

Suport a persones aturades	Persones participants
Activa't per l'ocupació	18.723
Formació ocupacional	6.442
Plans d'ocupació	2.081
Inserció laboral de persones en exclusió social	1.270

Suport a l'ocupació juvenil	Persones participants
Programes d'orientació i assessorament	22.000
Programes d'emprenedoria juvenil	4.850
Itineraris d'accés laboral o reincorporació educativa	2.000

En síntesi, els 15,2 milions d'euros addicionals el 2009, els 111,4 milions d'euros de despesa (2009-2010) i els 36,7 milions d'euros d'inversió (2009-2011) impliquen globalment un enfortiment de les polítiques contra la vulnerabilitat econòmica a Barcelona. En concret, la despesa vinculada al Programa d'Acció contra la Pobresa representa a l'entorn del 35,5% del conjunt de la despesa municipal d'acció social (l'altre 64,5% serveix per finançar serveis universals).

Despesa prevista 2009-2010

Accions prioritàries	2009	2010
Sistema integral de cobertura de necessitats alimentàries	4.824.433	5.708.775
Suport econòmic d'inclusió. Prestacions i serveis d'urgència social	8.197.292	8.697.929
Suport social i formatiu a persones en situació d'atur	5.557.118	5.812.570
Habitatge per a persones i famílies vulnerables	1.156.000	1.256.000
Xarxa única d'habitatges d'inclusió	688.000	896.000
Inclusió laboral de persones vulnerables	6.416.021	6.702.021
Ajuts i beques per a activitats socioeducatives	9.665.672	9.915.672
Centres oberts d'infància i adolescència	144.427	699.334
Centre integral per a persones drogodependents en situació d'exclusió	—	1.173.000
Equipaments d'atenció a persones sense sostre	10.479.804	10.979.804
Xarxes i convenis d'inclusió amb entitats socials	6.149.429	6.299.429
Total	53.278.196	58.140.534

Total 2009-2010: 111.418.730 euros

Resposta a les propostes del grup de treball

Salut

PROPOSTES

- Per una utilització raonable i més segura dels medicaments, promoure la figura del farmacèutic comunitari i crear mecanismes per fer seguiment de les prescripcions de medicaments.
- Avançar cap a un model de salut comunitària que fomenti la participació ciutadana i l'involucrí en el foment d'hàbits saludables.
- Per reduir la contaminació ambiental i els seus efectes nocius per a la salut de les persones, intensificar les mesures de reducció de trànsit especialment del transport pesant i més mesures per incentivar el transport públic.
- El grup de Salut insta la Presidència del Consell a recollir les preocupacions i consideracions del grup sobre la vacuna del virus del papil·loma humà, i a fer-les arribar als responsables de Salut i Educació de l'Ajuntament, la Generalitat, i als consorcis sanitari i d'educació de Barcelona, així com als òrgans de participació de salut i educació a la ciutat.

Respostes

El mes de desembre del 2006 es van definir a la ciutat de Barcelona quatre àrees integrals de salut (AIS):

- Barcelona Nord
- Barcelona Dreta
- Barcelona Esquerra
- Barcelona Litoral Mar

Per prioritzar la continuïtat assistencial i la proximitat al voltant de la **relació entre recursos de l'atenció primària de salut i**

l'atenció especialitzada, tant ambulatoria com d'internament i garantir l'atenció continuada de la malaltia crònica (llarga durada) i aguda (nous problemes, reaguditzacions, etc.) que presenten necessitats diverses durant un període de temps mig/llarg. S'orienta, especialment, a l'atenció de persones grans i fràgils integrant diverses experteses professionals.

Les AIS s'organitzen per comitès operatius i són presents a les quatre àrees de la ciutat articulant i coordinant els diferents serveis que l'integren.

Comitès operatius:

- Accessibilitat i resolució
- Atenció domiciliària
- Farmàcia
- RAE
- Salut mental i addiccions
- Sociosanitari i malalt fràgil
- Transport integral
- Urgències i emergències
- Vigilància epidemiològica
- Tuberculosi
- Malaltia de Huntington

L'any 2010 s'ha fet un pas més per avançar cap als serveis d'atenció primària amb la implantació del **Pla d'innovació d'atenció primària i salut comunitària (PIAPSC)**.

Un Pla orientat a donar una millor resposta als nous requeriments de salut de la ciutadania i de la comunitat; a garantir una major autonomia i satisfacció dels nostres professionals; que aposta per la qualitat dels serveis, i potencia la resolució dels equips d'atenció primària i un treball amb xarxa amb la resta de serveis de salut del territori que garanteixi un millor accés als recursos.

Les propostes del Pla en els àmbits estratègic i operatiu permetran facilitar progressivament la modernització dels serveis d'atenció primària i salut comunitària.

És un projecte a curt i mitjà termini i les estratègies que estableix abasten més de 50 línies de projecte, que s'aniran implantant progressivament en tots els governs territorials de salut (GTS). Es pretén que en un termini de 3-4 anys el procés s'hagi estès a tot Catalunya.

Els elements clau del Pla d'innovació són:

- Promou un sistema sostenible, eficient i orientat a la salut.

- Vetlla perquè el sistema estigui orientat al ciutadà, als professionals i descentralitzat en el territori.

- Integra i coordina l'assistència sanitària amb la salut pública i els nous elements emergents relacionats amb l'atenció a la dependència.

- És obert, dinàmic i flexible per donar resposta a l'evolució de la societat i al progrés científic i tecnològic.

- Té una orientació operativa i cap a l'acció.

Els eixos estratègics del Pla són:

- Incorporació de la salut comunitària.

- Gestió eficient i efectiva d'una demanda ajustada a necessitats i recursos.

- Adequar l'atenció a domicili a les noves necessitats i a una organització més integrada dels serveis de l'atenció hospitalària i primària.

- Anàlisi del sistema de finançament de l'AP i SC dins del general del sistema sanitari.

- Possibles aportacions de millora dels diferents models de gestió existents a Catalunya de l'AP i SC.

- Potenciar el màxim desplegament de competències dels professionals.

- Integració a partir del treball en xarxa en el marc dels governs territorials de l'AP i SC amb l'atenció hospitalària, salut mental i sociosanitària.

- Promoure la motivació i incentivació dels professionals de l'AP i SC.

A la ciutat de Barcelona s'ha implantant el model al CAP Barceloneta i està desenvolupant projectes, amb i per a la comunitat, com l'**Escola de salut de la Barceloneta**, i es treballa a nivell comunitari per implicar els veïns en la gestió del centre.

El programa “Salut als barris”

Com en d'altres països desenvolupats, en els darrers anys a Catalunya s'ha produït una evolució molt favorable dels indicadors de salut de la població. Però aquestes millores no es distribueixen uniformement atès que, segons les dades de l'Enquesta de Salut de Catalunya de l'any 2006, les classes socials més desfavorides presenten els pitjors resultats de salut.

A finals de l'any 2005, el Departament de Salut concreta la seva prioritat d'actuar en aquests territoris beneficiats per la Llei de barris. L'objectiu és introduir la salut com un dels elements principals per a la millora de les condicions de vida i el benestar de les persones del barri.

Aquesta actuació a la ciutat de Barcelona correspon a l'Agència de Salut Pública.

El Programa de Salut als barris s'està desplegant als barris de Poble Sec, Barceloneta, Cas Antic, Roquetes i Ciutat Meridiana, i s'ha prioritzar el programa Barcelona activitat física i salut a totes les àrees bàsiques de Barcelona com a activitat prescrita pels metges de capçalera.

En general el Pla ha identificat quatre col·lectius vulnerables: els infants i adolescents, la gent gran, les dones i la població nouvinguda. Els problemes en cadascun d'aquests grups no difereixen dels principals problemes de salut que afecten la població general, però presenten criteris diferencials: una prevalença més elevada, una comorbiditat més freqüent o una coincidència de trastorns de salut, precocitat en les situacions de risc, etc.

Els problemes de salut més importants se situen en l'àmbit de l'alimentació, la salut mental, l'ús de drogues, la manca de seguiment en les activitats preventives, l'acumulació de malalties cròniques, etc.

La cartera de serveis específics de salut pública s'ha anat ampliant en els barris inclosos en el programa: tractaments farmacològics per deixar de fumar; activitats de promoció del consum de fruita i verdura a les escoles; formació dels professionals d'atenció primària en temes com la prevenció de l'obesitat infantil o la prevenció del maltractament.

S'ha donat prioritat a la implementació dels programes següents: mediadors culturals; farmàcies dispensadores del test ràpid de detecció del VIH; programa Beveu menys; Pla d'activitat física, esport i salut, i el programa A la nostra escola mengem més fruita.

Cal destacar que a la ciutat ja existeix una tradició de promoció de l'activitat física, i per tant, actualment els programes s'estan fent en col·laboració amb l'Institut Barcelona Esports, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Agència de Salut Pública als parcs de la ciutat: **Camina: Activa't**. S'han implantat activitats a un parc per districte, i amb força èxit, fins i tot s'ha fet desdoblament de grups.

Els centres integrals de salut a Barcelona (CIS)

L'atenció primària de salut és una peça clau en el model sanitari català, ja que és on es produeix la majoria de contactes dels ciutadans amb la xarxa de salut del nostre país. Així doncs, un dels principals reptes en l'atenció primària ha de ser, no només oferir una atenció d'alta qualitat, sinó fer una atenció integral dels diferents problemes de salut que pot patir un mateix pacient. Des del Departament de Salut es fa una clara aposta per una atenció més eficaç i propera als ciutadans i ciutadanes, fent una especial atenció als pacients fràgils i complexos.

El 8 de setembre del 2010 es va posar en marxa el nou Centre Integral de Salut Cotxeres, un centre que acull els següents serveis:

- Centre d'atenció primària
- Centre d'urgències d'atenció primària
- Servei de rehabilitació
- Centre de salut mental d'adults i infantil
- Centre sociosanitari
- Servei de diagnòstic per a la imatge i laboratori

Està previst inaugurar el mes d'octubre un nou CIS al carrer Montnegre.

La posada en marxa dels centres integrals de salut (CIS) marca un punt d'inflexió en l'atenció a la salut a la ciutat de Barcelona.

Vacuna del virus del papil·loma humà

L'Ajuntament de Barcelona va difondre la resolució del grup de salut sobre la vacuna del VPH a l'Administració competent, en concret a la consellera de Salut, Marina Geli, i al director general de Salut Pública, Antoni Plasencia, així com a entitats i ciutadans a qui podia interessar.

Per una utilització raonable i més segura dels medicaments

Promoure la figura del farmacèutic comunitari i crear mecanismes per fer seguiment de les prescripcions de medicaments.

El paper del farmacèutic en relació a la correcta utilització dels medicaments esdevé un factor clau per a tots els medicaments que no estan subjectes a prescripció.

S'està avançant amb la figura del farmacèutic comunitari i ja són moltes les

farmàcies que promouen les campanyes del Departament de Salut i el Col·legi de Farmacèutics, impulsant els serveis addicionals, donant informació i consells a la ciutadania i garantint la correcta utilització dels medicaments. Les principals campanyes són:

- Farmàcies que participen en el programa de MPOC (malaltia pulmonar obstructiva crònica).
- Farmàcies que participen en el programa de detecció precoç del càncer de còlon i recte (PDCCR).
- Farmàcies que participen en la prova pilot del VIH.
- SPD: Sistema personalitzat de dosificació.
- PIX: Programa d'intercanvi de xeringues.
- PMM: Programa de manteniment amb metadona.
- PCT: Programa de cessació tabàquica.
- PDPCM: Programa de detecció precoç del càncer de mama.

Cal destacar que, amb el gran èxit de la **campanya de detecció precoç de la diabetis**, moltes farmàcies participants han incorporat el cribratge de la diabetis en la seva activitat diària.

Pel que fa a la dispensació sense prescripció mèdica, el paper del farmacèutic, en el cas de l'**anticoncepció d'emergència** (AE), és clau per tal d'afavorir comportaments sexuals segurs i consolidar l'accés a la contracepció.

El gran canvi quant a prescripció que s'ha fet aquest any és la incorporació de la **recepta electrònica**. Un sistema que integra el procés de prescripció i dispensació de medicaments, establint mecanismes que n'afavoreixen un ús més racional, millora de

l'accessibilitat del pacient, perquè no ha d'anar al CAP a cercar les receptes, i millora de la qualitat de la informació perquè:

- El metge pot veure la medicació prescrita per altres professionals.
- La farmàcia pot veure tota la medicació que se li ha prescrit al pacient.
- Els pacients tenen un **Pla de medicació** amb les instruccions per seguir correctament el tractament.
- Millora de la seguretat en l'ús dels medicaments, perquè facilita el seguiment terapèutic i detecció d'incompatibilitats o interaccions.
- Millora de la sostenibilitat de la prestació, perquè evita l'acumulació de medicaments als domicilis.
- Millora de la qualitat assistencial, perquè es redueixen els possibles errors en els processos de prescripció-dispensació.

Per reduir la contaminació ambiental i els seus efectes nocius per a la salut de les persones,

intensificar les mesures de reducció de trànsit especialment del transport pesant i més mesures per desincentivar el transport privat en favor del transport públic.

L'Ajuntament està molt implicat en la reducció de la contaminació ambiental. En tenim un clar exemple en el nou contracte de neteja, dut a terme per l'àrea de Medi Ambient que redueix la contaminació acústica, visual i de residus. Altres mesures empreses són la promoció de la bicicleta, l'ampliació d'horari del metro, les zones 30, les illes de vianants, etc.

L'Ajuntament ha tingut un paper actiu en la proposta de modificació de les infraestructures ferroviàries, especialment pel que fa a la nova línia del metro que ha d'arribar al Port, paral·lela al Llobregat, o el desdoblament de rodalies, temes que són competència d'altres administracions.

La millora de la qualitat de l'aire és una competència de Medi Ambient però en totes les campanyes sobre contaminació atmosfèrica i qualitat de l'aire de caire general s'incorporen elements de salut. En aquest sentit volem posar de manifest la perspectiva de salut (en forma de comptabilitzar les morts evitables) en l'aplicació a Barcelona de les 64 mesures del Pla de descontaminació de l'àrea metropolitana.

Propostes dels grups de treball per al 2010

Grup de treball

Acció comunitària

Composició del grup

Coordinador

Ismael Blanco i Fillola, expert

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

José Antonio Alcaide i Martín, UGT de Catalunya

Pilar Bespín i Minguillón, Grup Municipal PSC

Núria Codern i Bové, Creu Roja de Barcelona

Anna de Eguia i Corral, Federació Catalana de Voluntariat Social

Joana Ferrari, Universitat Autònoma de Barcelona

Núria Font i Piqué, Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona

Ernest Gutiérrez i García, UGT de Catalunya

Ana Ibar i Fañanas, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Antoni Latres i Sallent, Grup Municipal CiU

David Lizoan i Bennett, Grup Municipal PSC

Begoña Martí, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Joel Martí i Olivé, Universitat Autònoma de Barcelona

Joan Merelo-Barberà, Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

Zaida Palet, Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona

Miguel Ángel Rivero i Hernández, Grup Municipal PSC

Josep Lluís Rueda i Latasa, Grup Municipal ICV-EUiA

Carlos Vallejo i Vallejo, CCOO

Tècnics i tècniques municipals

Marife Calderón i Paz, Gerència Educació Cultura i Benestar

Lourdes Egea i Soldevila, Agència de Salut Pública de Barcelona

Carles Gil, Direcció de Participació Social

Amor González i Fernández, Tècnica de Barri de la Marina

Marta González i Fernández, Pla Integral Besòs

Xavier Hernández i Balada, Acció Social i Ciutadania seguiment PDC

Jordi Vizcaino i Martí, Direcció d'Acció Social i Ciutadania

Representants d'altres entitats

Xabier Ballesteros i Olazabal, Xarxa Comunitària de Sant Antoni

Nieves Batista, La Casa Amarilla

Mercè de la Torre, Per l'altre Cor Cremat de Barcelona-Ajut al Quart Món

Raquel Debat, La Casa Amarilla

Rebeca Gale, DJ'S contra la Fam (Materiactiva)

Carmen González i Agarra, AAVV Porta

Àgia Luna, Xarxa Art i Barri

M. Rosa Lunas i Masnou, presidenta de FOCAGG i d'ACFUC

Steffie Kinglake, DJ's contra la Fam (Materiactiva)

Artur Parcerisa i Aran, Departament de Didàctica i Organització Educativa (Universitat de Barcelona)

Felisa Pérez i Anton, Associació Benestar i Desenvolupament i Federació Catalana de Drogodependències

Eduard Puig, Pla de Desenvolupament Comunitari del Besòs

Marcel·lí Puig, Xarxa Art i Barri

Patricia Quinteiro i Sautiso, DJ's contra la Fam (Materiactiva)

Rosa Romeu, Fundació Catalana de l'Esplai

Noelia Sotus, tècnica comunitària del PDC del Poble Sec

Elisenda Vegué i Gisbert, Cooperativa Etc's

Tomeu Vidal i Moranta, Departament de Psicologia Social (Universitat de Barcelona)

Teresa Visa i Pérez, Associació per a les Nacions Unides a Espanya

Invitats i invitades per a temes específics

Fèlix Álvarez, director del Centre Cívic Ter de l'Ajuntament de Girona.

Quim Brugué, professor de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ferran Cortés, professor de treball social de la Universitat de Barcelona

Begoña Oltra, tècnica de participació comunitària i dinàmiques comunitàries i fundadora de INDIC

Temes tractats

Els tres temes que s'ha plantejat el grup d'acció comunitària per al curs 2009-2010 són:

- **El lideratge de les accions comunitàries:**
En què consisteix el lideratge comunitari? Qui ha d'exercir aquest lideratge? Com s'ha d'exercir? Com s'està fent? Quines propostes podem fer per enfortir i millorar aquest lideratge?
- **La transversalitat en l'acció comunitària:**
De què parlem quan parlem de "transversalitat" en l'acció comunitària? Com es pot dur a terme aquesta transversalitat? Quins problemes sorgeixen en la pràctica de la transversalitat? Quines propostes podem fer per enfortir el caràcter transversal de les accions comunitàries?
- **L'avaluació de l'acció comunitària:** Per què és important avaluar l'acció comunitària? Quins haurien de ser els objectius de l'avaluació? Qui l'hauria de fer i com s'hauria de dur a terme? Com s'està fent? Quines propostes podem fer en aquest sentit?

Sessions

- 29/10/2009
Discussió de la proposta de programació del curs 2009-2010 presentada pel coordinador de grup.
- 26/11/2009
Els lideratges en els processos comunitaris, a càrrec de Ferran Cortés, professor de Treball Social de la Universitat de Barcelona.
- 25/02/2010
La transversalitat en les polítiques socials: el repte de treballar plegats a les administracions, a càrrec de Quim Brugué, professor de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- 25/03/2010
Presentació d'experiències d'acció comunitària: Salut als barris: una estratègia d'acció comunitària, a càrrec d'Èlia Díez, cap del servei de Programes i Intervencions Preventives de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, i el projecte El barri educador: escola, ciutadania, a càrrec de Marc Balañach Moradillo, coordinador i responsable del projecte al Casal d'Infants per l'Acció Social dels Barris.
- 04/05/2010
Debat sobre l'avaluació de les accions comunitàries, amb Begoña Oltra, tècnica de participació comunitària i dinàmiques comunitàries i fundadora de INDIC.
- 03/06/2010
Elaboració de conclusions i propostes del grup sobre Acció comunitària del curs 2006-2007

El lideratge comunitari

Idees-Força

El lideratge és un aspecte clau de qualsevol procés comunitari. Sense lideratge, difícilment pot haver acció col·lectiva.

Cal que hi hagi lideratge de “baix a dalt” (amb protagonisme ciutadà, associatiu), tot i que també és necessari lideratge polític i tècnic.

El procés comunitari ha de ser un procés educatiu capaç de generar nous lideratges socials. S’hauria d’evitar que els “líders tradicionals” a la comunitat capturin i monopolitzin el procés.

El lideratge, però, ha de ser natural. No pot venir imposat des de fora a la comunitat, però es pot ajudar a que emergeixi.

El lideratge comunitari ha de ser democràtic, relacional, inclusiu... No pot ser autocràtic, jeràrquic, excloent...

La funció principal dels professionals comunitaris ha de ser estimular la participació i facilitar les relacions entre els diferents agents.

Els actors “intersticials” (aquells que es troben en una posició intermèdia entre les administracions públiques, les associacions i la ciutadania) es troben en una bona posició per exercir el lideratge comunitari.

La funció dels professionals comunitaris no hauria d’implicar un desplaçament dels lideratges socials.

Per fer bé la seva tasca, els professionals comunitaris necessiten unes condicions de treball adequades: treball en equip, estabilitat a la feina, reconeixement professional...

Qualsevol actor comunitari, de fet, necessita unes condicions organitzatives adequades (en termes de finançament, reconeixement, etc.) per poder desenvolupar les tasques que requereix l’acció comunitària.

Propostes

- Generar espais de formació per al lideratge comunitari, atractius per a la ciutadania, que parteixin de les necessitats sentides per la pròpia comunitat, i posant l’accent en aspectes pràctics i vivencials.
- Que tots els professionals que treballen amb la comunitat tinguin unes condicions organitzatives coherents amb el desenvolupament de la tasca (horaris, reconeixement, confiança, accés suficient a la informació necessària...).
- Defugir del model unipersonal de la tasca de dinamització comunitària. Treballar des de la base d’equips comunitaris.

La transversalitat en l’acció comunitària

Idees-Força

La transversalitat comporta el treball en comú entre diferents àrees, departaments, equipaments, serveis i entitats de diferents àmbits temàtics i que treballen amb diferents col·lectius socials.

Treballar transversalment significar “fer junts”, no “ajuntar el que fem”.

La transversalitat no és una finalitat en ella mateixa, sinó un mitjà. La seva finalitat bàsica és permetre’ns donar respostes més eficaces a problemes complexos.

La transversalitat és un component fonamental de qualsevol acció comunitària, i particularment d'aquelles accions que parteixen d'una mirada més integral del territori, com per exemple els plans de desenvolupament comunitari.

El model burocràtic d'Administració pública dificulta la transversalitat, establint rígides línies divisòries entre àrees equips de professionals. El model gerencial, també, ja que ha omplert les administracions d'indicadors de resultats, pressions per l'economia i l'eficiència, estímuls per a la competitivitat... que sovint van en contra de la lògica del treball col·laboratiu.

La manca de transversalitat en les administracions és una causa freqüent de fracàs dels processos de participació comunitària.

La transversalitat s'ha de produir en la base dels serveis i entitats, vinculant-se al tractament de temàtiques específiques de cada territori i cada comunitat.

No obstant això, la transversalitat necessita lideratge i suport polític.

La transversalitat és possible quan els diferents agents es fan seu el projecte transversal. No és possible quan el perceben com una imposició o com un projecte aliè.

La consolidació dels projectes transversals requereix temps: primer els actors han d'entendre que els reporta beneficis; després s'han de conèixer i reconèixer entre ells; finalment, s'ha d'aconseguir que comparteixin objectius estratègics i cultures de treball.

Hi ha el risc que els mateixos processos comunitaris acabin generant rígides línies divisòries entre línies temàtiques i entre projectes.

Propostes

- Definir una estratègia institucional concreta que faci possible l'acció comunitària transversal a l'Ajuntament, per exemple: identificant accions comunitàries en diferents camps com els serveis socials, l'educació, la salut o la mediació; englobar-les en un programa transversal; coordinar actuacions; avaluar-les conjuntament, etc.
- Explorar les possibilitats que ofereixen les TIC i els nous models organitzatius en xarxa com a eina de treball transversal.
- Fer formació i difusió de la metodologia del treball transversal (per exemple, a través d'alguna guia operativa o "capsa d'eines metodològiques").
- Incentivar i donar suport a través de mitjans diversos (econòmics, formatius, organitzatius...) als projectes transversals en el territori, siguin de base administrativa, associativa o mixtos. Per exemple, incorporant/reforçant el treball en xarxa com a criteri de valoració dels projectes.
- Promoure el rol de la "gestió transversal" en el territori. Valorar la possibilitat que els tècnics de barri facin aquesta funció.

L'avaluació en l'acció comunitària

Idees-Força

L'avaluació és necessària en qualsevol tipus d'actuació pública, i per tant, també en les accions comunitàries. És necessària per saber si el que estem fent funciona correctament, si estem assolint els resultats desitjats, i per prendre decisions en conseqüència.

Per diferents raons, però, les administracions tendeixen a no fer avaluació (per manca de planificació, de coneixements, de recursos, per por als resultats...).

Qualsevol procés d'avaluació hauria de fer-se un seguit de preguntes bàsiques: Quines han de ser les finalitats de l'avaluació? Qui i amb qui s'ha de fer? Quins aspectes s'han d'avaluar? Amb quines eines?

L'avaluació ha de ser un element planificat des del principi.

Calen avaluacions no només al final, sinó també intermèdies que permetin fer reorientacions i adaptacions, modificacions... dels projectes o programes.

Característiques de l'avaluació de les accions comunitàries

Ha de servir per aprendre, per millorar (per això ha de ser senzilla de fer i ha de tenir voluntat de ser útil).

Ha de ser participada i transversal, amb la implicació de tots els agents implicats en el procés comunitari. Ha de poder respondre a les preguntes que es fan els diferents actors (participants, finançadors, responsables polítics, etc.). Aquest és un aspecte fonamental de qualsevol avaluació comunitària.

Ha de permetre avaluar aspectes relacionats amb el procés (mobilització social, nous lideratges, noves relacions entre els actors, construcció de confiança, etc.) i aspectes relacionats amb els resultats (millores educatives, en la salut, en l'urbanisme...).

També ha de permetre copsar fets tangibles (com els recursos gastats, el nombre de gent que ha participat...) i intangibles (com la confiança, la satisfacció, la identitat, etc.). Aquests aspectes, sobretot els d'ordre qualitatiu, cal que estiguin definits d'entrada i que es planifiqui com es poden avaluar, a través de quins indicadors o mètodes.

Avaluar, des del reconeixement, que es tracta de processos a llarg termini.

Les avaluacions de les accions comunitàries dutes a terme fins ara la ciutat posen l'accent en aspectes molt quantitius (nombre d'accions segons els territoris, les àrees temàtiques, la tipologia...). No serveixen per aprendre, són poc participatives i són incompletes en el seu enfocament.

Les avaluacions específiques de cada projecte o acció comunitària són molt desiguals segons les experiències.

Propostes

- Adoptar un nou model d'avaluació de les accions comunitàries a la ciutat, més orientat a l'aprenentatge, més participatiu i a partir d'una mirada més qualitativa i no tan quantitativa com l'actual. Aquest model ens ha de parlar, també, dels aspectes que no han funcionat (identificar-los, entendre'ls, aprendre'n...).

- Crear una capsa d'eines per a l'avaluació comunitària que s'adapti als diferents tipus d'accions comunitàries, que inclogui diferents aspectes que es poden avaluar, diferents tècniques... Aquesta capsa d'eines ha de ser oberta, flexible... Fer-ne difusió i fer formació per al seu ús.
- Incentivar i donar suport a l'avaluació de les accions comunitàries a través de mesures diverses (d'ordre econòmic, organitzatiu, tècnic, etc.).

Propostes prioritzades

Tot i que entenem que totes les propostes fetes són importants, considerem que les prioritàries són, per aquest ordre:

- Adoptar un nou model d'avaluació de les accions comunitàries a la ciutat, més orientat a l'aprenentatge, més participatiu i a partir d'una mirada més qualitativa i no tan quantitativa com l'actual. Aquest model ens ha de parlar, també, dels aspectes que no han funcionat (identificar-los, entendre'ls, aprendre'n...).
- Definir una estratègia institucional concreta que faci possible l'acció comunitària transversal a l'Ajuntament, per exemple: identificant accions comunitàries en diferents camps com els serveis socials, l'educació, la salut o la mediació; englobar-les en un programa transversal; coordinar actuacions, i avaluar-les conjuntament.
- Incentivar i donar suport a través de mitjans diversos (econòmics, formatius, organitzatius...) als projectes transversals en el territori, siguin de base administrativa, associativa o mixtos. Per exemple, incorporant/reforçant el treball en xarxa com a criteri de valoració dels projectes.
- Generar espais de formació per al lideratge comunitari, atractius per a la ciutadania, que parteixin de les necessitats sentides per la pròpia comunitat, i posant l'accent en aspectes pràctics i vivencials.

Grup de treball Dona

Composició del grup

Coordinadora

Marta Cruells i López, experta

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Olga Arderiu i Ripoll, Col·legi d'Advocats de Barcelona
Sandra Blanch, Fundació "la Caixa"

Valeria Brusa i Acuña, Col·legi Oficial de Treball Social
i Assistents Socials de Catalunya

Montserrat Carreras i Liébanas, Grup Municipal ERC
Sylviane Dahan, Federació de Veïns i Veïnes de
Barcelona

Anna de los Riscos, Consell de la Joventut de
Barcelona

Olga Fernández i Martín Corral, CCOO

Anna Gimeno i Febrer, Grup Municipal CiU

Maria Herrero i Mellado, Grup Municipal PSC

M. Lluïsa Ibáñez i Boira, Grup Municipal PP

Meri Ilic i Dimich, Federació Catalana de Voluntariat
Social

Vanessa Martí i Navarro, Creu Roja de Barcelona

Maria Moreno i Guix, Càritas Diocesana de Barcelona

Laura Moreno i Ortís, UGT de Catalunya

Pilar Rebaque i Mas, Col·legi d'Advocats de Barcelona

Verónica Santoro, UGT Catalunya

Teresa Torns i Martín, experta

Núria Tuset, Grup Municipal ICV-EUiA

Tècnics i tècniques municipals

Clara Fàbregas, Guàrdia Urbana de Barcelona

Carles Gil, Direcció de Participació Social

Cinta Llorens i Sanz, Divisió de Serveis Personals,
Districte Horta-Guinardó

Malika Zedjaoui, Direcció de la Dona de l'Ajuntament
de Barcelona

Representants d'altres entitats

Rosa Alemany i Vidal, Consorci de Serveis Socials

Gemma Altell i Albajes, Fundació Salut i Comunitat

Consol Farré i Anguera, Associació Catòlica

Internacional de Serveis a la Joventut Femenina

Marta Mas i Perulles, Espais per a la Igualtat

Sandra Martín, Universitat de Barcelona

Paqui Maya, Secretariado General Gitano

Dolores Medina, Universitat Autònoma de Barcelona

Carmen Méndez, Secretariado General Gitano

M. Rosa Micàs i Estalayo, Acció Contra la Violència
Domèstica Barcelona

Maria Olivares i Usaac, experta

M. Carmen Olivé i Ferrer, Universitat de Barcelona

Natalia Paleo, Departament de Treball de la Generalitat
de Catalunya

Dolors Parente i Albadejo, AAVV Porta

Noemí Pérez, Reagrupament Familiar Nou Barris

Paqui Perona, SURT

Anna Plaza i Morales, Institut Genus

Teresa Reñé, Fundació Maria Aurèlia Capmany

Neus Roca i Cortés, experta

Mònica Saavedra, Universitat Autònoma de Barcelona

Glòria Solsona i Gilabert, Direcció General d'Igualtat
d'Oportunitats

Invitats i invitades per a temes específics

Carmen Méndez i Paqui Maya, Fundación
Secretariado Gitano

Paqui Perona, tècnica d'inserció laboral i medidora
sociocultural de la Fundació SURT i membre del
Grup de Dones "Voces Gitanas"

Emanuela Lombardo, investigadora Ramon y Cajal a la
Universidad Complutense de Madrid

Manuela Fernández, tècnica del Pla Integral del Poble
Gitano

Ana Contreras, Montse Sánchez i Emilia Heredia,
membres de Drom Kotar Mestipen

Pere Sala, secretari del Consell Municipal del Poble
Gitano de Barcelona

Temes tractats

El programa de treball del grup Dona ha estat aquest any 2009-2010 el de la interseccionalitat. S'ha analitzat així com el gènere es creua amb altres desigualtats i s'ha reflexionat sobre les dinàmiques de privilegis i exclusions que emergeixen quan no es presta prou atenció a les persones que es troben en els punts d'intersecció entre les diferents desigualtats socials. Tota aquesta anàlisi, a més a més, s'ha acompanyat de la reflexió més concreta sobre la relació ètnia i gènere, amb especial atenció a les dones gitanes.

Per tractar aquest tema, que el grup reconeix com a novedós però alhora difícil pel canvi de perspectiva que implica, s'han realitzat sessions de caire més teòric i sessions més pràctiques, centrades aquestes últimes en la intersecció entre les desigualtats d'ètnia i gènere per tal de veure com sorgeix i s'estructura una nova desigualtat diferent i específica.

Aquest tema, però, s'ha plantejat per dur a terme en dos cursos, aquest 2009-2010 i el 2010-2011. Per aquest motiu no es tenen aquest any propostes i recomanacions finals sobre el desplegament o no de la Interseccionalitat en la política, tot i que sí es poden exposar algunes conclusions generals del tema i una sèrie de propostes en relació a la millora de la situació de les dones gitanes a la ciutat de Barcelona.

Sessions

- 4/12/2009
Les dones gitanes, amb la participació de Carmen Méndez i de Paqui Maya, de la Fundación Secretariado Gitano.
- 18/12/2009
Les dones gitanes, amb la participació de Paqui Perona, tècnica d'inserció laboral, medidora sociocultural de la Fundació SURT i membre del Grup de Dones "Voces Gitanas".
- 29/01/2010
La interseccionalidad: un concepto, muchos debates, a càrrec de Emanuela Lombardo, investigadora Ramon y Cajal a la Universidad Complutense de Madrid.
- 26/02/2010
Implicacions de la interseccionalitat del gènere: treball i articulació de l'acció política, a càrrec de Sònia Ruiz, llicenciada en Ciències Polítiques i doctoranda, idirectora del Pla d'igualtat de la Diputació de Barcelona.
- 30/04/2010
Les transformacions de les dones gitanes en el si de la seva comunitat, a càrrec d'Ana Contreras, Montse Sánchez i Emilia Heredia, membres de Drom Kotar Mestipen. També participa en aquesta sessió Pere Sala, secretari del Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona.
- 21/05/2010
La perspectiva de gènere en el Pla interdepartamental del poble gitano de Catalunya, a càrrec de Manuela Fernández, tècnica del Pla integral del poble gitano.
- 18/06/2010
Elaboració de conclusions i propostes del grup Dona del curs 2006-2007.

La interseccionalitat

Conclusions

Cal tenir en compte que el creuament de desigualtats no implica una suma d'elles sinó que es tracta de desigualtats mútuament constituents.

S'entén sota aquesta perspectiva que les estratègies que s'adrecen a una desigualtat generalment no són neutrals en relació amb les altres desigualtats.

Les dinàmiques de privilegis i exclusions emergeixen quan no es presta prou atenció a les persones que es troben en els punts d'intersecció entre les diferents desigualtats.

Cal reconèixer i assumir la història de les discriminacions així com la història dels nostres propis privilegis com a membres de la societat.

La concreció del marc jurídic de la antidiscriminació és el que predomina (reconegut per la Constitució) però individualitza el problema de la discriminació, per tant es fa encara més necessari un abordatge de forma estructural.

La relació entre dos eixos de desigualtat, per exemple ètnia-gènere, és una relació dinàmica en la qual segons el context i moment històric es pot prioritzar un o l'altre, entenent que aquesta relació pot modificar-se en el temps.

El possible desplegament d'unes polítiques i un marc jurídic basats en la interseccionalitat de les desigualtats socials i polítiques corre el perill de desplaçar uns eixos de desigualtat més que uns altres.

Intersecció ètnia-gènere; el cas de les dones gitanes

Recomanacions

- S'ha de **comptar amb la participació del poble gitano** en la definició i desplegament de les polítiques, però no només del moviment associatiu i dels seus representants, els tios, sinó també de la base del poble gitano i molt especialment de les dones.
- Intensificar la **defensa del dret a l'educació i la sanitat, i elaborar polítiques més adients** per a un major accés i permanència del poble gitano en aquests dos àmbits, tenint en compte les diferències de gènere que afecten en la manca d'accés o les dificultats de permanència.
- **Reforçar els referents de la comunitat gitana a les escoles i instituts**, tant en els continguts com en el professorat, garantint la igualtat d'oportunitats per raó d'ètnia i per raó de gènere.
- Necessitat d'un **major desplegament d'accions específiques** vers les dones de la comunitat gitana pel que fa a la seva participació política i al seu accés al mercat laboral.
- **Intensificar el debat entre dones gitanes i no gitanes** sobre el concepte de conciliació entre cultura i mercat laboral. Cal construir un sistema de ciutadania comuna entre dones gitanes i no gitanes que permeti conciliar els temps culturals i el temps laboral.
- Implementar dins l'Ajuntament de Barcelona la **formació sobre les polítiques de gènere** i sobre com es creua el gènere amb els altres eixos de desigualtat en tots els àmbits sectorials de la política pública.

- Adoptar un model d'avaluació de les polítiques vers el poble gitano que permeti, en primer terme, recollir dades específiques per aquesta comunitat **desglossant sempre aquestes dades per sexe** i, en segon terme, que permeti que aquestes polítiques puguin ser més efectives en el temps.
- **Revisar i incloure en el proper Pla de dones de l'Ajuntament** de Barcelona un abordatge teòric i d'actuacions concretes sobre la relació que s'estableix entre la desigualtat per raó de gènere i d'ètnia.
- **Garantir sistemàticament la incorporació de la perspectiva de gènere** quan s'abordin i identifiquin les problemàtiques específiques del poble gitano.

Grup de treball

Drogodependències

Composició del grup

Coordinadora

Judith Cobeña i Guàrdia, experta

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Josep Baltasar i Albesa, CCOO del Barcelonès
Teresa Bermúdez i Sánchez, Càritas Diocesana de Barcelona
Francisco Blázquez i Martínez, Comissió de Drogues del Col·legi d'Advocats de Barcelona
Núria Busquets i Llopis, Grup Municipal PSC
Ester Capella i Farré Grup Municipal ERC
Oriol Escolies i Plou, Federació Catalana de Voluntariat Social
Marta Escudero i Torras, Col·legi Oficial de Treball Social i Assistents Socials de Catalunya
Marta Estrada i Capmany, Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona
Andrea Gàlvez i Prats, Creu Roja de Barcelona
Andrea Gil i Badenes, Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)
Oswaldo Hernández i Aguilar, UGT
Montse Martínez i Govern, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
Miquel Monras i Arnau, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
Àngels Penaba i Campdesuñer, Fundació Viure i Conviure de Caixa Catalunya
Ana Isabel Pérez i Mena, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
M. Eulàlia Porti de Ballabriga, CCOO del Barcelonès
Joan Puigdollers i Fargas, Grup Municipal CiU
Marta Solé i Andrés, Fundació "la Caixa"
Ernesto Sierra, Creu Roja de Barcelona
Mercè Ugalde i Apalategui, Universitat de Barcelona

Tècnics i tècniques municipals

M. Teresa Brugal, responsable del Servei de Prevenció i Atenció de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Conrad Casas i Segalà, gerent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Carles Gil i Miquel, coordinador del Consell de Participació Social
Marta Giral i Maldonado, Direcció de Joventut
Agustín Hernando i Maldonado, Guàrdia Urbana
Andreu Parera i Prats, Acció Social i Ciutadania
M. Eugènia Sánchez i Carrete, Regidoria de Salut Pública

Representants d'altres entitats

Anna Altabàs i Reñé, Àmbit Prevenció
Glòria Cabrera i Deulofeu, Federació Catalana de Locals d'Oci Nocturn (FECALON)
Guillermo Canales i Sagarminaga, Associació Institut Genus
Mariona Corbeña i Virós, Fundació Mensalus
Laura Domènech, Regió Policial Metropolitana de Barcelona/Mossos d'Esquadra
Mercedes Galan, Projecte Home
Maria Gàlvez i Prats, Creu Roja a Barcelona
Esther Gonell i Doñate, Fundació Mensalus
F. Xavier Gutiérrez, Regió Policia Metropolitana de Barcelona, Mossos d'Esquadra
Esther Henar i Pérez, Associació Benestar i Desenvolupament
Eva Lligoña i Trulla, Institut per a la Promoció Social i de Salut
Enriqueta Moyano, Grup d'Ajuda Mútua Alcohòlics Rehabilitats
Alicia Pascual i Martí, Institut Genus, SL
Laurio Perdiguerro i Cámara, AAVV Porta
Felisa Pérez i Antón, Federació Catalana de Drogodependències
Josep Rodríguez i Roca, Consorci de Serveis Socials de Barcelona
Oriol Romaní i Alfonso, Grup Igia
Joan Segura i Vallès, Fundació Catalana de l'Esplai
Rosa Suárez i Vázquez, Centre d'Estudis sobre Promoció de la Salut
Ricard Vila, Universitat Autònoma de Barcelona

Invitats i invitades per a temes específics

Conrad Casas, gerent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Mauricio Sepúlveda, antropòleg i director de projectes del Grup Igia
Victòria Santafé, tècnica de barri de Trinitat Vella (Ajuntament de Barcelona)
Marc Ceron i Riera, subdirector general de reparació i execució penal a la comunitat de la Generalitat de Catalunya
Miguel Àngel Esteban, cap del Servei de Rehabilitació del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya
Francisco Vicente, subdirector de tractament del Centre Penitenciari "Els Lledoners"

Temes tractats

Aquest any el grup ha reflexionat sobre les reaccions adverses de la ciutadania als serveis i equipaments d'atenció a les drogodependències, i sobre el tractament de les drogodependències en els centres penitenciaris. El treball s'ha concretat en els temes següents:

- Devolució del Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2009-2012.
- Experiències d'implantació de serveis de drogodependències en un territori.
- Mesures d'intervenció amb drogodependents en el sistema judicial.

Sessions

- 9/11/2009
Devolució del Pla d'acció sobre drogues de Barcelona 2009-2012, a càrrec de Conrad Casas, gerent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
- 14/12/2009
No en la puerta de mi casa: implantación no conflictiva de dispositivos de drogodependencias, a càrrec de Mauricio Sepúlveda, antropòleg i director de projectes del grup Igia.
- 15/01/2010
El procés d'implantació de serveis de drogodependències al barri de Trinitat Vella: l'evolució des de la perspectiva de salut i des del punt de vista dels veïns, a càrrec de Victòria Santafé, tècnica de barri de Trinitat Vella (Ajuntament de Barcelona), i la instal·lació de nous recursos a la ciutat de Lleida, a càrrec de Natàlia Méndez Andrés, directora de la Fundació Arrels Sant Ignasi.

- 22/03/2010
Model d'intervenció amb drogodependents en el context de les mesures alternatives, a càrrec de Marc Ceron i Riera, subdirector general de reparació i execució penal a la comunitat de la Generalitat de Catalunya.
- 10/05/2010
Les drogodependències en el sistema penitenciari, a càrrec de Miguel Àngel Esteban, cap del Servei de Rehabilitació del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i de Francisco Vicente, subdirector de tractament del Centre Penitenciari Lledoners.
Reunió de conclusions.

Propostes

En el context de crisi en què acabem el curs, la primera és de calaix, des d'aquest grup es vol deixar clar que:

- Exigim tant a l'Ajuntament de Barcelona com a totes les institucions amb les quals fa interlocució que no es produeixin retallades socials de cap mena en els pressupostos dedicats a l'atenció a les persones, especialment al col·lectiu al que tractem.
- Volem que l'Ajuntament de Barcelona prengui decisions sobre criteris tècnics solvents, criteris socials contrastats, de forma coherent i que es blindin als canvis polítics del consistori. Els recursos destinats per tractar drogodependències han d'emanar d'una visió àmplia de salut pública i no poden estar a mercè d'eslògans electorals, ni canviar depenent de qui entri o surti al govern municipal ni fer-se arma per atacar el contrincant polític des de l'oposició. Tractem amb persones vulnerables, que per diferents i molestos

que siguin en alguns moments, són abans que res ciutadans/es de ple dret, amb dret a ser atesos de la millor manera possible per retornar-los a l'exercici dels deures com a tals i el consistori en ple ha de ser-ne el garant, sense excuses. Aquest grup exigeix que es retorni al consens polític pel que fa a polítiques de drogodependències, consens que mai s'havia d'haver trencat i que fa difícil la feina diària de molts recursos per l'aparició de discursos divergents i especialment l'ús de la premsa per enviar-se missatges entre els grups, donant a la població una imatge de desori i creant alarmes innecessàries. Volem que es treballi des de la mediació, ja que sabem que per poder fer actuacions en drogues cal primer treballar amb el barri on s'implantarà l'equipament i/o en la formació dels professionals d'atenció diària sensibilitzant-los juntament amb la població.

- Demanem que des de l'Ajuntament s'elevi a la instància que correspongui (Generalitat de Catalunya, Ministerio de Justicia) plantejar-se la creació de jutjats especialitzats en drogodependència (alcohol i altres drogues) que es dotin de comissions multidisciplinàries a qui demanar consell abans d'emetre sentència, i que les sentències vagin encarrilades a la reinserció real de la persona. En cas d'haver detectat una dependència –l'alcohol és paradigmàtic– la sentència podria anar encaminada a fer-lo seguir un tractament de desintoxicació enlloc d'enviar-lo sense més criteri a complir treball per a la comunitat a qualsevol entitat. Ja hi ha jutjats especialitzats en violència de gènere que estan donant molt bons resultats, per tant el model a seguir ja existeix. La majoria de sentències que es resolen amb una mesura penal alternativa (MPA) de treball comunitari ni impliquen l'obligació de

tractaments quan sabem que a més aquestes MPA són majoritàriament provocades per delictes de trànsit i vinculades a problemes amb l'alcohol.

- Demanem que es doni més suport de tota mena (econòmic, infraestructural, formació) a les entitats que acullen mesures penals alternatives per tal que puguin facilitar que les persones que encara que no en tinguin obligació es decantin per iniciar tractaments de rehabilitació.
- Cal millorar la connexió amb la xarxa de serveis exteriors a fi que el procés acabi amb èxit d'inserció social real de les persones que passen temps de reclusió. Crear taules territorials i activitats obertes des dels centres penitenciaris ha estat una eina poderosa de sensibilització a l'entorn ciutadà de com es treballen les drogodependències dintre de les presons.
- Sol·licitem que es dotin de recursos les intervencions als barris per part de tots els agents de seguretat, de salut i educadors ja que quan s'han pogut conèixer i reconèixer la feina té una resposta exponencial millor, baixa l'alarma, s'incrementa la seguretat i les persones amb problemes de drogodependències fan un ús correcte dels serveis.
- Reforçar la idea que els serveis han de crear-se vinculats a una necessitat contrastada i que cada barri necessitarà els seus, pensats, avaluats i consensuats per tots els actors en processos participatius reals, partint de la premissa que dona l'ICS que l'atenció a les drogodependències cal fer-la des de la proximitat.
- Demanem a l'Ajuntament la creació d'una xarxa de recursos d'inclusió socio-laboral a la pròpia ciutat i que sol·liciti una revisió a la Generalitat dels circuits ja existents.

L'Ajuntament podria començar donant exemple i incentivant les empreses municipals a fer de pont en aquesta xarxa incloent les seves plantilles persones derivades pels serveis.

- Posem l'accent a tenir present la perspectiva de gènere quan es creen nous recursos o es reformulen els existents.
- Volem convidar el Col·legi de Periodistes al Grup, perquè creiem que als mitjans de comunicació se segueix fent ús d'un llenguatge estigmatitzador que destrueix massa vegades la feina feta durant anys de treball de consens, de mediació i sensibilització a barris i districtes.

Propostes prioritzades

- Volem que l'Ajuntament de Barcelona prengui decisions sobre criteris tècnics solvents, criteris socials contrastats, de forma coherent i que es blindin als canvis polítics del consistori. Els recursos destinats per tractar drogodependències han d'emanar d'una visió àmplia de salut pública i no poden estar a mercè d'eslògans electorals, ni canviar depenent de qui entri o surti al govern municipal ni fer-se arma per atacar el contrincant polític des de l'oposició. Tractem amb persones vulnerables, que per diferents i molestos que siguin en alguns moments, són abans que res ciutadans/es de ple dret, amb dret a ser atesos de la millor manera possible per retornar-los a l'exercici dels deures com a tals i el consistori en ple ha de ser-ne el garant, sense excuses. Aquest grup exigeix que es retorni al consens polític pel que fa a polítiques de drogodependències, consens que mai s'havia d'haver trencat i que fa difícil la feina diària de molts recursos per l'aparició de discursos divergents i especialment l'ús de la

premsa per enviar-se missatges entre els grups, donant a la població una imatge de desori i creant alarmes innecessàries. Volem que es treballi des de la mediació, ja que sabem que per poder fer actuacions en drogues cal primer treballar amb el barri on s'implantarà l'equipament i/o en la formació dels professionals d'atenció diària sensibilitzant-los juntament amb la població.

- Sol·licitem que es dotin de recursos les intervencions als barris per part de tots els agents de seguretat, de salut i educadors, ja que quan s'han pogut conèixer i reconèixer la feina té una resposta exponencial millor, baixa l'alarma, s'incrementa la seguretat i les persones amb problemes de drogodependències fan un ús correcte dels serveis.
- Reforçar la idea que els serveis han de crear-se vinculats a una necessitat contrastada i que cada barri necessitarà els seus, pensats, avaluats i consensuats per tots els actors en processos participatius reals, partint de la premissa que dona l'ICS que l'atenció a les drogodependències cal fer-la des de la proximitat.
- Demanem a l'Ajuntament la creació d'una xarxa de recursos d'inclusió sociolaboral a la pròpia ciutat i que sol·liciti una revisió a la Generalitat dels circuits ja existents. L'Ajuntament podria començar donant exemple i incentivant les empreses municipals a fer de pont en aquesta xarxa incloent les seves plantilles persones derivades pels serveis.

Grup de treball Famílies

Composició del grup

Coordinadora

Cristina Brullet i Tenas, experta

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Francina Alsina i Canudas, Federació Catalana de Voluntariat Social

Xavier Cortés i Martínez, Grup Municipal CiU

Josep Cruz i González, Grup Municipal ERC

Paquita Cubero i Vicente, UGT

M. José García, Càritas Diocesana de Barcelona

Jordi Giró i Castañer, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Maria Herrero i Mellado, Grup Municipal PSC

Chelo Matías de Castro, Creu Roja de Barcelona

Jordi Morató i Aragonés, Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya

Teja Roger i Canals, Fundació Viure i Conviure de Caixa Catalunya

M. Dolors Rubio i Vázquez, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Verònica Santoro i Lamelas, UGT Catalunya

Joan Trullàs i Graells, Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

Víctor Valls i Andrés, CCOO Barcelonès

Tècnics i tècniques municipals

Maite Bertran i Cortés, Direcció de Nous Usos Socials del Temps

Carmina Català i Galofré, Direcció d'Acció Social

Teresa Folguera i Moré, Consell Escolar Municipal de Barcelona

Marta Giralt i Maldonado, Direcció de Joventut

Glòria Rendon, Direcció de Benestar Cultural i Educació

Aleix Ripoll-Millet, Direcció de Serveis d'Acció Social

Representants d'altres entitats

Miquel Àngel i Alabart, QUETZAL

Sònia Bardají, Associació de Famílies Monoparentals
Mercè Bassedas i Ballús, Sindicatura de Greuges de Barcelona

Carme Calafat i Signier, Associació Benestar i Desenvolupament

Ivonne del Pozo, Fundació Catalana de l'Esplai

Gemma Casanovas i Sau i Teresina Fons i Solé, ADDIF

Cristina López i Villanueva, Universitat de Barcelona

M. Rosa Lunas i Masnou, presidenta de FOCAGG i d'ACFUC

Maite Marín, AFANOC

Pilar Núñez i Nerin, INTRESS

Adela Pascual i Ballabriga, Associació de Fons de Coneixements i Experiències

Maria Raventós i Llop, CONEX

Montserrat Sánchez i González, Associació de Familiars de Malalts d'Alzheimer de Barcelona

Rosa Sanvicens i Oliveras, TRACE Associació Traumàtics Craneoencefàlics i Dany Cerebral Sobrevingut

Pilar Verona i Humel, AFANOC

Invitats i invitades per a temes específics

Anna Garcia, presidenta de la Xarxa de dones de 50 i més i membre del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

Teresina Fons, membre de l'Associació AFABAR (Associació de Famílies Acolloïdores de Barcelona)

Aida Pérez, Presidenta d'Avis-néts acollidors.

Pilar Verona, treballadora social d'AFANOC

Montse Sánchez, treballadora social de l'Associació de Familiars d'Alzheimer Barcelona

Rosa Sanvicens, Presidenta de TRACE

Carmen Lorenzo, cuidadora i membre de l'equip motor "La Colla Cuidadora"

Lídia Mas, cuidadora i membre de l'equip motor "La Colla Cuidadora"

Xavier Ballesteros, director del C. S. Socials Antiga Esquerra de l'Eixample de l'Institut Municipal de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona

Imma Fernández-Díaz, treballadora social de l'Equip de la Zona Esquerra de l'Eixample de Càritas Diocesana

Lourdes Aramburu, psicòloga i tècnica de l'Ajuntament de Barcelona.

Glòria Rendon, tècnica responsable del projecte Nova Ciutadania de la Direcció d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona

Temes tractats

La cura de les persones a la vida diària:

- La promoció de relacions i xarxes de suport social entorn de la cura.
- La coresponsabilitat de la cura entre sexes i entre generacions, i entre famílies, tercer sector i serveis públics.

Idea clau: El repte que tenim en l'actualitat és que les relacions de família siguin de reciprocitat, equitat i ajuda mútua. Les polítiques i serveis públics municipals de suport a les famílies haurien de facilitar que els intercanvis i les solidaritats familiars desitjades es puguin mantenir i reforçar tot respectant les necessitats i projectes personals de cada membre del grup familiar.

Sessions

- 9/11/2009
Sessió dedicada als acords sobre la programació de treball del grup de treball.
- 30/11/2009
Relacions intergeneracionals: experiències i vivències de l'Anna Garcia com a àvia i com a dona que participa de la vida, a càrrec d'Anna Garcia, presidenta de la Xarxa de Dones de 50 i Més, i membre del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona.
- 18/01/2010
L'acolliment familiar en família extensa i en família aliena. Necessitats de suport, amb la participació de Teresina Fons, membre de l'Associació AFABAR (Associació de Famílies Acol·lidores de Barcelona) i Aida Pérez, presidenta d'Avis-Néts Acol·lidors.

- 18/02/2010
El treball amb famílies cuidadores impulsat per entitats de l'àmbit de la salut, amb la participació de Pilar Verona, treballadora social d'AFANOC, Montse Sánchez, treballadora social de l'Associació de Familiars d'Alzheimer Barcelona i Rosa Sanvicens, presidenta de TRACE.
- 15/03/2010
Grups de suport a persones cuidadores impulsats des de Serveis Socials Bàsics, amb la participació de C. Lorenzo, cuidadora i membre de "La Colla Cuidadora"; L. Mas, cuidadora i membre de "La Colla Cuidadora"; X. Ballesteros, director del CSS Antiga Esquerra de l'Eixample, i Imma Fernández Díaz, treballadora social de l'Equip de l'Esquerra de l'Eixample de Càritas.
- 19/04/2010
Evolució del projecte de suport al reagrupament familiar, amb la participació de Lourdes Aramburu, psicòloga i tècnica de l'Ajuntament de Barcelona, i Glòria Rendon, tècnica responsable del projecte Nova Ciutadania.
- 17/05/2010
El Programa Municipal per a les Famílies 2006-2010 i el seu reflex actual en el nou model de Serveis Socials Bàsics a la ciutat, a càrrec de Carmina Català, Direcció Tècnica d'Acció Social.
- 4/06/2010
Sessió de conclusions i propostes.

Propostes generals

- Cal continuar promovent un canvi de mentalitat de la societat en el sentit que la persona cuidadora ha de poder desenvolupar el seu projecte de vida i sentir-se que té suport social, amb serveis i acompanyaments públics i comunitaris. La seva feina és un estalvi públic molt important en serveis sociosanitaris.
- Cal enfortir les estructures dels serveis de proximitat i fer una aposta decidida pel treball grupal i comunitari en els serveis socials. Cal estendre les bones pràctiques que ja es realitzen a la ciutat amb aquestes metodologies.
- Cal més informació municipal a l'abast de les famílies que cuiden persones en situació de dependència. Per exemple, incloure a la web de l'Ajuntament un apartat per a les entitats del tercer sector de la ciutat que es dediquen a l'acció social i a serveis sociosanitaris, i crear una mena de telèfon 010 on obtenir informació especialitzada sobre aquests serveis a la ciutat.
- Donar suport a una xarxa virtual que ofereixi vies de comunicació, intercanvi i difusió del treball de suport que realitzen les entitats.
- Cal facilitar una ràpida resolució dels tràmits administratius que pertoquen a l'Administració local.
- Cal agilitar la consecució d'ajudes reconegudes per la Llei d'autonomia i dependència i la Llei de serveis socials. Però també fer-ne un seguiment per garantir que els recursos que obtenen les famílies millorin el benestar de qui rep la cura i de qui la dona.
- Cal continuar creant recursos especialitzats (SAD, centres de dia, residències) i fer atenció a les patologies duals no ateses.
- Cal augmentar la dotació per a formació de personal cuidador en els SAD i reestructurar el pressupost perquè hi càpiga la formació d'aquest personal.
- Cal una aposta més clara i valenta de l'Ajuntament per implementar, en clau familiar, serveis socials de suport a les funcions familiars de cura al llarg del cicle de vida de les persones.
- Pel que fa al Programa Municipal per a les Famílies 2006-2010 cal avaluar, amb els indicadors previstos, el treball realitzat i el que queda per realitzar, mantenint l'esperit de transversalitat del Programa.

Propostes específiques per cada sessió de treball

L'acolliment familiar en família extensa i en família aliena. Necessitats de suport

Sra. Teresina Fons, membre de l'Associació AFABAR (Associació de Famílies Acollidores de Barcelona) i Sra. Aida Pérez, presidenta d'Avis-Néts Acollidors.

Acompanyar les famílies acollidores des dels serveis socials.

En concret, promocionar i assessorar **els grups psicoeducatius i els grups d'ajuda mútua** des de serveis socials. Tant per als adults acollidors com per als joves de 18 anys quandeixen de ser tutelats per l'Administració de la Generalitat.

L'Ajuntament de Barcelona ha externalitzat el suport als joves tutelats. Es demana que en el plec de condicions del concert amb l'agència externa es tingui en compte que cal fer el seguiment i donar suport als joves extutelats a partir dels 18 anys.

El treball amb famílies cuidadores impulsat per entitats de l'àmbit de la salut

Sra. Pilar Verona, treballadora social d'AFANOC, Sra. Montse Sánchez, treballadora social de l'Associació de Familiars d'Alzheimer Barcelona i Sra. Rosa Sanvicens, presidenta de TRACE.

Millorar el suport i dotació pressupostària a les associacions perquè puguin desenvolupar la seva tasca especialment en aquells aspectes en què l'Administració pública no ha desenvolupat l'oferta necessària.

Mantenir el suport i promoció de xarxes de l'associacionisme de les persones i famílies cuidadores i pagar dins dels temps convinguts les subvencions compromeses.

Grups de suport apersones cuidadores impulsats des de Serveis Socials Bàsics

Sra. C. Lorenzo, cuidadora i membre de "La Colla Cuidadora"; Sra. L. Mas, cuidadora i membre de "La Colla Cuidadora"; Sr. X. Ballesteros, director del CSS Antiga Esquerra de l'Eixample, i Sra. Imma Fernández Díaz, treballadora social de l'Equip de l'Esquerra de l'Eixample de Càritas.

Mantenir i estendre l'experiència dels tres grups actuals d'ajuda mútua i de La Colla Cuidadora, que funcionen en xarxa de col·laboració entre professionals de serveis socials, entitats externes i participants.

Valorar els coneixements generats per les bones pràctiques de suport grupal a persones cuidadores. Es proposa que:

- S'incorporin com a elements de qualitat en el disseny de nous serveis i en els processos de formació.
- Es tinguin en compte per generar indicadors de qualitat dels serveis existents i constin en els plecs de condicions dels serveis socials públics concertats amb entitats socials.

Hi ha molts equipaments i entitats que fan grups de suport per a cuidadors, però només a tall informatiu. Aquests espais es podrien aprofitar per crear grups d'ajuda mútua.

Cal afrontar –oferint més formació– que moltes famílies que necessiten cuidadors tenen greus problemes per trobar personal qualificat i responsable. S'enfronten amb un elevat grau de rotació. Aquest problema afecta tant als cuidadors "legals", que cobren amb diner "blanc" com els "no legals", que cobren en "negre".

Evolució del projecte de suport al reagrupament familiar

Sra. Lourdes Aramburu, psicòloga i tècnica de l'Ajuntament de Barcelona, i Sra. Glòria Rendon, tècnica responsable del projecte Nova Ciutadania.

Es proposa estendre el programa a tota la ciutat. Actualment funciona a sis districtes de la ciutat.

Cal posar èmfasi en tres problemàtiques detectades que ara mateix no tenen encara prou atenció en els serveis socials:

- Adolescents reagrupats de 16 a 18 anys.
- Dones reagrupades que viuen una soledat gravíssima.
- La violència de gènere que presenta una situació jurídica complexa en el cas de dones estrangeres reagrupades.

A Serveis Socials cal reconèixer els codis familiars d'altres cultures i acompanyar les famílies perquè es vagin adaptant a la nostra realitat. En aquest sentit, cal fer un treball de tipus coeducatiu i de defensa de l'equitat entre sexes.

El Programa Municipal per a les famílies 2006-2010 i el seu reflex actual en el nou model de Serveis Socials Bàsics a la ciutat

Sra. Carmina Català, Direcció Tècnica d'Acció Social.

Cal una aposta més clara i valenta de l'Ajuntament per implementar en clau familiar –des del treball grupal i comunitari– serveis socials de suport a les funcions familiars de cura al llarg de la vida.

Grup de treball Gent gran

Composició del grup

Coordinadora

Mercè Pérez i Salanova, experta

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Josep M. Bastús i Comelles i Núria Campanyà, Càritas Diocesana de Barcelona

Núria Casal i Subirà, Fundació "la Caixa"

Antoni Cervera i Alemany, Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Eusebio del Jesús Herreso, CCOO Barcelonès

Josep Espinàs i Xivillé, UGT

Josep M. Farré i Piña, Grup Municipal CiU

Carme Gil i Pardo, Grup Municipal ERC

Montserrat Gramunt i Pubill, Grup Municipal CiU

M. Lluïsa Ibáñez i Boira, Grup Municipal PP

Vicens Ibáñez i Martínez, Grup Municipal CiU

Montserrat Marco i Rovira, Grup Municipal PSC

Anna M. Massó i Campamà, Grup Municipal CiU

Montserrat Mora i Fernández, Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

Josep Muñoz i Puerta, Consell Assessor de la Gent Gran

Miquel Puigalí i Torrentó, Grup Municipal ERC

Isabel Quintana i Sánchez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Gemma Rocas i Bellmunt, Creu Roja de Barcelona

Teia Roger i Canals, Fundació Viure i Conviure de Caixa Catalunya

Rosalina Sicart, Col·legi de Pedagogs de Catalunya

Josep Solans i Domínguez, Fundació Viure i Conviure de Caixa Catalunya

Dolores Solís i Donat, CCOO

Albert Sorrosal i Puyal, Vocalia de Gent Gran de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona

Pepita Vergara i Beltran, Col·legi Oficial de Treball Social i Assistents Socials de Catalunya

Cristina Vidal i Martí, Fundació Pere Tarrés

Josep Vila i Miravent, Grup Municipal CiU

Josep Zalacaín i Suárez, Grup Municipal CiU

Tècnics municipals

Cèlia Ciurana i Munté, Direcció d'Acció Social

Antoni Fernández i Lozano, Secretari Consell Assessor de la Gent Gran

Lluïsa López i Robles, Direcció de Drets Civils

Representants d'altres entitats

Antonio Aguayo i Sánchez, Asociación Foro para la Defensa de la Tercera Edad

Oriol Alsina i Español, Fundació Amics de la Gent Gran

Pere Ardite, Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA)

Sergi Arenas, Universitat Autònoma de Barcelona

M. Pia Barenys i Pérez, Universitat Autònoma de Barcelona

Adela Boixadós i Porquet, Universitat Autònoma de Barcelona

Carmen Domínguez i Alcón, Universitat de Barcelona

Conrad Ensenyat i Sacristan, Belluga't

Maria Furriol i Teixidó, Consell Nacional de Dones d'Espanya

Gregorio Giménez i Romero, FCUDP

Merè Giner i Lladós, Fundació Família i Benestar Social

Asunción López i Vázquez, AAVV Porta

M. Rosa Lunas i Masnou, Associació Catalana de Familiars, Usuaris i Col·laboradors de Centres Geriàtrics Assistits

Montserrat Llopis i Graells, Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA)

Àngel Marcos i Martín, Asociación Foro para la Defensa de la Tercera Edad

Mercè Mas i Quintana, experta

Antoni Navarro i Monteys, Consell Assessor de la Gent Gran

Roser Ponsatí i Capdevila, Consell de Dones de Sarrià-Sant Gervasi

Llúcia Prats i Martí, Associació d'Ajuda a Assistents Socials Jubilats Equip 65

Concepció Pujolar i Cantijoch, Associació de Familiars de Malalts d'Alzheimer de Barcelona

Maite Ramírez i Faidella, Fundació Família i Benestar Social/Llar La Mercè

Pilar Rodríguez i Benito, Associació Benestar i Desenvolupament

Assumpció Ros i Florenza, Federació d'Entitats d'Assistència a la Tercera Edat

Eulàlia Serra i Bertran, Fundació Alzheimer Catalunya

Invitats i invitades per a temes específics

Esther Quintana, cap del Departament de Gent Gran de la Direcció d'Acció Social

Carme Arajol, tècnica de gent gran del districte d'Horta-Guinardó

M. Eugènia Piola, tècnica comunitària del Pla de desenvolupament comunitari del Poble Sec

Noèlia Sotus, tècnica comunitària del Pla

Mariona Mercader, tècnica del projecte d'acompanyament a la Gent Gran; Xarx@ntoni La Xarxa Comunitària de Sant Antoni,

Teresa Sabaté, membre del grup motor de Xarx@ntoni.

Cèlia Ciurana, tècnica de la Direcció de Serveis de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona,

Mercè Camps, directora de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc

Antoni Gil, tècnic d'animació sociocultural de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc

Esperanza Vallejo, resident de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc.

Caritat Ariño i Freja, tècnica referent dels Habitatges amb serveis per a Gent Gran, de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona

Carolina Canal, directora dels habitatges amb serveis Joan Torras (districte de Sant Andreu)

Magdalena Alum i Pinto, veïna dels habitatges amb serveis Joan Torras (districte de Sant Andreu)

Lluís Batlle, tècnic del Departament de Serveis Socials Bàsics, de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona

Maria Díez, SUARA, empresa prestadora de serveis

Temes tractats

En el període 2009-2010 el grup de treball gent gran ha tractat i avaluat algunes de les actuacions del Programa Municipal per a la Gent Gran 2006-2010, tot parant especial atenció a dos components: la dimensió comunitària i l'atenció centrada en la persona, temes que havien estat estudiats pel grup en els períodes anteriors.

Sessions

- 17/11/2009
Discussió de la proposta de programació del curs 2009-2010 presentada pel coordinador de grup.
- 15/12/2009
Procés d'implantació del Pla de millora de casals i espais de gent gran, a càrrec d'Esther Quintana, del Departament de Gent Gran de la Direcció d'Acció Social i Aportació dels casals de gent gran del districte d'Horta-Guinardó a l'envelliment saludable, a càrrec de Carme Arajol, tècnica de gent gran del districte d'Horta-Guinardó.
- 19/01/2010
Vinculació de les persones grans als processos comunitaris, diferents experiències: Pla comunitari de la gent gran de la Barceloneta, a càrrec de M. Eugenia Piola, tècnica comunitària del Pla; Pla de desenvolupament comunitari del Poble Sec, a càrrec de Noèlia Sotus, tècnica comunitària del Pla i de Mariona Mercader, tècnica del Projecte d'Acompanyament a la Gent Gran; Xarxa@ntoni La Xarxa Comunitària de Sant Antoni, a càrrec de Teresa Sabaté, membre del grup motor de Xarxa@ntoni.
- 24/02/2010
Com es treballa la qualitat a les residències municipals per a gent gran, a càrrec de Cèlia Ciurana, tècnica de la Direcció de Serveis de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, Mercè Camps, directora de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc, Antoni Gil, tècnic d'animació sociocultural de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc i Esperanza Vallejo, resident de la Residència per a Gent Gran Fort Pienc.
- 16/03/2010
Els habitatges amb serveis per a gent gran de l'Ajuntament de Barcelona, a càrrec de Caritat Ariño i Freja, tècnica referent dels habitatges amb serveis per a gent gran, de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona; Carolina Canal, directora dels habitatges amb serveis Joan Torras (districte de Sant Andreu), i Magdalena Alum i Pinto, veïna dels habitatges amb serveis Joan Torras.
- 21/04/2010
Servei d'Atenció Domiciliària, a càrrec de Lluís Batlle, tècnic del Departament de Serveis Socials Bàsics, de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, i Maria Díez, de SUARA, empresa prestadora de serveis.
- 10/05/2010
Sessió de treball al Projecte Barcelona Ciutat Amiga de la Gent Gran, organitzat per l'Ajuntament conjuntament amb el Consell Assessor de Gent Gran amb la col·laboració de l'Institut de l'Envelliment de la Universitat Autònoma de Barcelona com a institució acadèmica.
- 30/06/2010
Sessió de conclusions i propostes.

Conclusions

Val a dir que tot i que cada una d'aquestes sessions ha estat centrada en un tipus d'actuació, sovint el debat ha incorporat reflexions d'interès més enllà de l'actuació específica que estudiàvem.

Pel que fa als procediments és oportú subratllar tres aspectes que han contribuït positivament al treball del Grup: 1) la presentació inicial del tema s'ha dut a terme des de dues perspectives, la programàtica i l'aplicada; 2) han participat persones grans directament implicades, organitzadores o usuàries de serveis, en les sessions on ha sigut pertinent i factible; i, 3) la incorporació d'un membre del Grup d'Acció Comunitària en la sessió dedicada als processos comunitaris a fi de connectar amb les reflexions d'aquell Grup.

Procés d'implantació del Pla de millora de casals i espais de gent gran

El Pla de millora de casals i espais de gent gran contempla diferents dimensions: les infraestructures, les activitats –el nombre, la diversitat, el pressupost destinat, la qualitat en l'oferta de serveis, l'estímul i el reconeixement de l'activitat voluntària.

El model d'intervenció contempla el suport professional a l'acció voluntària de la gent gran tant per la realització d'activitats com per la gestió, i atorga una posició central a la participació; ho fa impulsant noves modalitats de participació (comissions, activitat voluntària reconeguda) i cercant l'augment del nombre de persones vinculades al casal, com a usuàries d'activitat o com a voluntàries per conduir-les i per sostenir les diferents comissions de treball.

La consolidació requereix mantenir el nivell d'inversió (en estructures, programació d'activitats i suport professional), avançar en

l'aplicatiu informàtic i en el nou document de Règim de funcionament i, a la vegada, planteja també altres aspectes. Dos a subratllar: un és la valoració sobre la pertinència d'aquest model per als barris amb poca població gran i l'altre, la realització d'estudis de satisfacció entre els usuaris dels casals.

En la valoració sobre la posada en marxa del Pla d'equipaments, situats als deu districtes, s'ha aplicat un conjunt d'estàndards. L'anàlisi ofereix una visió sobre l'evolució de cada un dels casals implicats en el Pla de millora i també els aspectes compartits i diferents entre aquest conjunt d'equipaments i entre els diferents territoris. La valoració adverteix sobre la importància de parar especial atenció a la informació, la formació i el suport per sostenir el canvi cultural i, en conseqüència, organitzatiu, que fonamenta el Pla de millora. En aquesta direcció s'esmenten aspectes diferents com la formació que capaciti les persones grans per gestionar els *websites* o el debat i les reflexions relatius al nou Règim de funcionament; també es subratlla que els casals poden estimular nous horitzons a les persones i per això cal evitar que es limitin a les activitats de tipus lúdic i fomentar-ne d'altres, entre elles, activitats de caràcter solidari entre els socis i les sòcies o amb altres persones grans i d'altres edats.

Entre els aspectes positius associats a la nova cultura s'assenyala la diversitat de persones grans que aplega; diversitat de característiques, d'interessos i també d'usos del casal que es correspon amb la pluralitat d'activitats. Ambdues característiques trenquen la imatge del casals com a equipaments on la gent es dedica, només o principalment, als jocs de taula.

L'experiència efectuada en el districte Horta-Guinardò resulta il·lustrativa d'un enfocament orientat a ampliar la participació

de la gent gran. Així, per la posada en marxa del Pla, es van desplegar dues línies de treball. La primera va ser treballar conjuntament amb les entitats del Districte (Consell de Gent Gran d'Horta-Guinardò), i la segona va consistir a organitzar assemblees informatives a les quals es va convocar totes les persones inscrites en el Padró amb edats compreses entre 55 i 75 anys. Els resultats a subratllar són: l'augment de la diversitat de persones grans vinculades als casals i l'elevada oferta de persones grans per dur a terme activitats de forma voluntària (el 60% de la oferta d'activitats en aquests casals eren conduïdes per voluntaris).

El debat i la reflexió del grup reconeix l'avenç que aquest Pla de millora comporta i, a la vegada, subratlla la importància de tres aspectes. El primer aspecte fa referència a les convocatòries informatives per presentar el Pla i estimular la participació; es considera que aquestes no han de limitar-se fins als 75 anys. El casal, en definir-se com un equipament de proximitat, pot esdevenir –com es demostra en molts centres– un marc idoni per a les persones grans també en la vellesa avançada, que els dona oportunitats de relació i d'activitat amb altres.

La importància de les relacions entre generacions és el segon aspecte que es subratlla; si bé es reconeix que moltes persones prefereixen participar en equipaments on les persones comparteixen l'edat, no es pot desdenyar que d'altres prefereixen fer activitats amb persones d'edats diverses.

El tercer aspecte fa referència a les relacions amb l'entorn. Es considera que aquestes relacions han de ser específicament fomentades a fi i efecte que els casals no esdevinguin “centres d'activitats” desconectats de l'entorn.

Vinculació de les persones grans als processos comunitaris, diferents experiències

Les diferents experiències presentades ens apropen a les dinàmiques concretes dels territoris i mostren vies diferents d'implicació de la comunitat. Amb formes diverses, totes elles són il·lustratives d'un enfocament centrat en la persona on es cerca que les persones puguin expressar les seves capacitats a més de donar resposta a les seves necessitats o limitacions.

L'activitat voluntària n'és una mostra. La participació comunitària a través d'activitats de voluntariat pot afavorir que la persona gran a qui el voluntari acompanya i ajuda se senti més o menys reconeguda en allò que pot aportar o que aporta, o bé, al contrari, se senti com a receptora d'ajudes; és la diferència entre “jo dono” i “jo dono i jo rebo”.

L'enfocament centrat en la persona també es fa palès en projectes com el de l'Escola de Salut o els Relats de Vida de la Gent Gran; ambdós, realitzats al barri de la Barceloneta, fomenten nous tipus d'interaccions. En el primer cas, promovent l'apropament amb els serveis sanitaris –més enllà de l'accessibilitat administrativa o arquitectònica– i en el segon, promovent que les persones intervinguin en la gestió del projecte.

Els projectes realitzats al barri del Poble Sec, Acompanyament a la gent gran i Puja'm-Baixa'm posen de manifest la capacitat d'oferir respostes innovadores. Ambdós projectes comparteixen el criteri que les persones grans tenen capacitats, malgrat patir dificultats, i que aquestes fortaleces posen ser font de suport entre elles. El suport generat en els lligams entre un grup de persones que patien aïllament, basat en un treball de relació de grup, o el suport creat entre un grup de persones que han

tornat a sortir al carrer gràcies al projecte, palesa les fortaleeses de les persones grans i posa de manifest l'eficàcia d'aquest tipus de resposta.

Les experiències presentades són exponent de la varietat de formes a través de les quals es concreta l'acció comunitària, així com de la diversitat de formes d'implicació. L'experiència de Sant Antoni mostra l'acció conjunta de gent jove, adults i gent gran en comissions de treball, creant marcs intergeneracionals; la trobada i les interaccions entre gent gran que participa plantejant els problemes que tenen i altres que, a més de posar de manifest els problemes, també plantegen alternatives de solució, i l'evolució de les accions comunitàries: naixement de nous grups de treball informals que, diferenciats del Pla, posteriorment basteixen noves estructures d'agrupació i treball conjunt, i finalització del Pla comunitari.

Com es treballa la qualitat a les residències municipals per a gent gran

El treball per la qualitat neix amb l'objectiu de disposar d'una avaluació objectiva que permeti mesurar la qualitat, la comparació entre els centres, l'avaluació sistemàtica i la motivació del personal. Els àmbits abordats són: salut (atenció a la persona); relacions i drets; entorn i organització, normatives i sistemes de treball.

El mètode de treball té 3 components: a) l'equip de treball (tècnics de l'Ajuntament, director/es de les residències, professionals de la Mesa de Salut, i l'assistència tècnica externa –FAD–); b) els indicadors; i c) els usuaris.

El sistema s'ha aplicat a quatre centres residencials de gestió municipal on les avaluacions s'han realitzat des de 1996 utilitzant 78 indicadors, la qual cosa ha

permès identificar les àrees de millora i els corresponents compromisos concrets, així com l'evolució experimentada. Entre els procediments aplicats, hi ha la realització d'una enquesta de satisfacció dels residents.

El debat i les reflexions del grup se centren principalment en els següents temes:

- 1) Es posa de manifest la preocupació pels resultats limitats i esbiaixats que poden obtenir-se a través de les enquestes de satisfacció.

En les conclusions del grup per al període 2008-2009 formulàvem el següent:

La importància de valorar quina és la satisfacció de les persones grans que utilitzen els diferents serveis i les dificultats per fer-ho, tot advertint que els instruments del tipus enquesta esdevenen insuficients. En llurs respostes a les enquestes, les persones grans acostumen a evitar l'expressió de desacord amb els serveis que reben. En l'anàlisi sobre aquest tipus de resposta es formulen dos motius: el component principal d'agraïment i la por a perdre el servei. Per això, sembla més adient la utilització d'altres vies. Algunes de les vies que es plantegen en l'àmbit residencial són: 1) les entrevistes individuals; 2) l'estudi de les queixes i l'estímul continuat als suggeriments; 3) la introducció de noves maneres de tractar els temes als Consells de seguiment per tal de fer més estimulant la participació; 4) els estudis d'opinió, i 5) la posada en marxa de grups de participació. Aquestes vies han mostrat resultats positius: d'una banda, han proporcionat informació rellevant, i d'altra banda, han permès que les persones grans tinguin consciència que poden dir i aportar, i que tenen el dret a fer-ho, reforçant així la seva dimensió de ciutadans.

- 2) En una direcció complementària al que hem assenyalat al punt anterior, es palesa la necessitat de desplegar noves vies per fomentar la participació dels residents en el Consell de residents (actualment, s'elegeixen dos vocals a cada planta), tot considerant que aquelles vies beneficien les oportunitats d'expressió d'opinions i preferències i de demandes d'informació i, en conseqüència, fomenten la implicació de les persones grans, tant entre aquelles que no pateixen deteriorament cognitiu com entre les que en pateixen. Igualment, es subratlla la importància de desplegar estratègies específiques de foment de la participació en el sector de les residències privades.
- 3) La necessitat d'explorar iniciatives diverses per fer front al sentiment de solitud que les persones grans transmeten i que es correspon amb la dificultat d'establir relacions amb sentit, no estereotipades. Es posa de manifest que si bé cal respectar el dret de les persones grans a no fer res, cal esbrinar el perquè una persona no vol fer res, per tal de cercar, si s'escau, propostes atractives; limitar-se a respectar el dret a no fer res pot convertir-se en una forma, involuntària, de promoure l'aïllament.
- 4) Finalment, pel que fa a l'ús de les places residencials i de centres de dia disponibles, es valora que cal esbrinar les raons que originen el retard en l'accés per tal d'agilitar-ho, així com donar prioritat a l'ús de places de tipus públic.

Els habitatges amb serveis per a gent gran de l'Ajuntament de Barcelona

En l'actualitat hi ha 15 equipaments i 6 promocions en marxa amb una doble funció de promoció i prevenció. Els serveis bàsics són generals, la neteja, la teleassistència, la consergeria, i la bugaderia, programada i

oberta al barri, i d'assistència personal (treballadors familiars) segons la situació de cada persona. Pel que fa als serveis generals, la neteja comuna es duu a terme una vegada al mes com a neteja de fons, i quotidianament segons la situació de les persones, per tant amb freqüència variable; les ajudes personals que es realitzen amb major proporció són les ajudes per vestir-se i per a la higiene personal. Les activitats de dinamització són opcionals, com també ho és l'acompanyament a fer gestions.

El debat i les reflexions del grup se centren principalment en els següents temes:

- 1) Es valora que la concepció dels habitatges amb serveis contempla l'evolució de les persones grans, des de les condicions inicials, amb autonomia funcional per fer les activitats de la vida diària fins a requerir suports amb intensitats variades i en diferents moments.
- 2) Es subratlla el respecte a la diversitat en els ritmes i estils de vida, juntament amb el paper actiu en la gestió per part de les persones grans. L'habitatge amb serveis té una junta de veïns que es reuneix habitualment cada mes. Els vocals tenen responsabilitats assignades en determinades circumstàncies, com ara quan es dispara alguna alarma, ells són els encarregats de trucar als mossos d'esquadra o als bombers, en les franges d'horary en què l'equip professional no hi és.
- 3) Es reconeix que els habitatges són una bona mostra d'articulació entre dues àrees municipals, Àrea d'Acció Social i Ciutadania i Patronat Municipal de l'Habitatge, amb tasques diferenciades en la posada en marxa i funcionament; i també mostren la coordinació amb els diferents recursos, Centre de Serveis Socials, CAP, hospitals de referència. La coordinació entre aquests recursos

s'identifica com a factor positiu perquè facilita les respostes adaptades a les condicions de les persones que hi viuen i a llur evolució. En aquest sentit es considera molt important l'agilitat en la gestió de respostes com ara l'ús del Centre de Dia.

Servei d'Atenció Domiciliària

L'Ajuntament de Barcelona desplega actualment tres modalitats: socioeducativa, assistencial i preventiva. Cadascuna està dirigida a persones amb perfils diferents. Així, la modalitat socioeducativa es dirigeix a famílies amb infants i/o adolescents, l'assistencial a persones que pateixen situacions de dependència, en un grau reconegut per la llei corresponent, i la modalitat preventiva es dirigeix d'una banda a persones en situació de dependència però en un grau no reconegut per la llei, i d'altra banda segons criteris de vulnerabilitat social.

És convenient considerar que a més del conjunt de serveis d'atenció personal (teleassistència, neteja comuna i/o a fons de la llar, àpats a domicili, bugaderia, arranjaments de la llar, equipaments de la llar, ajuts tècnics), el Servei d'Atenció Domiciliària està vinculat a altres iniciatives dels serveis de proximitat, tant d'accions comunitàries com de programes i projectes, dels quals com a exemple podem citar: la xarxa de suport de famílies cuidadores, els grups d'ajuda mútua o el programa Viure i Conviure, i totes aquelles persones de diferents entitats socials que acompanyen les persones grans a les seves cases.

Es tracta d'uns serveis que han fet avenços en termes de: l'encàrrec de gestió a fi de garantir l'equitat i millorar la gestió en un context d'augment de la demanda; el seguiment de l'evolució per tal d'afrontar la major complexitat en les demandes a

atendre; desenvolupament de mesures per afrontar el dèficit de professionals, especialment notori en la modalitat socioeducativa; l'adjudicació i el control de la gestió externalitzada dels serveis que actualment ordena la ciutat en quatre zones, gestionades per diferents empreses i entitats.

El debat i les reflexions del grup se centren principalment en els següents temes:

- 1) La importància de facilitar i donar suport al paper de la persona usuària en les decisions tant d'assignació com de modificació dels serveis i la importància que la valoració de la satisfacció no es limiti a la realització d'enquestes. Cal explorar les modalitats que facilitin la participació de les persones usuàries en l'establiment de criteris de millora del disseny dels serveis.
- 2) És imprescindible considerar que l'atenció domiciliària contempla diferents dimensions i en conseqüència no es ceneix al treball que efectua el/la treballador/a familiar o l'auxiliar de la llar sinó que hi ha un equip que sosté –coordinant, valorant la evolució, supervisant– la feina d'aquells professionals. Només així es podrà afrontar l'evolució cap a una major diversitat en les demandes (horaris no habituals, concentració del servei en determinats dies o seqüències, cuidadors familiars amb perfils diferents a la cuidadora principal “tradicional”).
- 3) La distribució de funcions de caràcter tècnic i les de gestió entre els professionals de les entitats gestores del servei ha de basar-se en les competències reconegudes dels diferents perfils professionals.

- 4) Cal aprofundir en sistemes de comunicació i coordinació entre els diferents agents que intervenen, públics i empreses gestores, per tal d'agilitar les respostes i prevenir la repetició d'accions.
- 5) Cal desplegar vies per detectar les persones que poden necessitar aquests serveis.

Projecte Barcelona Ciutat Amiga de la Gent Gran

El projecte internacional Ciutats amigues amb les persones grans sorgeix com una iniciativa de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) per fomentar l'envelliment actiu de les persones grans en una lògica del governs locals. És una iniciativa que l'OMS va fer pública l'any 2005 al Congrés Internacional de Geriatria i Gerontologia.

El Protocol o Guia de Vancouver és el document que pauta el camí per a les ciutats que vulguin adherir-s'hi. L'objectiu general és:

- Abordatge de l'envelliment de la població a les ciutats, amb l'estudi del fenomen d'envelliment demogràfic i el de desplaçament de les persones a les ciutats.
- Promoció de l'envelliment actiu i saludable.

És un projecte de governança participativa, que utilitza el mètode d'investigació-acció i es basa en vuit àrees d'investigació:

- Mobilitat i transport
- Habitatge
- Relacions de suport en la família, entre amics i veïns
- Participació social i cívica

- Respecte, desigualtats i condicions d'inclusió
- Comunicació i informació
- Serveis de salut i serveis socials
- Accessibilitat i utilització dels espais i edificis

Aquestes vuit àrees són comunes a totes les ciutats, encara que poden tenir denominacions diferents segons les particularitats de cada ciutat i país.

L'OMS estableix un termini de tres anys per portar a terme les accions acordades que es deriven de la investigació-acció i un segon termini de cinc anys per portar a terme un nou Pla d'acció.

El Grup de treball va debatre les vuit àrees d'acció esmentades anteriorment, tot identificant quins són els aspectes que faciliten la vida a la ciutat per a les persones grans i aquells que la dificulten, així com les propostes de millora. El procés a seguir és el següent:

1. Planificació

- De fòrums i altres mecanismes de participació per involucrar les persones grans en tot el procés.
- Realitzant l'avaluació integral de l'amigabilitat de la ciutat.
- Desenvolupant un pla d'acció de 3 anys basat en els resultats de l'avaluació.

2. Implementació

- Presentar el Pla d'acció a l'OMS i dinamitzar-lo.
- Implementar el Pla d'acció (3 anys).

3. Avaluació del progrés

- Presentar un informe a l'OMS subratllant els progressos en els indicadors identificats a la primera etapa.

4. Millora contínua

- Evidència dels progressos.
- Nou pla d'acció a 5 anys.

La ciutat de Barcelona parteix d'una experiència que dona coherència i fortaleses per endegar aquest projecte:

- El **Pla d'actuació municipal 2006–2010**: participació de la ciutadania en el disseny de la ciutat i la incorporació de la dimensió internacional en els plans d'acció.
- El **Programa Municipal per a la Gent Gran 2006-2010** es basa en el model d'envelliment actiu de l'OMS, i aposta per la implicació de les persones grans en els processos de construcció d'una ciutat per a totes les edats.
- Les **propostes de la Convenció Les Veus de la Gent Gran de Barcelona** de l'any 2007 posen l'èmfasi en un model de ciutat que permeti un envelliment actiu i saludable.
- **Bases per a un Envelliment Actiu i Saludable a Barcelona** (2009), editat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona que estableixen unes línies estratègiques pel desenvolupament de polítiques d'envelliment actiu i saludable.
- **Model "Barcelona"**. Impulsat pel govern municipal, basat en la transversalitat i la participació activa dels ciutadans per orientar les polítiques públiques, tot incorporant la dimensió global a través de la Xarxa Internacional de Ciutats Amigues de la Gent Gran.

Metodologia i actuacions 2009-2010

Procés d'investigació

1. Diagnòstic de la ciutat: Recopilació i anàlisi de l'actuació municipal i externa.
2. Fòrum del CAGG (Consell Assessor de Gent Gran). Tots els components del CAGG van treballar en les 8 àrees anteriorment descrites.
3. Investigació qualitativa (treball de camp) que inclou: 10 fòrums de districte i grup de treball de Gent gran del CMBS. Es coneixeran així els elements comuns de tota la ciutat però també els propis de cada districte. I també persones grans gens o poc implicades en les entitats de participació, veus amb dificultats d'expressió; cuidadors/res familiars; proveïdors.
4. Qüestionaris (investigació quantitativa i preguntes obertes), a través de la web i en suport paper. Aquests qüestionaris estan oberts a tota la població.
5. Taules d'experts.

Acció

1. Informació continuada a través de la web.
2. Elaboració del document Bases pel Pla d'acció.
3. Presentació del document Bases pel Pla d'acció: 3a Convenció Les Veus de la Gent Gran (febrer, 2011).
4. Intervenció en les àrees de millora (posteriorment a la 3a Convenció).

Propostes

Les actuacions presentades mostren com l'enfocament centrat en la persona es pot concretar en moments i escenes quotidianes de formes diverses, i el mateix es pot dir a propòsit del desplegament de la dimensió comunitària. En aquest desplegament intervenen moltes entitats de voluntariat a través d'actuacions exteses als diferents districtes. Més enllà d'aquestes actuacions, sovint la concreció de la dimensió comunitària es produeix de forma "micro": té lloc en un equipament d'un districte i no en un altre, o forma part només d'un pla comunitari malgrat tractar-se d'una necessitat evidenciada a altres barris. La característica "micro" produeix que aquelles iniciatives –que concreten els nous enfocaments– esdevinguin poc conegudes amb una doble conseqüència: s'afebleixen i la seva transferència a d'altres equipaments, projectes i territoris es fa més difícil.

És per aquests motius que proposem dur a terme una acció de sistematització de la informació sobre aquest tipus d'iniciatives que permeti: la difusió general, l'aplicació dels criteris i dels mètodes i procediments a d'altres equipaments i entorns, i potenciar la connexió entre els promotors de les iniciatives.

Al llarg dels debats, tal i com es reflecteix en els apartats anteriors, el grup ha emfatitzat determinats aspectes, alguns dels quals, tot seguit, es concreten en forma de propostes:

- 1) Continuar organitzant la difusió del **Document Obert de Drets i Llibertats de les persones grans amb dependència**. Una vegada actualitzat, prosseguir les activitats de presentació-debat i iniciar activitats de continuïtat, dirigides tant a les persones grans i els seus familiars

com als equips de professionals en diferents entorns i equipaments. En el conjunt d'activitats, cal emfatitzar la importància de promoure i respectar l'autogovern de les persones grans quan pateixen situacions de dependència, davant la tendència a considerar que aquestes situacions impedeixen qualsevol expressió d'autonomia.

- 2) Aplicar altres procediments diferents a l'enquesta per a la valoració de satisfacció dels usuaris en el marc del sistema d'avaluació de la qualitat en els serveis.
- 3) Donar a conèixer les iniciatives que promouen i estimulen, d'una banda, les relacions de grup entre les persones que reben serveis d'atenció domiciliària, entre les que viuen en residències i entre les que viuen als habitatges amb serveis i, d'altra banda, les iniciatives que promouen i estimulen les relacions amb els entorns; i, complementàriament, explorar noves modalitats que estimulin aquests tipus de relacions. Així mateix, la difusió d'aquest tipus d'iniciatives col·laborarà a la sensibilització del model d'atenció centrat en la persona i del premi proposat pel grup a fi de promoure i reconèixer les aplicacions pràctiques.
- 4) Promoure la participació en el Projecte **Barcelona Ciutat Amiga de la Gent Gran** de les persones grans i dels ciutadans en el seu conjunt, tot cercant la col·laboració de les entitats de la ciutat per a la difusió i l'estímul a la participació a través de les vies presencial i virtual (<http://www.bcnamigagentgran.es/>).

Grup de treball

Infància

Composició del grup

Coordinadora

Jose Fernández i Barrera, experta

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

José M. Alonso i Varea, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Míriam Aranda i Martínez, UGT Catalunya

M. Dolores Balibrea i Pérez, magistrada de l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció 6

Pitu Buxó, Grup Municipal PSC

Rafael Contreras i Martínez, Grup Municipal ICV-EUiA

Marta Cots i Sastre, Consell de la Joventut de Barcelona

Anna Fernández i Fernández, Federació Catalana de Voluntariat Social

Núria Gaig i Janer, Grup Municipal PSC

Núria Galán i Orriols, Consell de la Joventut de Barcelona

Jordi Giró i Castañer, Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona

Andreu Llabina i Barella, Consell de la Joventut de Barcelona

Jordi Morató i Aragonès, Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya

Xavier Puigdollers i Noblom, Grup Municipal CiU

Rosa M. Pujadó i Polo, Comissió de la Infància de Justícia i Pau

Aurea Quintana i Baulés, Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya

Anna García i Sánchez, Creu Roja de Barcelona

Marta Sanchis i Franch, Càritas Diocesana de Barcelona

Maria Valencia i Vera, Moviment de Centres d'Esplais Cristians-Fundació Pere Tarrés

Amanda Vendrell, Federació Catalana de Voluntariat Social Centre Passatge

Tècnics i tècniques municipals

Maite Bertran i Cortés, Direcció d'Usos del Temps

Dolors Cabrera i Alonso, Institut Municipal d'Educació

Neus Canelles i Vilardell, Direcció de Drets Civils

Jordi Casanovas i Berdaguer, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut

Carmina Català i Galofré, Direcció d'Acció Social

Carles Gil i Miquel, coordinador del Consell de Participació Social

Anna Montoliu i Fornons, Direcció d'Acció Social

Representants d'altres entitats

Patricia Albero i Carme Calafat, Associació de Benestar i Desenvolupament

Rosa M. Alemany i Vidal i Alicia Castellón Mezquita, Consorci de Serveis Socials de Barcelona

Carles Barba i Boada, Fundació Catalana de l'Esplai

Clara Darder i Lissón, COM ràdio

Paco Estellés, Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i l'Adolescència

Raúl López i Cancho, Federació d'Esplais Catalans (ESPLAC)

M. Rosa Martínez i Barella, Escola d'Infermeria, Universitat de Barcelona

Pilar Núñez i Nerín, Institut de Treball Social i Serveis Socials

M. Rosa Pérez, Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya

Carme Gómez i Granell, Institut d'Infància i Món Urbà

José Antonio Ruiz i Montes, Fundació Catalana de l'Esplai

Josep M. Villena i Segura, DIOMIRA

Invitats i invitades per a temes específics

Conrad Vilanou, professor de la Universitat de Barcelona

Martí Niubó, coordinador de promoció esportiva de l'Institut Barcelona Esports

Gabriel Arranz, director de coordinació i esdeveniments esportius de l'Institut Barcelona Esports

Montse Sanz, educadora de medi obert de serveis socials del Raval del programa "A partir del carrer"

Lluís Roldan, gerent de l'Associació esportiva Ciutat Vella

Susanna Soler, professora d'INEF

Laura Sabaté, coordinadora de Projectes de la Fundació Futbol Club Barcelona

Clàudia Raya, cap del Departament d'Infància i Famílies de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania

Jaume Cruz, professor del Departament de Psicologia Social de la UAB.

Temes tractats

El grup va plantejar treballar el tema d'Esport i Infància per ser un tema molt transversal que implica cooperació, solidaritat i alhora competitivitat. A la vegada és també un espai de participació per als infants i de cohesió. Es va considerar reflexionar sobre els eixos següents:

- L'esport com a espai de participació
- Com a font de cohesió social
- Les diferències de gènere
- Els aspectes positius però també negatius de la competició
- Les possibles vulneracions dels Drets dels Infants
- El paper de la família

Sessions

- 19/11/2009
Sessió de treball dedicada a establir el tema i la metodologia de treball per a aquest curs.
- 22/12/2009
Esport i infància: tradicions i reptes, a càrrec de Conrad Vilanou, professor de la Universitat de Barcelona.
- 26/01/2010
Es va presentar l'Enquesta d'hàbits esportius escolars de la ciutat de Barcelona (2007) a càrrec de Martí Niubó, coordinador de promoció esportiva de l'Institut Barcelona Esports, i el programa de Promoció esportiva en edat escolar a la ciutat de Barcelona, a càrrec de Gabriel Arranz, director de coordinació i esdeveniments esportius de l'Institut Barcelona Esports.

- 16/02/2010
Van participar al grup Karim Benasser i Montse Sanz, educadors de medi obert de serveis socials del Raval del programa "A partir del carrer ", i Lluís Roldan, gerent de l'Associació Esportiva Ciutat Vella.
- 16/03/2010
L'esport en edat escolar: la igualtat en joc. Anàlisi i propostes de bones pràctiques, a càrrec de Susanna Soler, professora d'INEF.
- 20/04/2010
Laura Sabaté, coordinadora de projectes de la Fundació Futbol Club Barcelona va presentar les activitats de la Fundació Futbol Club Barcelona.
- 27/05/2010
El rol dels pares en l'esport, a càrrec de Jaume Cruz, professor del Departament de Psicologia Social de la UAB. També es va comptar amb la participació de Clàudia Raya, cap del Departament d'Infància i Famílies de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania.

Conclusions

Al llarg del curs 2009-10 s'ha treballat el tema Esports i Infància de manera monogràfica.

La primera sessió, al mes de desembre, va ser "**Esport i infància: tradicions i reptes**", a càrrec del Sr. Conrad Vilanou, professor de la Universitat de Barcelona. El convidat fa una aproximació humanista i cultural al tema de l'esport, ja que parteix de la idea que l'esport és un fenomen cultural. Alhora també ens planteja que és un tema fàcilment polititzable, és a dir, és una qüestió disputable.

El grup fa seves les valoracions sobre esport i infància del professor Vilanou:

- No oblidar la dimensió pedagògica i advocar per una formació integral de l'individu, i una formació al llarg de la vida.
- Sentit lúdic i/o de diversió. No obligació imperativa sinó acceptació lúdica. (Els infants poden arbitrar.)
- Acceptació dels límits i sí a l'afany de superació.
- Importància de la família, en dos sentits: cal viure en família i rebutjar l'internat i per tant els centres d'alt rendiment que són similars a l'internat educatiu. I tenir en compte que els pares han d'acompanyar i no han de ser apassionats fins al punt de pressionar l'infant a anar més enllà del que pot i vol.
- No a l'explotació infantil, "l'infant no és un atleta d'elit". Cal evitar provocar la frustració.
- Respectar el rellotge biològic. No al dopatge. Això suposa anar contra algunes pràctiques mèdiques que moltes vegades aturen el creixement de l'infant.
- Respectar els drets dels infants.
- Recuperar l'atleta complet. No a l'especialista o a l'especialització esportiva precoç. Cal practicar per exemple més gimnàstica sueca i vigilar amb la "fixació" del futbol.
- Dret a no ser campió i a acceptar la victòria amb modèstia.
- Respectar-se un mateix (coneixement a tu mateix, els teus límits) i respectar a l'altre.

A partir d'aquí caldria fer els codis deontològics tant per a les federacions esportives, com per als entrenadors i els pares i les mares dels infants.

La sessió del mes de gener va comptar amb la participació del Sr. Martí Niubó, coordinador de promoció esportiva de l'Institut Barcelona Esports i del Sr. Gabriel Arranz, director de coordinació i esdeveniments esportius de l'Institut Barcelona Esports. Es va presentar l'Enquesta d'hàbits esportius escolars de la ciutat de Barcelona (2007) i el programa Promoció esportiva en edat escolar a la ciutat de Barcelona.

Les conclusions més rellevants de l'**Enquesta d'hàbits esportius escolars de la ciutat de Barcelona (2007)** són les següents:

- El 66,8% dels escolars practica esport fora de l'horari escolar.
- El 75% són nois i el 58% noies.
- La combinació de sexe femení i persona immigrant presenta l'índex de pràctica més baix.
- La població nouvinguda és un dels col·lectius amb menor índex de pràctica, però és el que menys argumenta que no li agrada la pràctica esportiva.
- Tendència a la disminució dels índex de pràctica en canviar de cicle, especialment de l'educació primària a la secundària.
- Forta influència dels estereotips tradicionals associats a nens i a nenes en els esports més practicats.
- El principal motiu de no-pràctica esportiva és la manca de temps lliure (35%).
- A mesura que la persona es va fent gran, els índexs de voluntat de continuar amb la pràctica esportiva augmenten.
- El 67% dels escolars afirma fer esport durant les vacances, tot i que d'aquest percentatge el 76% són persones que ja en fan durant l'any.

- Els nens donen més importància al vessant més competitiu de l'esport i les nenes a aspectes més vinculats a la socialització, la higiene o la imatge personal.
- En referència amb els valors i les actituds vers la competició esportiva, els escolars perceben situacions de conflicte.

Pel que fa al programa de **Promoció esportiva en edat escolar a la ciutat de Barcelona**, s'organitza entorn a dos eixos:

- Promoció de l'activitat física i l'esport en horari lectiu: Hi ha un total de 25 propostes d'activitats que permeten que l'alumnat pugui realitzar una gran varietat d'activitats fisicoesportives durant el seu procés educatiu. Totes les activitats són inclusives, també per als alumnes amb discapacitat.
- Pla de l'esport en edat escolar de la ciutat de Barcelona en horari no lectiu: L'oferta per al curs 2009/2010 és d'un total de 142 modalitats esportives, 502 entitats organitzadores aplegades i 462 llocs de pràctica.

En aquesta sessió es van plantejar diverses temàtiques que es debateran al llarg del curs, com ara el rol dels pares i la seva actitud enfront les pràctiques esportives o les estratègies de les AMPA en relació a les activitats extraescolars de caire esportiu.

També es va debatre sobre si és encertada la nomenclatura d'esport en edat escolar o no, debat que apareixerà posteriorment en altres sessions i altres ponents. En aquesta sessió es va plantejar la necessitat d'incorporar els infants als espais de participació sobre esports existents a la ciutat i es va decidir dedicar una sessió a conèixer el programa "Compta fins a 3".

El mes de febrer van participar al grup Karim Benasser i Montse Sanz, educadors de medi obert de serveis socials del Raval del programa **A partir del carrer**, i el Sr. Lluís Roldan, gerent de l'**Associació esportiva Ciutat Vella**.

Inicialment el programa APC (A partir del carrer) estava adreçat a joves de 16 a 20 anys, però s'ha baixat l'edat fins als 12 anys i alhora pujat fins als 24, sempre adreçant-se a nois/es que es relacionen al carrer i que poden tenir perfils més asocials o disocials. L'objectiu és poder-los conèixer i vincular-los als recursos existents al barri. Poden ser grups naturals o creats segons les necessitats dels nens. Es fa detecció, atenció i prevenció, "som els ulls de l'Ajuntament". L'esport és una eina per normalitzar aquestes situacions, per fomentar els líders positius, i permet també que ells mateixos s'autogestionin. A nivell comunitari s'ha impulsat el treball en xarxa a través de la Taula de joves. Es fomenta la relació entre si dels joves de diferents entitats i s'organitzen activitats del tipus lligues de futbol, activitats de piscina, etc.

L'Associació Esportiva Ciutat Vella s'inicia als anys 80 i el seu objecte de treball és la promoció esportiva de la infància, dels joves i de la gent gran. No gestionen instal·lacions esportives, sinó que gestionen programes esportius. Oferten 1.000 places esportives (any 2008) sobretot a les escoles (activitats extraescolars) de les quals se'n van omplir 750, i també s'oferten en els centres cívics (dansa, escacs, criquet, taekwondo, judo, etc.) Treballen en coordinació amb diferents entitats: club futbol, educadors APC i, evidentment, amb les escoles.

Els punts importants a destacar van ser els següents:

- S'ha de reivindicar o recuperar el dret dels joves a ocupar l'espai. I per tant és important fer arribar o evidenciar el

problema quan es tanquen espais o quan es treuen les taules de ping-pong de les places, etc.

- Un tema a resoldre o millorar és el fet de la multiplicitat d'intervencions i de professionals educadors que estem intervenint amb els mateixos nois del barri. Cal repartir els espais d'intervenció entre els diferents educadors (APC; educadors de MEINA, educadors de serveis socials, etc.).
- Falten projectes d'intervenció familiar. En les famílies immigrades hi ha un xoc cultural en el si de la pròpia família, que es produeix amb la segona generació i provoca problemes per exemple de fugida dels joves de casa, etc. Cal impulsar més projectes de mediació familiar, que ajudin a gestionar aquests conflictes.

La sessió del mes de març va ser a càrrec de la Dra. Susanna Soler, professora d'INEF, que va exposar **“L'esport en edat escolar: la igualtat en joc. Anàlisi i propostes de bones pràctiques”**.

Quan es parla d'igualtat de gènere en l'esport s'ha de parlar d'altres coses, com ara: tenen els nens i les nenes les mateixes oportunitats de fer esport? Les dades estadístiques diuen que no. I les desigualtats es fan més greus en la pràctica esportiva competitiva, la professionalització i també en altres aspectes com en els perfils dels entrenadors i els directius esportius.

En l'esport escolar es dona una alta segregació estereotipada d'esports: nens futbol i nenes aeròbic. També s'ha detectat que entre les nenes hi ha un sostre de vidre al voltant del 60% perquè encara es considera que hi ha activitats més apropiades per a les nenes, especialment les de caire cultural.

Els mitjans de comunicació: l'esport femení és invisible als mitjans ni tan sols els grans

èxits esportius queden recollits en els mitjans generalistes ni en els especialitzats. Els mitjans de comunicació locals poden esdevenir una eina útil per visibilitzar l'esport femení, així com internet (www.mujoydeporte.org).

La família: ha de ser conscient de quins valors vol que aprenguin les criatures en la pràctica esportiva i actuar en conseqüència. La família ha d'afavorir que les criatures explorin i vagin més enllà de la reproducció dels models dels mitjans de comunicació. També ha de ser conscient de si en les seves actituds quotidianes reforça o no els estereotips de gènere.

En la sessió del mes d'abril la Sra. Laura Sabaté, coordinadora de projectes de la Fundació Futbol Club Barcelona va presentar les **activitats de la Fundació Futbol Club Barcelona**.

La Fundació disposa del 0,7% dels ingressos ordinaris del Futbol Club Barcelona. I es destinen a la implementació de programes i projectes propis tant a nivell nacional com internacional en benefici de la infància vulnerable. Per realitzar aquests projectes la Fundació ha buscat com a socis a UNICEF, ACNUR i UNESCO.

Per la Fundació, l'esport és una eina que:

- és un dret humà reconegut per la UNESCO,
- afavoreix el benestar físic i emocional,
- promou el desenvolupament psicosocial dels infants,
- permet treballar valors com la cohesió, l'esforç, la cooperació,
- és una eina per millorar l'educació ajudant a reduir l'absentisme escolar,
- promou la pau
- i permet treballar la igualtat de gènere i l'empoderament de les nenes.

Programes de la Fundació:

1. Al setembre del 2010 està previst presentar la Càtedra UNESCO FCB-UOC sobre esport i resolució de conflictes, que impartirà un màster.
2. Juga-la: www.juga-la.cat és una web en format joc on es treballen valors. Hi ha aplicacions disponibles en diverses llengües: català, castellà, anglès, francès i portuguès.
3. El projecte Fem equip, fem ciutat és un projecte d'àmbit nacional que proposa un model de gestió en valors des dels municipis. El principal interlocutor és el municipi i a partir d'aquí es busca la complicitat dels clubs locals. Es tracta d'aprofundir en la dimensió educativa dels clubs. El projecte consta de formació específica per les directives, per les famílies i per als tècnics (*on-line*).
4. El Projecte XICS és un projecte internacional, compta amb finançament propi, finançament públic i finançament privat a partir de programes de responsabilitat social de les empreses de la zona. Es busca sempre l'aliança amb els organismes públics del territori.
5. El Projecte JECS és un projecte de formació de formadors adreçat a persones que treballen amb infants i adolescents en risc d'exclusió social i en entorns vulnerables per tal que aprenguin a utilitzar l'esport com a eina socioeducativa.

Del debat en el grup sobre aquests projectes va destacar-se la importància que, quan es facin propostes en els diversos barris es tinguin en compte les entitats locals d'aquests barris.

En la sessió del mes de maig estava prevista la presència del regidor Ricard Gomà per explicar les "Noves actuacions en l'àmbit

d'Infància". Per motius d'agenda, el regidor va excusar la seva presència i fou la Sra. Clàudia Raya, cap del Departament d'Infància i Famílies de l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania qui participà a la sessió.

També va participar el Dr. Jaume Cruz, professor del Departament de Psicologia Social de la UAB amb una exposició sobre **El rol dels pares en l'esport**.

La Sra. Clàudia Raya explica que donat que ja va participar al grup explicant el programa del seu departament en aquesta ocasió explicarà un nou projecte que ara comencen a desenvolupar respecte infància i participació. Es tracta de fer un recull sobre les experiències de participació de tota mena per infants que es desenvolupen a Barcelona. L'objectiu d'aquest recull és donar resposta a una de les accions recollides al PAM, conèixer i donar reconeixement a les accions de participació que ja s'estan realitzant i definir un model de participació per a la ciutat.

El Dr. Cruz utilitza el concepte "d'esport en edat escolar" per trencar amb la dicotomia esport escolar i esport competitiu. L'esport en edat escolar és aquell que realitzen els infants i joves en edat escolar i sempre ha de tenir una dimensió educativa.

Els objectius de l'esport en edat escolar han de ser:

- la millora de la forma física i la salut,
- aprendre tècniques esportives,
- aprendre a cooperar i a competir,
- interrelacionar-se: trobar-se i fer noves amistats,
- i sobretot divertir-se!

Funcions dels pares:

- Afavorir la participació en la pràctica esportiva: informar sobre els diferents

esports i ajudar a que la criatura triï en funció dels seus gustos (no dels horaris o gustos dels pares)

- Vetllar per una pràctica esportiva de qualitat.
- Implicar-se adequadament (ni desinterès ni encès de pressió).
- Promoure l'esportivitat.
- Col·laborar amb l'entitat.

Situacions que esdevenen problemàtiques:

- Desinterès.
- Sobreprotecció (no deixar iniciar-se en un esport per desconeixement o per estereotips).
- Ser hipercrític.
- Fer d'entrenador auxiliar i donar instruccions esportives.

L'any 2000 per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona i altres institucions van realitzar la campanya "Compta fins a tres". Els materials preparats encara estan disponibles per internet a www.comptafinsatres.com

Conclusions i propostes

Cal pensar com incorporar els infants en els espais de participació esportius tant institucionals com en les federacions.

En les diverses sessions del curs s'ha plantejat quina és la nomenclatura adequada per referir-se a Infància i Esport:

- Esport en edat escolar.
- Esport en la infància i l'adolescència.
- Esport per nens i nenes, nois i noies.

El grup es decanta per "esport en la infància i l'adolescència".

Propostes

Calen espais per facilitar la pràctica esportiva per infants i joves: el projecte "Patis oberts" és una bona pràctica però en calen d'altres:

- monitors en espais públics,
- crear espais que facilitin pràctiques esportives lliures (pistes patinatge i altres opcions que afavoreixin que els joves facin activitat física a l'aire lliure),
- activitats apropiades per diferents edats en els poliesportius municipals,
- tancar al trànsit carrers centrals dels barris i fer activitats lúdico-esportives: com es va fer al Paral·lel i com es fa a Brasília.

L'escola també és un agent implicat tant en relació al foment, l'aprenentatge i la pràctica d'esports com del foment de l'activitat física:

- Recuperar el concepte festiu i de joc de les activitats esportives.
- Potenciar l'activitat física no competitiva: com ara l'excursionisme.
- Les escoles haurien de potenciar jocs tradicionals que impliquen activitat física no competitiva (corda, gomes, xarranca, cavall fort).
- Recuperar aspectes de coeducació en l'esport.
- Vetllar que el futbol no acapari tot l'espai dels patis escolars.
- Afavorir la diversitat de pràctiques esportives a l'escola (l'escola ensenya a nadar; hauria d'ensenyar a anar en bici –el preu de les bicicletes implica importants diferències socials en relació a la capacitat d'anar en bicicleta–).

Cal afavorir que la pràctica esportiva sigui accessible econòmicament:

- Ampliar l'oferta d'activitats esportives públiques a tots els barris.
- Ajudar a les AMPES a tenir una oferta variada d'activitats esportives.
- Ampliar els ajuts a l'activitat esportiva.
- Cal pensar algun sistema que afavoreixi el lloguer o intercanvi de bicicletes per a infants i adolescents. (Per exemple en els parcs, ampliar el bicing als menors de 18 anys?).

Cal buscar estratègies per tal que l'adolescència no impliqui un abandonament de les activitats esportives, cal fomentar les activitats extraescolars esportives per a joves. I, com ja s'ha comentat anteriorment, que els poliesportius municipals incorporin activitats específiques i atractives per adolescents.

Altres propostes

- Reimpulsar la Campanya "Compta fins a tres".
- Utilitzar Internet per visibilitzar i promocionar les pràctiques esportives posant l'accent en la diversitat d'activitats físiques possibles als barris i a la ciutat.
- Afavorir que els nens i nenes triïn les activitats esportives en funció dels seus gustos i no en funció dels gustos o conveniència dels pares, per tant cal afavorir el coneixement d'esports diversos per part dels infants.
- Barcelona és Ciutat Amiga de la Infància i té compromisos amb UNESCO, cal que els nens i nenes sigui agents actius a la ciutat.

- El grup considera important obrir-se als nens i nenes i creu que ha de fer alguna activitat col·laborativa per assegurar una major relació directa amb els infants.
- Cal incorporar els infants en els espais de participació esportius tant institucionals com en les federacions.
- S'ha de potenciar la visibilitat de l'esport femení i en aquest sentit els mitjans de comunicació locals així com internet poden ser una eina útil. Es valora com a positiva la iniciativa www.mujerydeporte.org.

Propostes prioritzades

- Calen espais per facilitar la pràctica esportiva per a infants i joves: el projecte Patis oberts és una bona pràctica però en calen d'altres.
- Les escoles haurien de potenciar jocs tradicionals que impliquen activitat física no competitiva (corda, gomes, xarranca, cavall fort).
- Recuperar aspectes de coeducació en l'esport.
- Ampliar els ajuts a l'activitat esportiva.
- Afavorir que els nens i nenes triïn les activitats esportives segons els seus gustos i no segons els gustos o conveniència dels pares; per tant, cal afavorir el coneixement d'esports diversos per part dels infants.
- Cal incorporar els infants en els espais de participació esportius, tant institucionals com en les federacions.

Grup de treball

Pobresa

Composició del grup

Coordinador

Albert Sales i Campos, expert

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Teresa Bermúdez i Sánchez, Càritas Diocesana de Barcelona

Amparo Bernad i Caballero, Grup Municipal PSC

Berta Borràs, Grup Municipal CiU

Montserrat Catarineu i Pérez, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Gladys Cuzco i Lescano, Grup Municipal PSC

Raquel de Haro, CCOO del Barcelonès

Anna de los Riscos i Abdelmalili Fakiri, Consell de la Joventut de Barcelona

Josep Espinàs i Xivillé, Unió de Jubilats i Pensionistes de la UGT

Josep M. Modol, Federació Catalana de Voluntariat Social

Zaida Palet, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Mercè Porta, Justícia i Pau

Miguel Pozo i Navarro, Creu Roja de Barcelona

Paula Veciana, Fundació Caixa Catalunya

Marta Zaragoza i Esteve, Fundació "la Caixa"

Tècnics i tècniques municipals

Carme Fortea i Busquets, Direcció d'Acció Social

Herminia Gil i Canales, Barcelona Activa

Néstor Navarro i Salvany, Pla d'acollida, Ajuntament de Barcelona

Representants d'altres entitats

Pilar Aguilar, Institut de Reinserció Social

Antonio Aliana i Magrí, Fundació TriniJove

Verónica Arias, Universitat Autònoma de Barcelona

Jaume Castellet i Larena, Associació de Mentors i Emprenedors

Cecília Bosch i Nuri, Fundació Escó

Maria Estrany i Gari, Fundació Trini Jove

Joana Ferrari, Universitat Autònoma de Barcelona

Francesca Ferrari i Rebull, Associació Catòlica Internacional de Serveis

Maria Furriol i Teixidó, Consell Nacional de Dones d'Espanya

Laura García i Soria, Filles de la Caritat

Esther Henar i Pérez, Associació Benestar i Desenvolupament

Glòria Heranz, Direcció General d'Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació, Generalitat de Catalunya

Víctor López i González, ACEI Associació d'Empreses d'Inserció

Aurora Mahedero, Bona Voluntat en Acció

Jorgina Martínez, Fundació Formació i Treball

Ramon Noró i Camats, Fundació Arrels

Montserrat Pelegrí i Rossell, Associació CÍVIC Iniciatives Socials i Ocupació

Rosa Romeu i Tarragona, Fundació Catalana de l'Esplai

Lluís Toledano i Gaju, Institut de Reinserció Social (IRES)

Josep M. Trullàs i Graells, Fundació Acció Solidària Contra l'Atur

Francisco Villarrasa i Romero, Fundació Engrunes

Invitats i invitades per a temes específics

Lluís Fajarí, cap de gabinet de la Regidoria d'Habitatge i Secretari del Consell de l'Habitatge de Barcelona

Teresa Bermúdez, responsable del Programa d'Inclusió Social de Càritas

Meritxell Collelldemont, directora de la fundació Mambré

Otaile Benabid, responsable territorial d'ACCEM

Ada Colau, Plataforma d'afectades per les hipoteques

Xavier Latorre i Xabier Ballesteros, Xarxantoni (Xarxa comunitària del barri de Sant Antoni)

Abdoulaye Fall, promotor de les Comunitats Autofinançades (CAF)

Xavier Bonal, adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants del Síndic (fins al març de 2010)

Temes tractats

El grup de Pobresa es va fixar tres grans temàtiques sobre les quals articular el treball del curs 2009-2010:

1) **Urgències socials i treball preventiu.**

Davant l'entorn de crisi, les entitats i les administracions públiques s'enfronten a un fort increment de la demanda ciutadana dels seus recursos. Les situacions d'urgència es multipliquen i, des del grup, es planteja la preocupació per la possibilitat de perdre de vista la perspectiva preventiva i caure en una dinàmica assistencial marcada per la necessitat.

2) **Accés a l'habitatge, crisi i noves formes de pobresa.**

L'evolució del mercat immobiliari prèvia a l'esclat de la crisi, amb un fort endeutament hipotecari per part de moltes famílies, ha provocat l'aparició de noves formes de pobresa i precarietat vinculades a les dificultats per fer front a les hipoteques, reforçades per la impossibilitat de convertir una inversió immobiliària en efectiu. La precarietat en què viuen moltes famílies nominalment propietàries de la seva llar és una realitat nova i des del grup es va decidir dedicar diverses sessions a aprofundir en el coneixement de les polítiques d'habitatge i a les experiències organitzatives per fer front a la pobresa derivada de la impossibilitat de garantir el dret a l'habitatge.

3) **La vulnerabilitat de les persones “sense papers”.**

La crisi no està afectant totes les persones i col·lectius de manera equitativa. Genera especial preocupació la situació de desemparament que pateixen les persones nouvingudes sense permisos de treball i residència.

Sessions

- 11/11/2009
Sessió dedicada a acordar els eixos a treballar en aquest curs.
- 09/12/2009
Presentació de l'informe *Itineraris i factors d'exclusió social*, per part d'Albert Sales, coordinador del grup i coautor de la investigació encarregada per la Síndica de Greuges de la ciutat.
- 20/01/2010
Presentació del Programa per a persones socialment vulnerables del Pla d'habitatge de Barcelona 2008-2016, a càrrec de Lluís Fajarí, cap de Gabinet de la Regidoria d'Habitatge i secretari del Consell de l'Habitatge de Barcelona.
- 17/02/2010
Les necessitats d'allotjament i habitatge, amb la participació de Teresa Bermúdez, responsable del Programa d'Inclusió Social de Càritas, Meritxell Collelldemont, directora de la Fundació Mambré i Outaile Benabid, responsable territorial d'ACCEM.
- 16/03/2010
Presentació de la Plataforma d'afectades per les hipoteques, per part d'Ada Colau.
- 14/04/2010
L'acció comunitària en la lluita contra l'exclusió i en la construcció d'estratègies contra la pobresa, amb la participació de Xavier Latorre i Xabier Ballesteros, de Xarxantoni, Xarxa comunitària del barri de Sant Antoni i d'Abdoulaye Fall, promotor d'ACAF (Comunitats Autofinançades).
- 26/05/2010
Els menors estrangers indocumentats no acompanyats, a càrrec del Dr. Xavier Bonal, adjunt per a la Defensa dels Drets dels Infants del Síndic (fins març de 2010).

A les sessions de gener, febrer i març es va treballar l'eix **Accés a l'habitatge, crisi i noves formes de pobresa**:

- Gener. El Sr. Lluís Fajarí (cap de Gabinet de la Regidoria d'Habitatge i secretari del Consell de l'Habitatge de Barcelona) ens presenta els punts més importants del Programa per a persones socialment vulnerables del Pla d'habitatge de Barcelona 2008-2016. Trobareu la presentació aquí:
<http://albertsales.files.wordpress.com/2010/06/presentacio-phb-grup-pobresa-cmbbs.ppt>
- Febrer. Tractem l'abordatge de les necessitats d'allotjament i habitatge des de la perspectiva de tres entitats amb una trajectòria consolidada en el tema. Presenta l'experiència de Càritas de Barcelona la Sra. Teresa Bermúdez (responsable del Programa d'Inclusió Social de Càritas), de la Fundació Mambré la Sra. Meritxell Collelldemont (Directora de la fundació Mambré), i d'ACCEM Barcelona el Sr. Outaile Benabid (responsable territorial d'ACCEM).

Presentació Fundació Mambré:
<http://albertsales.files.wordpress.com/2010/06/presentacio-mambre-febrer-2010.ppt>

Presentació Càritas:
<http://albertsales.files.wordpress.com/2010/06/habitatge-cmbbs-pobresa-feb-2010.ppt>
- Març. La Sra. Ada Colau presenta la iniciativa de la Plataforma d'afectades per les hipòteques.
<http://afectadosporlahipoteca.wordpress.com/>

A les sessions de desembre i abril es va tractar l'eix **Urgències socials i treball preventiu**:

- Desembre. Presentació de l'informe Itineraris i factors d'exclusió social per part de l'Albert Sales, coautor de la investigació encarregada per la Síndica de Greuges de la ciutat. La recerca, realitzada sobre la reconstrucció del cicle vital de 400 persones en situació d'exclusió social, posa de manifest que una gran diversitat de situacions d'exclusió tenen la seva arrel en la combinació de situacions personals i problemes estructurals que afecten els individus en la infància i en la transició a la vida adulta. L'informe fa una primera temptativa de comparar els costos socials de les polítiques paliatives amb els de les polítiques preventives i convida a apostar per la prevenció com a estratègia més efectiva i menys traumàtica a l'hora de lluitar contra l'exclusió. Trobareu l'estudi aquí: http://dixit.gencat.cat/portal/fitxes/publicacions/publicacio_inclusio_itineraris_factors_exclusio_social.html?pAmbit=inclusio
- Abril. Tractem el tema de l'acció comunitària en la lluita contra l'exclusió i en la construcció d'estratègies contra la pobresa. Els Srs. Xavier Latorre i Xabier Ballesteros presenten l'experiència de Xarxantoni (Xarxa comunitària del barri de Sant Antoni). El Sr. Abdoulaye Fall (promotor d'ACAF) presenta la iniciativa de les Comunitats Autofinançades (CAF).

Documents sobre Xarxantoni:
<http://albertsales.files.wordpress.com/2010/06/res-eduso.pdf>

<http://albertsales.files.wordpress.com/2010/06/xarxa-comunitaria-stantoni-article-experiencies.pdf>

<http://www.xarxantoni.net/>

Vídeo sobre les CAF al programa Diners de TV3:

<http://www.tv3.cat/lasetmana09/videos/diners> (és el segon vídeo de la llista de sota)

Article sobre les CAF:

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/4-economia/18-economia/144403-credits-de-confianca.html>

Web d'ACAF: www.comunidadescaf.org

A la sessió de maig s'ha encetat l'eix *Vulnerabilitat de les persones "sense papers"*:

- Maig. El Dr. Xavier Bonal presenta la problemàtica dels menors estrangers indocumentats no acompanyats. Comenta les situacions de vulneració dels seus drets fonamentals i el desamparament que pateixen, especialment quan no se'ls reconeix la documentació del seu país d'origen com a acreditació de la seva edat.

Entrevista a en Xavier Bonal:
<http://vimeo.com/8334164>

Article 4 juny del 2009 sobre la problemàtica dels menors immigrants no acompanyats:

http://www.avui.cat/cat/notices/2009/06/el_sindic_denuncia_la_saturacio_dels_centres_de_menors_i_la_generalitat_ho_nega_61546.php

Comentaris i aportacions: Albert Sales i Campos (coordinador del grup sobre pobresa del CMBS),
albert.sales@gmail.com

Propostes

Temàtica 1. Urgències socials i treball preventiu

Idees clau

- Existeixen iniciatives d'arrel comunitària, el rol de les quals podria ser complementari al de les organitzacions.
- Hi ha falta de coneixement entre els àmbits associatiu, organitzacional i comunitari.
- Prevenció és socialment més eficaç que les mesures paliatives.
- La construcció comunitària permet superar dinàmiques de rebuig per part dels veïnats.
- Els itineraris d'exclusió s'inicien molt joves.
- Gran part dels trencaments amb la societat es produeixen en les transicions del sistema educatiu al treball.
- Algunes institucions (com la presó) exerceixen de potenciadors de les situacions d'exclusió i pobresa.

Propostes

Seguir apostant malgrat la crisi

- La crisi no pot aturar el desenvolupament de les polítiques preventives. S'insisteix en la necessitat que administracions públiques i entitats adoptin la prevenció com un enfocament transversal.
- Les mesures preventives han d'iniciar-se com més aviat millor. Cal seguir treballant per la universalització de l'educació infantil pública i de qualitat per als infants de 0 a 3 anys.
- Mantenir i incrementar les dotacions pressupostàries en intervenció preventiva i paliativa.

Millorar la comunicació és optimitzar recursos

- Cal seguir desenvolupant eines de comunicació i d'intercanvi mutu entre entitats i entre el tercer sector i les administracions. També s'haurien de facilitar les pràctiques de recurs mutu. Tot amb l'objectiu d'optimitzar els recursos existents.
- Augmentar la comunicació entre els grups de CMBS afavoreix la transversalitat en l'anàlisi de la realitat social.
- Cal posar de manifest públicament i comunicar a la ciutadania apropiadament que les mesures preventives acaben sent més econòmiques per a les administracions.

Davant la crisi, actuacions concretes

- Cal dedicar esforços a la prevenció de futures tensions socials als barris amb minories.
- Reforçar amb recursos i persones el banc d'aliments.
- Adaptar els serveis als nous perfils de pobresa. Augmentar les dotacions pressupostàries sempre pot ser necessari. En el context actual és important que siguem capaços d'identificar noves necessitats per incidir-hi eficaçment.
- En matèria de serveis socials, no adaptar la demanda a l'oferta. Recollir quina és la demanda i quins recursos tenim per enfrontar-nos-hi.
- Fer una anàlisi rigorosa de quina oferta de recursos és la prioritària en el context en què estem.

Reforçar la perspectiva comunitària també pot optimitzar recursos

- Fomentar dels plans comunitaris com a alternativa al treball individual. La territorialització de la intervenció a nivell de barri (73 unitats de barri) pot ser una gran oportunitat.

Temàtica 2. Accés a l'habitatge, crisi i noves formes de pobresa.

Idees clau

- L'endeutament de les llars vulnerables pot iniciar processos d'exclusió social severa difícils de trencar.
- Existeixen col·lectius que, sense tenir accés a vivendes de lloguer, s'han endeutat per comprar l'habitatge. Ara aquests col·lectius són els més castigats per la crisi.
- Un desnonament té un cost social molt més elevat que la prevenció de l'execució hipotecària.
- Hi ha poca coordinació i no existeix un inventari únic de recursos d'habitatge.

Propostes

- Donar a conèixer els recursos existents d'assessorament financer i jurídic a les persones endeutades en situació d'impagament. Crear més recursos d'aquest tipus.
- Impulsar el pagament en dació (en cas d'execucions hipotecàries) per tal d'evitar l'endeutament perpetu de les persones que perden l'habitatge.
- Les regidories d'Habitatge i d'Acció Social estan impulsant la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió. Cal donar suport aquesta xarxa com a eina per al coneixement de recursos existents.

Temàtica 3. La vulnerabilitat de les persones “sense papers”

Idees clau

- Existeix un buit en l'atenció dels MEINA.
- No es reconeixen els documents dels menors immigrants procedents de països sud-saharians a l'hora de validar l'edat.
- Les persones indocumentades no reben cap tipus d'atenció de continuïtat quan deixen de ser menors.

Propostes

- Demanar que el marge d'error de la prova de determinació d'edat sigui en benefici de l'interès dels menors.
- Facilitar l'assessorament jurídic als joves en situació de no atenció.
- Generar mecanismes per donar continuïtat i seguiment a les persones immigrants indocumentades en la seva transició cap a la majoria d'edat.

Propostes prioritzades

Les propostes que segueixen s'han seleccionat en base a la priorització realitzada per les entitats i persones del grup. Parteixen de dues premisses bàsiques:

1. En oposició a l'enfocament del govern de l'Estat espanyol i de les institucions internacionals, creiem que cal mantenir o incrementar les dotacions pressupostàries destinades a la lluita contra la pobresa i a la seva prevenció.

2. La urgència no pot frenar el desenvolupament de polítiques preventives. La prevenció és una inversió de futur i estalvia molts recursos i, sobretot, el patiment de moltes persones.

Propostes

- Cal seguir desenvolupant eines de comunicació i d'intercanvi mutu entre entitats i entre el tercer sector i les administracions. Un exemple que cal seguir i al qual cal donar suport és la xarxa d'habitatges d'inclusió. També s'haurien de facilitar les pràctiques de recurs mutu. Tot amb l'objectiu d'optimitzar els recursos existents.
- Cal dedicar esforços a la prevenció de futures tensions socials als barris amb minories.
- Generar mecanismes per donar continuïtat i seguiment a les persones immigrants indocumentades en la seva transició cap a la majoria d'edat.
- Demanar a la Fiscalia de Menors de Barcelona que el marge d'error de la prova de determinació d'edat que s'aplica als immigrants africans es consideri en benefici de l'interès dels menors.
- Impulsar el pagament en dació (en cas d'execucions hipotecàries) per tal d'evitar l'endeutament perpetu de les persones que perden l'habitatge.

Grup de treball Salut

Composició del grup

Coordinador

Andreu Segura i Benedicto, expert

PARTICIPANTS

Representants de les entitats membres del Consell

Lidia Albert i Siles, Fundació “la Caixa”
Gemma Botinés i Pons, UGT/Avalot, joves amb UGT
Berta Clemente, Consell de la Joventut de Barcelona
Júlia de Miguel i Izquierdo, Creu Roja de Barcelona
Toni Dedeu i Baraldés, Grup Municipal ERC
Maria Estrada i Campmany, Col·legi de Farmacèutics de la província de Barcelona
Oriol Gil i Badenes, Consell de la Joventut de Barcelona
Marcel·la Güell i Cid, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Joan Guix i Oliver, expert
M. José Ortiz i Sánchez, Grup Municipi PP
Montserrat Palanques i Guasch, Federació Catalana de Voluntariat Social
Josep Manuel Picas i Vidal, Grup Municipal PSC
Carmen Rodrigo i Larrucea, Col·legi d'Advocats de Barcelona
Assumpció Roset, Grup Municipal CiU
Oriol Roura i Fornells, Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
Susana Sánchez i Pérez i Susana Sans, Grup Municipal PSC
Joan Ramon Villalbí i Hereter, expert

Tècnics i tècniques municipals

Antoni Barbarà i Molina, Regidoria de Salut Pública de Barcelona
Sílvia Gambin i Creus, Direcció de Salut
Marta Giral i Maldonado, Direcció de Joventut de la Regidoria de Dona i Joventut
Yolanda González, Consorci d'Educació de Barcelona
Mercè González i Estevez, Consell Municipal d'Immigració
Elisenda Ortega i Robert, Acció Social i Ciutadania
M. Eugènia Sánchez i Carreté, Regidoria de Salut Pública de Barcelona
Maribel Ujeda i Cañete, Divisió de Serveis Personals del Districte de l'Eixample

Representants d'altres entitats

M. Lluïsa de Cáceres i Zurita i Cristina Mariano, Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncolliga
Josep Dalmau i Nolla, Consell de Salut del Districte de Sant Martí

Benito Durán i Sancho, Lliga Reumatològica Catalana
Carles García i Ribera, Fundació Congrés Català de Salut Mental (FCCSM)
Mercè Laborda i Gil, coordinadora d'Usuaris de la Sanitat (CUS)
Rosa Lunas i Masnou, presidenta de FOCAGG i d'ACFUC
Josep Martí i Valls, CAPS
Laura Morer i Benages, Associació Catalana de Parkinson
Enriqueta Moyano i Devenat, Grup d'Ajuda Mútua Alcohòlics Rehabilitats
Francisco Nebot i Genaro, AAVV Porta
Maribel Pérez i López, Actua
Rosa Ros i Rahola, Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat
Roser Rovira, Associació Catalana de Malalts Epilèptics
Carme Sabater i Sánchez, coordinadora d'Usuaris de la Sanitat
Anna M. Solanes i Guasch, GrupPersona
Núria Terribas, Institut Borja de Bioètica (URL)
M. Gràcia Tort, Consell de Salut del Districte d'Horta-Guinardó
Anna Varderí i Casas, Fundació Oncològica Infantil Enriqueta Villavechia

Invitats i invitades per a temes específics

Xavier Bartoll, tècnic del servei de sistemes d'informació sanitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Joan Ramon Villalbí i Hereter, adjunt a la Gerència de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Lucía Artazcoz i Lazcano, directora de l'Institut de Serveis a la Comunitat de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Francesc Macià i Guilà, cap de la unitat de prevenció i registre del càncer del servei d'avaluació epidemiològica de l'Hospital del Mar
Antoni Castells i Garangou, Servei de Digestologia de l'Hospital Clínic de Barcelona
Nerea Peláez Úbeda, Regidoria de Salut Pública de Barcelona
Xavier Sala i Puig, director de la Unitat d'Epilèpsia, Servei de Neurologia de l'Hospital Vall d'Hebron
Josep M. Jansa, Agència de Salut Pública
Bombo Ndir, medidora d'EQUIS (Equip de sensibilització contra les mutilacions genitals) i vicesecretària de la Coordinadora d'Associacions de Senegalesos a Catalunya.
Berta Clemente, responsable de salut i igualtat del CJB

Temes tractats

El grup de Salut ha consensuat debatre diversos temes amb relació a l'Informe de Salut i als determinants de la salut, i també ha inclòs temes d'actualitat, com la resposta sanitària i ciutadana al virus H1N1 i la utilització dels serveis sanitaris per part de la població immigrada. Així mateix ha dedicat una sessió a debatre sobre l'epilèpsia, com a malaltia que no s'acaba d'acceptar i ocasiona cert estigma social.

- 1) Consideracions en relació amb el virus H1N1.
- 2) Introducció al tema dels cribratges. El programa de detecció precoç del càncer de còlon.
- 3) Pla Barcelona Activitat Física i Salut.
- 4) L'epilèpsia, de malaltia sagrada a malaltia curable.
- 5) La immigració i els serveis sanitaris.
- 6) Les accions de salut del Consell de la Joventut de Barcelona.

Sessions

- 25/11/2009
Consideracions en relació amb el virus H1N1, a càrrec d'Andreu Segura, coordinador del grup de Salut.
- 23/12/2009
Presentació de l'Informe de Salut de Barcelona 2008, a càrrec de Xavier Bartoll, tècnic del Servei de Sistemes d'Informació Sanitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
- 25/01/2010
Introducció al tema dels cribratges, a càrrec de Joan Ramon Villalbí, adjunt a la gerència de Salut Pública de Barcelona, i presentació del Programa de detecció precoç de càncer de còlon i recte a la ciutat de Barcelona, a càrrec de Francesc Macià, de la Unitat de Prevenció i Registre de Càncer del Servei d'Avaluació Epidemiològica de l'Hospital del Mar, i d'Antoni Castells, del Servei de Digestologia de l'Hospital Clínic de Barcelona.
- 23/02/2010
Pla Barcelona Activitat Física i Salut, a càrrec de Lucía Artaco, directora de l'Institut de Serveis a la Comunitat de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
- 23/03/2010
L'epilèpsia, de malaltia sagrada a malaltia curable, a càrrec de Xavier Sala, director de la Unitat d'Epilèpsia del Servei de Neurologia de l'Hospital Vall d'Hebron.
- 27/04/2010
La immigració copa els serveis sanitaris?, a càrrec de Josep Maria Jansà, de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i Bombo Ndir, mediatadora d'EQUIS (equip de sensibilització contra les mutilacions genitals) i vicesecretària de la Coordinadora d'Associacions de Senegalesos a Catalunya.
- 26/05/2010
Les accions de salut del Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), a càrrec de Berta Clemente, responsable de salut i igualtat del CJB.
- 22/06/2010
Sessió de conclusions i propostes.

Conclusions i propostes

1a reunió. Tema: Consideracions sobre la denominada popularment grip A i la resposta sanitària i ciutadana, a càrrec del doctor Andreu Segura, coordinador del grup de Salut del CMBS

El primer tema analitzat, atesa la seva actualitat, ha estat el tractament a la denominada grip A (H1N1). El debat s'ha centrat, bàsicament, en les incerteses que ha provocat la seva gestió.

Consideracions generals

Es constata que per primer cop hem assistit a una informació permanentment televisada i per internet d'una alerta sanitària global. I també a la forta resistència de la població a vacunar-se tot i l'alarma social creada.

Entre d'altres, els factors que poden haver contribuït a la incertesa i desconfiança de la població a immunitzar-se han estat: el canvi de criteris de l'OMS per determinar que es tractava d'una pandèmia; la controvèrsia creada envers la seguretat de la vacuna per prevenir la grip A; el fet que una part de l'estament mèdic no es vacunés; la comprovació que el virus de la grip A no era tan virulent ni tenia tanta incidència com s'esperava; l'estat d'opinió molt generalitzat desconfiant dels interessos de la indústria farmacèutica, i la denúncia a internet de les seves mancances i inseguretats.

També es constata la dificultat de gestionar adientment la informació davant les incerteses. L'OMS va planificar la seva actuació pensant en el pitjor escenari possible tenint en compte la facilitat de contagi del nou virus i la gravetat de la denominada grip aviar (H5N1), que va aparèixer l'any 2003 amb un alt percentatge de mortalitat. La gestió de les incerteses planteja dilemes freqüents en salut pública.

Finalment s'indica que una de les aportacions importants del tractament del virus H1N1 han estat les mesures preventives sanitàries que s'han aplicat, com rentar-se les mans sovint o tapar-se la boca quan esternudem, bona ventilació dels espais, etc. Són mesures que estan al nostre abast i que de vegades es banalitzen i es pensa que ja estan assumides.

Pel que fa als serveis públics també s'han de revisar altres aspectes, com per exemple l'arquitectura dels equipaments, per poder treballar hàbits saludables. Per exemple, posant més piques d'aigua a les escoles es podria treballar l'hàbit de rentar-se sovint les mans. El que s'ha de tenir en compte és que les mesures preventives que s'adoptin han de ser proporcionades als esforços que requereixen i als possibles efectes indesitjables que es puguin produir.

Recomanacions

Sostenir i incorporar les mesures higièniques sanitàries desplegades per prevenir el contagi de la grip A, i també els hàbits saludables.

Des de les administracions i organismes públics cal promoure actuacions que evitin una por injustificada. S'ha de donar la informació del que realment està passant però sense alarmismes.

2a reunió. Tema: Presentació de l'Informe de Salut de Barcelona 2008, a càrrec del Sr. Xavier Bartoll, tècnic del servei de sistemes d'informació sanitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona

L'Informe de Salut de Barcelona 2008 és el 25è informe que fa el govern municipal, fet que permet fer una anàlisi evolutiva de la salut de la població de Barcelona en aquests darrers 25 anys. Engloba la situació demogràfica i socioeconòmica dels ciutadans de Barcelona; el medi ambient i

els serveis sanitaris a la ciutat, i els estils de vida i la salut percebuda pels ciutadans.

Algunes conclusions destacades de l'Informe:

- Augment continuat de l'esperança de vida de la població: els darrers 23 anys ha augmentat un 5% per als homes i un 5,3% per a les dones.
- Al voltant d'un 76% de la població manifesta tenir un bon nivell de salut.
- Disminueix el consum de tabac en la majoria de la població, incloent els adolescents.
- Hi ha una disminució, també, de les persones lesionades i mortes pel trànsit.
- Baixa la incidència d'infecció per tuberculosi. Es destaca l'important paper dels agents de salut en relació amb la salut de les persones immigrades.
- Baixen, també, les infeccions vinculades al consum de drogues UDI i els nous casos de sida retornen als nivells inicials de l'epidèmia.
- Les dones es veuen més afectades pel sobrepès, la manca d'activitat física és un dels factors a ressaltar.
- Respecte a l'atenció sociosanitària i de salut mental, es constata el fort increment d'equipaments i recursos, tot i que encara hi ha necessitats desateses.
- I pel que fa al l'aire que respirem, n'ha millorat la qualitat, amb una tendència a situar-se en els valors límits en PM10 i NOx.

Consideracions generals

L'augment de la salut de la població de Barcelona ha anat en paral·lel a l'important increment dels serveis sociosanitaris i de salut mental lligats a la comunitat en els darrers 25 anys, i a les mesures preses en el

camp del medi ambient. Tot i això es constata que queda encara molt camí per recórrer i que cal optimitzar i augmentar els recursos i serveis lligats a la comunitat.

Pel que fa a la informació de l'Informe per segments d'edats, es troben a faltar indicadors que informin de la salut dels joves. Actualment la informació s'agrupa en la franja 15-40 anys, i no permet conèixer la situació de salut dels joves.

Respecte a la infecció per tuberculosi es destaca la importància de les accions preventives i en especial el paper dels agents de salut en els bons resultats obtinguts.

Pel que fa a l'ús dels serveis sanitaris per la població immigrada, les dades recollides en l'Informe indiquen que en fan un ús més que raonable, en contra de la percepció que segueix tenint el ciutadà autòcton.

També s'indica que la millora de la salut de la població passa perquè els objectius de salut estiguin integrats en totes les polítiques públiques, i que s'ha de continuar treballant en el desplegament de polítiques transversals i a nivell comunitari, i aprofundir en els determinants de la salut i en la coordinació amb els serveis socials. I es destaca l'important paper que juga l'urbanisme, el medi ambient, l'esport, l'alimentació, etc. en la promoció de la salut a nivell preventiu.

Pel que fa a la promoció de l'esport es remarca que els poliesportius haurien de tenir una programació més orientada a promoure hàbits saludables i una política de preus accessible per a tota la població. També que hi hauria d'haver més oferta horària i una oferta específica per als joves, ara pràcticament inexistent.

Pel que fa als hàbits alimentaris, s'hauria de potenciar ja en les escoles una política saludable. Les màquines de menjar i

begudes a les escoles no afavoreixen els bons hàbits en l'alimentació, ni tampoc les botigues de laminadures que sovint s'obren prop de les escoles. I s'haurien de controlar les begudes que dispensen les cantines dels instituts.

També es destaca la importància de les relacions i xarxes socials com a afavoridores de salut. En aquest sentit, l'Ajuntament hauria d'afavorir l'associacionisme de les persones afectades i els seus familiars, la lluita contra l'estigmatització i la necessitat que els serveis públics i la societat en general puguin respondre millor davant les dificultats.

Recomanacions

Cal seguir treballant en la millora dels determinants de la salut i no solament sobre les malalties, i potenciar els hàbits saludables.

És necessària una segmentació de les dades de l'Informe de Salut que faciliti estudiar i conèixer millor aspectes de la salut dels joves.

Com a font important de salut l'Ajuntament hauria de fomentar més l'exercici físic i l'alimentació saludable en els seus equipaments:

- S'haurien d'habilitar espais públics específics oberts i de fàcil accés, per possibilitar l'exercici físic, i que el ciutadà ho integri com hàbit saludable.
- La política de preus dels poliesportius hauria de possibilitar un major accés de la població a les activitats. Els poliesportius haurien d'oferir activitats per als adolescents i joves de 12 a 16 anys que no fossin competitives.
- Les màquines de menjar s'haurien de retirar de les escoles i instituts o assegurar que contenen aliments saludables, mesura

que també s'hauria de prendre en tots els altres equipament públics.

- S'ha d'incloure la perspectiva de gènere a l'hora de programar les d'activitats físiques i esportives.

3a reunió. Tema: Introducció al tema dels cribratges, a càrrec del Dr. Joan Ramon Villalbí i Hereter, adjunt a la gerència de Salut Pública de Barcelona, i presentació del Programa de detecció precoç de càncer de colon i recte a la ciutat de Barcelona, a càrrec del Dr. Francesc Macià i Guilà i el Dr. Antoni Castells i Garangou, respectivament de la unitat de prevenció i registre de càncer del Servei d'Avaluació Epidemiològica de l'Hospital del Mar i del Servei de Digestologia de l'Hospital Clínic de Barcelona

Consideracions generals

Sobre el tema del **cribratge** s'indica que la idea bàsica és la prevenció. Hi ha malalties que no donen símptomes importants, i per tal de detectar-les a temps i procedir al seu tractament s'han d'organitzar programes de detecció precoç. Tot i que el tractament precoç ajuda a reduir la mortalitat, s'ha de tenir en compte que les intervencions sanitàries no són inòcues i que les proves poden tenir conseqüències per a determinades persones.

Un element bàsic a l'hora d'endegar programes de detecció precoç és assegurar la capacitat d'una resposta assistencial ràpida i el tractament i seguiment de la malaltia detectada, així com el nivell de fiabilitat de les proves i les possibles patologies i efectes negatius que poden ocasionar.

El debat se centra en qüestions ètiques com és l'eficiència amb relació al cost econòmic que representen aquests programes i la seva

efectivitat poblacional, i la informació que reben les persones de les possibles conseqüències de les proves.

En relació amb el **Programa de detecció de càncer de còlon i recte** s'indica que ara és la segona causa de mortalitat per càncer a Catalunya. S'estima que en un 60-70% dels casos no hi ha factors hereditaris sinó factors ambientals que predisposen a l'aparició del càncer i, també, la important influència de la dieta (en el 5% dels casos es té la certesa que la causa és genètica i en el 25% hi ha sospites de factors de predisposició genètica).

El programa de detecció de càncer de còlon i recte a la ciutat de Barcelona té com a objectiu intentar reduir la mortalitat causada per aquest tipus de càncer i la seva incidència en el temps.

Tot i que es desplegarà per tota la ciutat de Barcelona, actualment s'està implantant en els districtes de la ciutat que tenen com a hospitals de referència l'Hospital Clínic i l'Hospital del Mar. Ha començat a implantar-se per les àrees bàsiques de Barceloneta, Besòs i les Corts. El programa es basa en un test immunològic per detectar sang oculta a la femta, i si la prova surt positiva es programa una colonoscòpia per a la confirmació diagnòstica. La població diana són persones de 50 a 69 anys. Es fa cada dos anys. Cal la implicació de les àrees bàsiques de salut, i hi tenen un paper actiu les farmàcies que col·laboren en el programa distribuint els tests per recollir les mostres, que es retornen a l'oficina tècnica per la seva anàlisi.

Respecte al cost-benefici, hi ha una investigació feta per economistes que indica que aquest cribratge té una efectivitat més alta que el de càncer de mama. Es farà una extensa informació a les persones que s'han de fer la prova, ja que la colonoscòpia pot provocar efectes adversos, en ser un mètode

invasiu. S'ha elaborat un consentiment informat específic i s'ha restringit el nombre de metges que la realitzaran per garantir que ho fan professionals amb experiència. Les proves es faran al marge de l'activitat hospitalària habitual per no interferir en l'activitat diària dels hospitals.

Recomanacions

S'ha d'intervenir en major mesura en els determinants de la salut, i els organismes públics han de promoure els hàbits saludables com a font de salut.

S'ha de valorar el cost-benefici de cada prova de diagnòstic precoç, per assegurar la seva eficiència i una major equitat en la distribució dels recursos.

4a reunió. Tema: Pla Barcelona Activitat Física i Salut a càrrec de la Dra. Lucía Artacoz i Lazcano, directora de l'Institut de Serveis a la Comunitat de l'Agència de Salut Pública de Barcelona

El 30 d'octubre de 2009 l'Ajuntament va aprovar la Mesura de Govern "Barcelona impulsa l'activitat física", promoguda per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Institut Barcelona Esports.

L'objectiu d'aquesta mesura és sensibilitzar la població dels beneficis per a la salut derivats de l'activitat física i facilitar i incentivar l'accés a l'oferta d'activitat física i d'esport tant en els equipaments esportius com en espais oberts.

El programa vol potenciar els hàbits saludables i integrar l'activitat física en la vida quotidiana. S'articula en tres programes específics: **Practica**, que inclou una oferta d'activitats als centres esportius, centres cívics i casals; **Activa't** que promou un estil de vida actiu entre la gent gran, i **Camina**, per tal d'estendre l'hàbit de caminar com a activitat beneficiosa per a la salut.

Consideracions generals

Es constata que la política de preus i programació dels equipaments esportius municipals pot ser poc adequada per incentivar la pràctica esportiva a determinats grups o col·lectius.

Preocupa especialment la manca d'activitats orientades a adolescents i joves de 12 a 16 anys, i en particular a les noies d'aquesta edat, ja que tampoc participen generalment en oportunitats d'activitat física a les escoles i instituts.

A nivell de poliesportius s'indica que s'ofereixen activitats per a joves amb una quota de 17 euros/mes, però que aquesta oferta és molt reduïda, i els horaris no són adequats. Pel que fa als parcs i espais públics es detecta, també, una manca d'espais oberts que possibilitin als adolescents i joves la pràctica esportiva.

També es detecta una manca d'oferta d'activitats per a les persones adultes, mentre que en canvi hi ha una important oferta d'activitats per al col·lectiu de gent gran, ja que a través dels casals s'ofereixen moltes activitats.

El debat se centra en la necessitat d'incorporar l'activitat física com un hàbit saludable en la nostra vida quotidiana. Es destaca la importància de la creativitat i del treball intersectorial, la creació d'oportunitats perquè aquesta sigui possible, i recuperar hàbits saludables com caminar, córrer, pujar escales, anar amb bicicleta, etc. Per això, s'indica que cal treballar en els aspectes estructurals i urbanístics de la ciutat i a nivell comunitari, per aconseguir una major incidència, i detectar situacions específiques. En aquest sentit l'aposta de l'Ajuntament pel transport públic i el bicicling és un bon exemple a mantenir, ampliar i

millorar. També es ressalta la importància de la difusió de les activitats per tal que la informació arribi a tots els col·lectius.

Finalment es ressalta que cal avançar perquè les recomanacions i prescripcions dels professionals de la medicina incorporin l'activitat física i la seva pràctica així com el seu seguiment, com a font de salut.

Recomanacions

Els organismes públics han de sensibilitzar la població sobre els beneficis de l'activitat física per mantenir un bon estat de salut.

L'Ajuntament, a través del Consorci Sanitari de Barcelona, ha d'incentivar la prescripció d'activitats físiques i de l'esport en els professionals de l'atenció primària com un dels determinants de la salut.

El govern municipal hauria d'ordenar i informar de l'oferta actual existent. I facilitar i incentivar l'accés a l'oferta d'activitats físiques i esportives, tant en els equipaments esportius com en espais lliures.

S'haurien d'habilitar espais públics oberts i gratuïts per tal de fomentar l'activitat física, posant especial èmfasi en la promoció d'activitats per als adolescents i joves, amb la figura d'un monitor, per exemple:

- Estudiar la possibilitat de posar circuits de *stretching* (estiraments) als parcs.
- Incorporar més cistelles de bàsquet en els espais públics.
- Fer circuits per anar amb bicicleta per als més petits.
- Crear un ventall d'opcions per integrar la diversitat de situacions i que tinguin en compte els aspectes de gènere i edats.

5a reunió. Tema: L'epilèpsia, de malaltia sagrada a malaltia curable", a càrrec del Dr. Xavier Sala i Puig, director de la Unitat d'Epilèpsia del Servei de Neurologia de l'Hospital Vall d'Hebron

Consideracions generals

La medicina es comença a interessar per l'epilèpsia d'una manera científica en el segle XIX. En l'antiguitat se la considerava una malaltia sagrada. Durant el segle XX (1935) es registra el primer electroencefalograma d'un atac epilèptic. L'Escola de Montreal estudia extreure el focus de l'epilèpsia a nivell quirúrgic. I l'Escola de Marsella desenvolupa el concepte de síndrome epilèptic. Actualment ja s'han desenvolupat medicaments per controlar les crisis epilèptiques, tot i que hi ha persones farmacoresistents.

L'epilèpsia pot aparèixer a qualsevol edat, però el major nombre de casos es dona en el primer any de vida i també augmenta la prevalença a partir dels 75 anys. Tot i que l'epilèpsia és una malaltia relativament corrent (8 epilèptics per cada 1.000 habitants, gairebé un 1%), és poc coneguda socialment i molt estigmatitzada. Encara hi ha persones que l'associen a una malaltia mental.

Tot i que les persones amb atacs controlats per la medicació poden portar una vida normal, aquesta realitat ocasiona que moltes persones que la pateixen amaguin la seva malaltia (especialment en l'entorn de treball), i també que els pares limitin molt l'autonomia social dels joves malalts, per por a les conseqüències que puguin ocasionar els atacs epilèptics.

Respecte a les persones farmacoresistents hi ha una diversitat de situacions, que poden anar des de situacions de força autonomia a una dependència quasi total

que precisa de l'atenció constant d'una altra persona.

La Llei de l'autonomia personal i atenció a la dependència no reconeix les necessitats de determinats pacients epilèptics, ja que el tipus de dependència que es mesura és diferent. No se'ls reconeix la incapacitat laboral i per tant no tenen dret a pensions d'invalidesa. Tampoc hi ha prou serveis adequats per a aquests malalts. No existeixen estadístiques de mort per epilèpsia, ja que en els certificats de defunció de persones mortes durant un atac hi consta com a causa "mort per ofegament". Aquests fets provoquen molta frustració en els malalts i una gran preocupació a les seves famílies, que es troben molt soles a l'hora de fer front a la situació, ja que l'estigma social existent fa que els sigui difícil associar-se.

Recomanacions

Des de les administracions cal sensibilitzar i informar sobre la malaltia especialment a les escoles i centres de treball.

Des de l'Ajuntament cal afavorir l'associacionisme de les famílies amb malalts epilèptics, per tal que puguin gaudir d'espais de relació i ajuda mútua.

6a reunió. Tema: "La immigració copa els serveis sanitaris?", a càrrec del Doctor Josep Maria Jansà, de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, i la Sra. Bombo Ndir, mediadors d'EQUIS (Equip de sensibilització contra les mutilacions genitals) i vicesecretària de la Coordinadora d'Associacions de Senegalesos a Catalunya

El Dr. Jansà exposa les dades de l'Enquesta Nacional d'Immigrants de 2007. L'Enquesta indica que la població immigrant és majoritàriament jove (entre 25 i 35 anys),

que té bona salut i que la majoria arriba directament des del seu país d'origen al país on treballarà (majoritàriament en avió, malgrat la imatge estereotipada de les *pateres*).

Hi ha estudis que indiquen una major utilització dels serveis d'urgències dels hospitals que la població autòctona, i que les persones immigrades tenen més risc d'accidentalitat laboral, derivat d'unes condicions de vida més precàries.

A Barcelona, en poc més d'una dècada la població immigrada ha passat a vorejar el 17%, fet que ha requerit la necessitat d'adaptar la ciutat i els seus serveis a la diversitat.

Des de l'any 2006, l'Enquesta de Salut de Barcelona contempla la salut de la població procedent de països en vies de desenvolupament.

Les dades d'aquesta enquesta indiquen que la salut percebuda és pitjor en les dones de països en vies de desenvolupament. El dol migratori i unes condicions de vida precàries tenen efectes en la salut en general i en la seva salut mental. Les diferències culturals impedeixen més participació en les campanyes preventives. Hi ha fortes limitacions de la salut bucodental per la falta de prestacions públiques. En les dones immigrades hi ha un 44% més d'embarassos no planificats, i el 90% fa ús dels hospitals públics per atendre l'embaràs (en les espanyoles és prop d'un 50%).

Pel que fa la infecció per tuberculosi en la població immigrada, s'ha estabilitzat i tendeix a la baixa, gràcies en gran part al treball portat a terme pels agents de salut i a unes millors condicions de vida dels treballadors immigrants que porten anys a la ciutat.

Pel que fa a l'accés als serveis de salut, en el debat es destaca que encara hi ha

situacions i persones que tenen dificultat per accedir als serveis sanitaris, tot i que la legislació garanteix l'accés a la salut per a tothom i que a la pràctica la targeta sanitària és molt fàcil d'obtenir. Per prevenir aquestes situacions el Consell d'Immigració de Barcelona segueix fent un seguiment d'aquestes situacions.

Bombo Ndir exposa la missió de l'associació EQUIX creada l'any 1998 per sensibilitzar contra la mutilació genital femenina. Aquesta mutilació és reconeguda com un maltractament de violència masclista i penada amb 10 anys de presó. Un dels seus objectius és afavorir l'empoderament de les dones migrades, protegir la infància, i fomentar la igualtat d'oportunitats. Indica que actualment hi ha diversos protocols contra la mutilació genital femenina, però que, des de l'associació es demana que hi hagi un sol protocol per a tota Espanya.

Respecte al tema central de la immigració i els serveis sanitaris indica que les persones que emigren són generalment les persones més sanes i fortes de la comunitat, i que la percepció de la salut en la cultura africana és diferent. Que el concepte de malaltia crònica no existeix, ja que malaltia és sinònim de dolor. Per això es resisteixen a pensar que estan malalts i van majoritàriament als serveis d'urgència. D'altra banda, sovint no entenen la necessitat de fer proves que impliquin l'extracció de sang o les transfusions ja que per als africans la sang té un vincle molt fort. Per salvar aquestes diferències culturals el paper dels mediadors és important.

Recomanacions

Els organismes públics han d'incorporar l'atenció a la diversitat en l'organització dels serveis.

L'Ajuntament, a través del Consorci Sanitari de Barcelona, hauria d'estimular que es

treballi per evitar les desigualtats en l'accés a la salut, i posar especial èmfasi en els aspectes relacionats amb la salut mental i les addicions, i la salut laboral incloent la prevenció de l'accidentalitat laboral de la població immigrada.

L'Ajuntament hauria d'afavorir l'associacionisme entre els migrants amb malalties cròniques i fomentar-hi grups d'ajuda mútua, per afavorir la creació de teixit social al seu voltant.

7a reunió. Tema: Les accions de salut del Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), a càrrec de la Sra. Berta Clemente, responsable de salut i igualtat del CJB

Es convida al Consell de la Joventut perquè informi de les accions que porten a terme en relació amb la salut dels joves, ja que la salut en la població jove és un tema recurrent en el grup de Salut. El Consell de la Joventut de Barcelona treballa amb entitats de joves a partir dels 16 anys, i a partir de grups de treball. El grup de Salut se centra en l'edició de guies de salut que es reparteixen a les entitats de joves, als instituts, i als punts d'informació juvenil.

L'any 2009 es van realitzar dues guies; una sobre la salut emocional i l'altra sobre Salut i viatges, i l'any 2010 s'ha realitzat una guia sobre donació de sang i una altra sobre estrès i ansietat. També s'han revisat i actualitzat els continguts de la guia sobre sexualitat. Les temàtiques de les guies es trien segons les línies de treball de CJB i les propostes de les entitats, i van associades a tallers i activitats. I també s'ha realitzat un programa per prevenir la violència de gènere entre els joves, a petició de la regidoria de Dona.

El debat se centra, prioritàriament, en el paper del CJB respecte al tema de

l'alcoholisme i les drogues. En aquest sentit s'indica que la línia de treball del CJB és treballar en l'oci alternatiu i saludable i informar dels perills que comporta el seu consum, incidint en la responsabilitat dels joves. Es valora que d'una banda els estudiosos i l'Administració es preocupen pels problemes de salut derivats en els joves de l'ús de l'alcohol o les drogues i del sexe sense protecció, mentre que les entitats juvenils no solen considerar que el consum d'alcohol i drogues i l'inici precoç de l'activitat sexual siguin problemàtiques, sinó part del procés d'emancipació personal: aquí hi ha probablement un dilema.

Es posa èmfasi en que les campanyes de màrqueting de begudes alcohòliques que vinculen sistemàticament l'oci i la diversió juvenil al consum d'alcohol. Pel que fa als patrocinis de les empreses de begudes alcohòliques s'hauria de replantejar si convé l'esponsorització d'aquestes empreses, especialment en actes culturals i d'oci, seguint l'exemple d'algunes entitats socials.

També es debat sobre la incidència dels programes de salut a les escoles. Tot i que es justifiquen pel fet que els joves hi són presents i en aquestes edats no solen anar al metge, també s'indica que alguns d'aquests programes són percebuts com a retòrics i poden ser poc atractius per als joves. En aquest sentit es veu la necessitat que els docents i els pares treballin sobre els hàbits saludables i la responsabilitat sobre el propi cos. També es proposa que es donin crèdits a algunes activitats de tipus preventiu, com ensenyar els principis bàsics del socorrisme. També cal tenir present que l'educació sobre els hàbits s'ha de treballar en qualsevol context i no només l'escolar, com són les activitats de lleure que realitzen les entitats.

Recomanacions

Es demana a l'Ajuntament que contempli la perspectiva de la salut i els hàbits saludables com un element transversal en totes les polítiques municipals que s'impulsin per a joves.

Els actes culturals i d'oci que promou l'Ajuntament no haurien de tenir el patrocini d'empreses de begudes alcohòliques.

Recomanacions prioritzades

Des de les administracions i organismes públics cal promoure actuacions que evitin una por injustificada. S'ha de donar la informació del que realment està passant però sense alarmismes.

Com a font important de salut l'Ajuntament hauria de fomentar més l'exercici físic i l'alimentació saludable en els seus equipaments:

- S'haurien d'habilitar espais públics específics oberts i de fàcil accés, per possibilitar l'exercici físic, i que el ciutadà ho integri com hàbit saludable.
- La política de preus dels poliesportius hauria de possibilitar un major accés de la població a les activitats. Els poliesportius haurien d'oferir activitats per als adolescents i joves de 12 a 16 anys que no fossin competitives.
- Les màquines de menjar s'haurien de retirar de les escoles i instituts o assegurar que contenen aliments saludables, mesura que també s'hauria de prendre en tots els altres equipaments públics.
- S'ha d'incloure la perspectiva de gènere a l'hora de programar les d'activitats físiques i esportives.

S'haurien d'habilitar espais públics oberts i gratuïts per tal de fomentar l'activitat física, posant especial èmfasi en la promoció d'activitats per als adolescents i joves, amb la figura d'un monitor, per exemple:

- Estudiar la possibilitat de posar circuits de *stretching* (estiraments) als parcs.
- Incorporar més cistelles de bàsquet en els espais públics.
- Fer circuits per anar amb bicicleta per als més petits.
- Crear un ventall d'opcions per integrar la diversitat de situacions i que tingui en compte els aspectes de gènere i edat.

L'Ajuntament, a través del Consorci Sanitari de Barcelona, hauria d'estimular que es treballi per evitar les desigualtats en l'accés a la salut, i posar especial èmfasi en els aspectes relacionats amb la salut mental i les addiccions, i la salut laboral incloent la prevenció de l'accidentalitat laboral de la població immigrada.

Els actes culturals i d'oci que promou l'Ajuntament no haurien de tenir el patrocini d'empreses de begudes alcohòliques.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Composició

COMPOSICIÓ DE LES COMISSIONS

Informació i Comunicació

Belén González i Herrero, presidenta

Fidència Foz, Yolanda Anguita i Gemma Galvez, coordinació i secretaria

Transport

María José Vázquez i Arias, presidenta

Fidència Foz i Guillermo Hurtado, coordinació i secretaria

Urbanisme

Pilar Díaz i López, presidenta

Fidència Foz, Guillermo Hurtado i Gemma Gàlvez, coordinació i secretaria

Habitatge i domòtica

Carme Riu i Pascual, presidenta

Guillermo Hurtado i Ferran Urgell, coordinació i secretaria

Entitats participants

Acció Psoriasi; ASPAYM Catalunya; Associació Barcelonina de pensionistes de la ONCE; Associació Catalana d'Afectats de Cistitis Intersticial; Associació Catalana d'Atàxies Hereditàries; Associació Catalana de Cecs i Disminuïts Visuals; Associació Discapacitat Catalunya b1+b2+b3; Associació Catalana de Malalts de Huntintong; Associació Catalana d'Hemofília; Associació Catalana La Llar de l'Esclerosi Múltiple; Associació Catalana per a la Integració del Cec, ACIC; Associació Catalana per a la Promoció de les Persones Sordes, ACAPPS; Associació Catalana per al Parkinson; Associació Catalana pro Persones Sordcegues, APSOCECAT; Associació Centre d'Higiene Mental de Les Corts; Associació d'Afectats de Còlon Irritable de Catalunya; Associació d'Amputats Sant Jordi; Associació de Disminuïts de Sants-Montjuïc; Associació de Lluita contra la Dystonia a Catalunya, ALDEC; Associació de Paràlisi Cerebral, ASpace; Associació de Persones Dependents de Nou Barris; Associació d'Enfermetats Neuromusculars de Catalunya, ASEM; Associació Esclat; Associació Espina Bífida; Associació Familiar de Ajuda al Poliomièl·tic, AFAP; Associació Jo Existeixo; Associació Nacional per Problemes del Creixement, CRECER; Associació Pares de Malalts Mentals, DAU; Associació taller ocupacional ARIADNA; Asociación de Implantados Cocleares de España, AICE; Asociación para la Rehabilitación del Enfermo Psíquico, AREP; Centre de Recursos ASPACE; Centre d'Higiene Mental de Les Corts;

Confederació d'Entitats Col·laboradores amb el Minusvàlid, ECOM; Coordinadora d'entitats pro persones amb discapacitat Les Corts; Crecer Catalunya; Dones no Estàndards; Escola Especial PAIDEA; Escola Guimbarda; Escola Jeroni de Moragas; Federació APPS; Federació Catalana de Familiars de Malalts Mentals, FECAFAMM; Federació Catalana de Pares de Nens Sords i Sordcecs, FECAPANSISC; Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, FAVB; Federació de Centres Especials de Treball de Catalunya; Federació de Sords de Catalunya, FESOCA; Federació Plataforma d'Entitats de Persones amb Discapacitat de Les Corts, FEMAREC; Fraternitat Cristiana de Malalts i Minusvàlids, FRATER; Front de solidaritat amb els disminuïts físics; Fundació Catalana per a la Paràlisi Cerebral; Fundació Catalana Tutelar ASPANIAS; Fundació de Cecs Manuel Caragol; Fundació en Salut Mental CPB; Fundació Hospitalitat Mare de Déu de Lourdes; Fundació Jacinta Sastrada; Fundació Malalts Mentals de Catalunya; Fundació Privada AMIBA; Fundació privada catalana tutelar de discapacitats psíquics; Fundació Tallers de Catalunya; Grup d'Afectats d'Esclerosi Múltiple, GAEM; GESIS; GESISDOS; Grup Corporatiu TEB; ILLESCAT; L'Alba centre especial UME; Lliga Reumatològica Catalana; Minusvàlids Associats pel Transport Adaptat, MATA; Nexa Fundació; Oficina de Vida Independent, OVI; Organización Nacional de Ciegos Españoles, ONCE; Plataforma en Defensa del Servei Porta a Porta; SINIA; Taller el Xop SCCL; Taller Escola Barcelona; Vocalies de persones amb discapacitat de les AAVV de: Sant Martí, Horta, sud-oest del Besòs, Porta, Gran Via-Perú/Espronedada, Esquerra de l'Eixample, Barceloneta i Sants Montjuïc; Associació de Persones amb Discapacitat de Nou Barris; Col·lectiu Papàs de l'Àlex; Associació d'Usuaris de Gossos Pigall de Catalunya; ASENDI Nou Barris; Agrupació pro Diseño Social, Accessible, Universal i Sostenible, ADISAUS.

Tècnics i tècniques de serveis i departaments de diferents administracions

Pedro Barbeito, secretari tècnic del grup de treball de millora de l'accessibilitat de l'Ajuntament de Barcelona i Fèlix Arnal (en substitució de Pedro Barbeito)

Mercè Martínez, tècnica de Barcelona Informació de l'Ajuntament de Barcelona

Raül Casas i Velo, responsable de Promoció Corporativa, RSC i Acció Social de TMB

Antoni Rodríguez, CREDAC Pere Barnils

Joaquim Pascual, director de serveis tècnics del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona

Invitats i invitades per a temes específics

Mario Santamaria, responsable de projectes tecnològics de TMB

Lluís Fajarí, cap de gabinet de la Regidoria d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona

Jordi Amela, director tècnic de rehabilitació d'habitatges IMU-Consorci d'Habitatge de Barcelona

Ramon Nicolau i Nos, delegat de Participació de l'Ajuntament de Barcelona

Gemma Pifarré Matas, responsable i secretària del Consell de Promoció de l'Accessibilitat i Supressió de Barreres

Jordi Oliva, arquitecte, i M. Carmen Iniesta, tècnica, de l'ICASS del Departament d'Acció social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya

L'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD) és un organisme autònom de l'Ajuntament de Barcelona, creat l'any 1989 a partir de la fusió del Patronat Municipal de Disminuïts Físics i del de disminuïts psíquics. Té com a missió impulsar i facilitar polítiques municipals per a l'accessibilitat, entesa en un sentit ampli, d'accés de les persones amb qualsevol tipus de discapacitat a les activitats, serveis, espais i, en definitiva, a la vida de la ciutat, i per tant, no solament com a possibilitat de desplaçament, sinó també com a possibilitat d'accedir-hi i de gaudir-ne com a part del conjunt de la ciutadania.

L'IMD, a més de la seva activitat de prospectiva i planificació, de prestació de serveis, atenció directa, i de promoció i suport d'actuacions per a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat (auditiva, física, intel·lectual, malaltia mental o visual), també promou comissions de participació per temàtiques específiques d'interès per al sector de persones amb discapacitat.

El Consell Municipal de Benestar Social recull les propostes que presenta l'IMD, tot reconeixent a aquest organisme autònom municipal la funció de promotor de la participació ciutadana d'aquest sector de ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Les comissions de participació de temàtiques específiques

Estan presidides per un/una representant de les persones amb discapacitat del Consell Rector de l'IMD. La coordinació i secretaria recau en tècnics/tècniques de l'IMD i en formen part entitats i associacions de persones amb discapacitat de la ciutat i tècnics especialistes en el tema concret de cada comissió. Els objectius de les comissions són proporcionar i rebre informació, elaborar i presentar propostes, debats, campanyes, etc. i fer el seguiment de les actuacions municipals en temes d'interès per al col·lectiu.

Actualment hi ha **cinc comissions** presidides per: Belén González i Herrero (Informació i Comunicació); María José Vázquez i Arias (Transport); Pilar Díaz i López (Urbanisme); Carme Riu i Pascual (Habitatge i domòtica) i Alícia Vélez i Ortiz (Llei de serveis socials i Llei de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones amb dependència).

La coordinació i secretaria són a càrrec dels tècnics/tècniques de l'IMD, Fidència Foz, Yolanda Anguita, Gemma Gàlvez, Guillermo Hurtado i Ferran Urgell.

Principals temes tractats i propostes

Informació i comunicació

Amb motiu de la celebració del bicentenari del naixement de Louis Braille, s'ha aprofundit en el coneixement d'aquest sistema de lecto-escriptura i conjuntament amb entitats que formen part de la Comissió s'ha portat a terme una exposició de diferents materials en Braille així com la

mostra de fotografies Segones versions. També s'ha portat a terme una conferència sobre el mateix tema.

S'ha centrat la feina en temes d'accessibilitat a la cultura, com l'accessibilitat als museus de Barcelona, especialment aquells que depenen de l'Ajuntament de Barcelona, i també al teatre.

Amb motiu de la consulta de la reforma de la Diagonal, s'ha fet una presentació de les mesures d'accessibilitat emprades per oferir la possibilitat que totes les persones, independentment de les seves capacitats poguessin votar a qualsevol dels punts establerts, mitjançant una pantalla tàctil amb lletres grans i contrast adient, i amb la possibilitat de suport oral.

Propostes

La majoria de propostes han estat realitzades en anys anteriors, però com que continuen sent necessàries, la Comissió creu que ha de seguir incidint en les mateixes.

- **Es reclama el compliment de la “Ley 27/2007 por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas”, fent accessibles els serveis, actes públics, vídeos promocionals, etc., així com la informació audiovisual que edita l'Ajuntament.**
- Que tota la comunicació que l'Ajuntament elabora per als ciutadans i ciutadanes, ja sigui en format paper, sonor o audiovisual, sigui adaptada i compleixi les mesures d'accessibilitat per a persones amb discapacitat visual i auditiva, editant, si cal, formats alternatius, com Braille, format sonor o subtitulació.

- Que tots els serveis municipals que tinguin servei d'informació i atenció telefònica ofereixin canals de comunicació alternatius per a les persones amb discapacitat auditiva, com ara correu electrònic, sms o fax, i en facin la difusió adient. En aquest sentit es reclama que el servei de reclamacions del bicicling no tingui un únic canal de comunicació: el telèfon.
- Es demana que s'ampliï l'oferta d'espectacles, conferències i actes públics subtitulats. En aquest sentit es vol fer especial menció a la subtitulació d'espectacles del festival d'estiu Grec, ja que aquest any no s'ha fet cap espectacle amb aquest suport.
- **Es recorda la petició feta ja altres anys en el sentit que l'Ajuntament de Barcelona presenti un pla de millora de l'accessibilitat dels museus de la ciutat. També es recorda que es tingui especial cura que els nous espais museístics que es preveu construir a la ciutat contemplin totes les mesures d'accessibilitat que permetin gaudir-ne en igualtat de condicions a tota la ciutadania.**
- Es demana que BTV, la televisió de Barcelona, ampliï la seva programació subtitulada i que iniciï l'audiodescripció per a persones amb discapacitat visual.

Transport

La promoció de l'accés de les persones amb discapacitat al sistema públic de transport regular i el foment del seu ús són les fites que es situen a l'horitzó de la dinàmica de treball d'aquesta comissió.

L'estiu del 2009 es va iniciar el Pla per a la millora de l'accessibilitat a les parades d'autobús de la ciutat. Les actuacions d'aquest Pla se centren a modificar la ubicació del mobiliari urbà i de tots aquells

elements que, situats a la vorera i al voltant del punt de parada, constitueixen una barrera per accedir de manera autònoma a l'autobús. Encara que des de la comissió es considera una actuació positiva, s'evidencia la necessitat d'ampliar aquesta intervenció a d'altres elements (com ara plataformes d'embarcament, estacionament de vehicle, sistemes alternatius de comunicació...) per tal d'assolir una accessibilitat integral i universal.

L'adaptació de les estacions de la xarxa del metro continua, de manera progressiva, amb la instal·lació d'ascensors. No obstant, cal posar de relleu una problemàtica, la de la separació entre andana i tren, que es configura com una autèntica barrera en la cadena d'accessibilitat d'accés al metro, en especial per a les persones usuàries de cadires de rodes. Els resultats de diferents estudis han conclòs que la millor solució passa per la recrescuda a nivell de les andanes. Algunes estacions de la ciutat ja s'han adaptat amb aquesta solució. No obstant, i preveient que aquesta és una actuació que requereix un termini llarg per a la seva implantació a tota la xarxa, s'han disposat, de manera provisional, rampes metàl·liques que faciliten l'embarcament als trens.

Les entitats membres de la comissió han mostrat la seva preocupació per la deficient accessibilitat a la xarxa de ferrocarrils de rodalies, i els seus dubtes davant les mesures rectificadores que s'estan duent a terme.

La implementació de sistemes d'informació a l'usuari, accessibles per a persones amb discapacitat auditiva i visual, continua la seva expansió a la xarxa d'autobusos de TMB. En l'actualitat, 32 línies d'autobusos disposen del Sistema d'Informació a l'Usuari (SIU), que anuncia, a l'interior del bus, de manera visual i sonora, la propera parada.

D'altra banda, el sistema de Pantalles d'Informació a l'Usuari (PIU) que ofereix informació visual i sonora sobre el servei a les marquesines de les parades, funciona a 65 parades de la ciutat.

Cal destacar la participació activa de les entitats de persones amb discapacitats sensorials en el treball per a la millora qualitativa d'aquests sistemes d'informació. D'aquesta manera, i en un diàleg continu amb tècnics de TMB, s'ha acordat un nou model de veu, més intel·ligible, i s'han fet aportacions per a la millora de la implantació del sistema.

S'han incorporat modificacions a la normativa d'ús del Servei Públic de Transport Especial (servei complementari davant la manca de transport públic regular accessible) amb l'objectiu d'adaptar el servei a les noves necessitats que genera.

La necessitat d'un treball continu per a la millora i adequació a les noves demandes d'aquest servei, ha comportat novetats a la dinàmica organitzativa de les reunions de la comissió, amb la programació de reunions monogràfiques destinades a treballar propostes de millora.

Al darrer Plenari del Consell es va posar de manifest la necessitat de trobar fórmules que promoguessin un bon ús de les places d'aparcament reservades per a persones amb mobilitat reduïda i de la targeta d'aparcament. En aquest sentit, s'ha començat a treballar amb d'altres departaments municipals per millorar el control de l'ús fraudulent de les targetes.

Propostes

- Incorporar millores tècniques al Sistema d'Informació a l'Usuari, en especial la nova veu, que avanci en la seva fiabilitat i comprensió; agilitzar la seva implantació a tota la xarxa d'autobusos i parades de la ciutat.

- Es demana el desenvolupament d'un pla de parades d'autobús que vetlli per una accessibilitat integral que abasti mesures de millora de la mobilitat i de la comunicació.
- Avançar en la cadena d'accessibilitat a la xarxa de metro de la ciutat, amb la instal·lació d'ascensors a la totalitat de parades i la ràpida implantació de solucions a la problemàtica de la separació entre tren i andana.
- Aplicar millores continuades en la gestió i el funcionament del Servei Públic de Transport Especial així com en l'accessibilitat del transport regular.
- Que l'Administració promogui accions per al bon ús de les places d'aparcament reservades per a persones amb mobilitat reduïda i de la targeta d'aparcament; fomentar el control i sanció de l'ús fraudulent.

Urbanisme

El treball d'aquesta comissió se centra a fomentar l'autonomia de les persones amb discapacitat a l'hora d'accedir i fer ús dels espais públics i entorns urbanístics i arquitectònics de la ciutat.

La comissió ha intervingut activament en el procés participatiu que es va endegar arran de la proposta de reforma de l'avinguda Diagonal. Els màxims responsables municipals d'aquest procés han assistit a la comissió i, des d'aquesta, s'ha elaborat un document amb propostes sobre criteris d'accessibilitat a implementar que permetin fer ús autònom a qualsevol persona més enllà de les seves limitacions funcionals.

S'ha començat a treballar en l'elaboració d'un document sobre Criteris d'accessibilitat en esdeveniments; aquest document neix fruit de la creixent preocupació recollida a la comissió en relació amb la manca

d'accessibilitat a les exposicions, salons i actes efímers organitzats a la ciutat.

S'ha iniciat la instal·lació del nou model de semàfor a la xarxa semafòrica de la ciutat. Aquest semàfor, que incorpora en el seu disseny el senyal acústic, és un element de vital importància per facilitar la mobilitat de les persones amb discapacitat visual, amb la consolidació d'itineraris adaptats a la via pública. Des de la comissió s'urgeix a la ràpida instal·lació en el conjunt de la xarxa de la ciutat.

Les obres a vies i espais públics de la ciutat dificulten, sovint, la mobilitat dels ciutadans. Calen dues actuacions per tal d'evitar les conseqüències que aquest fet comporta, de manera especial, a aquelles persones amb limitacions funcionals: d'una banda, implementar mesures que habilitin itineraris alternatius accessibles; de l'altra, obrir canals d'informació amb dades actualitzades de les afectacions que comportin les obres.

En aquest sentit, la recent instrucció d'alcaldia que obliga a l'elaboració d'una memòria ambiental associada als projectes d'obres de l'Ajuntament de Barcelona, i que inclou, entre d'altres aspectes, una avaluació de l'accessibilitat a detallar en la fase de projecte, és un pas que es considera molt important, encara que caldria ampliar-la a tot tipus d'obres a la via pública.

D'altra banda, la creació del web www.bcn.cat/obres, amb informació sobre el conjunt de les obres de la ciutat, ha de ser una eina important per conèixer les afectacions de les obres, en especial de aquelles que són de llarga durada.

Es va convocar una comissió extraordinària en què es va convidar a participar els membres d'altres comissions, amb un únic punt de l'ordre del dia: procés i situació actual de la reforma del decret d'accessibilitat de Catalunya amb la

presència dels responsables tècnics de la Conselleria d'Acció Social i Ciutadania. Va quedar palès l'interès del tema per a les entitats del sector de persones amb discapacitat amb una gran assistència i moltes propostes de modificació.

Propostes

- Que la instal·lació dels nous models de semàfors acústics abasti tota la ciutat en un termini de temps curt; impulsar la creació d'itineraris adaptats a la via pública per a persones amb discapacitat visual.
- Treballar en l'elaboració del document *Criteris d'accessibilitat als esdeveniments*.
- Vetllar pel compliment de la normativa d'ocupació de via pública, amb un especial control de l'ús abusiu de les voreres per part dels establiments comercials.
- Millorar l'accessibilitat física i comunicativa als espais i edificis municipals públics.
- Implementar itineraris alternatius que siguin accessibles d'acord amb la normativa legal vigent, a totes les obres a vies i espais públics.
- Que es vetlli, fomentant el control i seguiment, pel compliment de la normativa vigent d'accessibilitat, en especial en el moment d'atorgar les llicències d'obertura a locals d'ús públic, i en el moment del lliurament de l'obra pública.

Habitatge i domòtica

Ara fa poc més d'un any s'aprovava el **Pla d'Habitatge de Barcelona 2008-2016** amb la incorporació, com a novetat i entre d'altres, d'un programa específic destinat a persones amb discapacitat, més enllà de la reserva específica i mínima del 3% que

detalla la legislació per a persones amb discapacitat i mobilitat reduïda. La comissió hi va participar de manera activa, amb la redacció d'aportacions i esmenes, al llarg de tot el procés d'elaboració del Pla.

Des de la comissió s'apunta la necessitat de, una vegada endegat el Pla, fer un seguiment de l'assoliment dels objectius i compromisos que recull aquest Programa.

Un element important en aquest seguiment és el coneixement de la demanda real d'habitatge amb protecció oficial del col·lectiu de persones amb discapacitat. En aquest sentit, el Registre de sol·licitants d'habitatge amb protecció oficial de Barcelona, és una eina fonamental en la mesura que recull aquesta dada en el protocol de recollida de sol·licituds.

Una de les novetats que recull el Pla d'habitatge de Barcelona 2008-2016 és el foment de l'accés dels col·lectius de persones amb discapacitat intel·lectual i de persones amb trastorn mental a l'habitatge amb protecció oficial. Si és el cas, aquest accés es pot vehicular a través de persones jurídiques mitjançant convenis específics. S'han començat a recollir peticions al respecte d'entitats del sector; el Consorci de l'Habitatge de Barcelona avaluarà la idoneïtat de les propostes.

Cal treballar per a la millora de les condicions d'accessibilitat dels habitatges públics. Des de la comissió s'ha fet un treball de camp, amb visites *in situ* a diferents habitatges, que ha posat de manifest les mancances i necessitats de millora al respecte. Aquest fet ha comportat la creació d'un grup tècnic de treball per a la redacció d'un manual que incorpori el seguit de requeriments tècnics i domòtics a implementar d'origen en els habitatges amb protecció oficial. Cal destacar la participació en aquest grup de treball del Patronat

Municipal de l'Habitatge de Barcelona, dels departaments d'Habitatge i Medi Ambient (ADIGSA) i d'Acció Social i Ciutadania (Sirius) de la Generalitat de Catalunya, i de tècnics de reconegut prestigi acadèmic i professional en el camp de l'accessibilitat.

El Decret 55/2009 sobre les condicions d'habitabilitat dels habitatges estableix "l'ús universal de l'habitatge del col·lectiu amb dificultat de mobilitat temporal o permanent" i el "foment de tipologies d'habitatges flexibles i adaptables". Aquest Decret suposa una fita fonamental per treballar vers l'accessibilitat universal en tot tipus d'habitatges, públics i privats. Cal fomentar el disseny per a tothom com a eina per implementar criteris universals d'accessibilitat a tots els habitatges. Un dels àmbits on caldrà treballar des de la novetat, és el de la implantació d'elements d'accessibilitat en la comunicació.

Es manifesta la necessitat que les administracions públiques apostin de manera decidida per la incorporació de l'ús d'ajuts tècnics, destinats a facilitar i habilitar a la persona la realització d'activitats de la vida quotidiana amb el major grau d'autonomia possible.

Propostes

- Fer un seguiment periòdic del desplegament del programa específic per a persones amb discapacitat del Pla d'habitatge de Barcelona 2008-2016 i de la demanda d'habitatge amb protecció oficial del col·lectiu de persones amb discapacitat.
- Fomentar entre les administracions públiques, responsables de les promocions d'habitatge amb protecció oficial, la cultura de l'accessibilitat com a eix bàsic i transversal en la construcció i disseny d'habitatges.

- Treballar per tal que la incorporació de la domòtica i dels ajuts tècnics, com a mitjà per facilitar la vida autònoma de la persona a la seva llar, sigui una realitat.
- Vetllar pel compliment de la normativa vigent en matèria d'accessibilitat a tots els habitatges, públics i privats.

Annexos

Annex 1.

Composició del Plenari del Consell Municipal de Benestar Social

President

Jordi Hereu i Boher, alcalde de Barcelona

President delegat

Ricard Gomà i Carmona, tinent d'alcalde d'Acció Social i Ciutadania

Secretàries

Imma Miret i Nicolazzi, secretària

Elena Mas i Viale, secretària adjunta (fins al març de 2010)

Membres representants de la Corporació Municipal

Montserrat Ballarín i Espuña, regidora del Grup Municipal PSC

Sara Jaurrieta i Guarnier, regidora del Grup Municipal PSC

Immaculada Moraleda i Pérez, regidora del Grup Municipal PSC

Isabel Ribas i Seix, delegada de Salut Pública del Grup Municipal ICV-EUiA

Ester Capella i Farré, regidora del Grup Municipal ERC

Maite Fandos i Payà, regidora del Grup Municipal CiU

Mercè Homs i Molist, regidora del Grup Municipal CiU

Gerard Ardanuy i Mata, regidor del Grup Municipal CiU

Àngels Esteller i Ruedas, regidora del Grup Municipal PP

Glòria Martín i Vivas, regidora del Grup Municipal PP

Representants dels consells sectorials municipals i/o de participació

Huma Jamsed, vicepresidenta del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona

Aina Gutiérrez, representant del Consell de Joventut de Barcelona

Josep Muñoz i Puerta, representant del Consell Assessor de la Gent Gran

Pere García i Giménez, vicepresident del Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona

Malika Zedjaoui, representant del Consell de Dones de Barcelona

Representants d'entitats socials

Francesc Borrell i Mas, president de la Fundació Família i Benestar Social

Jordi Morató i Aragonés, Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya

Eva Fernández i Lamelas, presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona

Josep Marquès i Baró, president de Creu Roja de Barcelona

Arcadi Oliveras i Boadella, president de Justícia i Pau

Oriol Pujol i Humet, director-gerent de la Fundació Pere Tarrés

Jordi Roglà de Leuw, director de Càritas Diocesana de Barcelona

Joan Soler i Martí, secretari de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya

M. Assumpció Vilà i Planas (fins al 15/05/2010) / Francina Alsina i Canudas (des del 15/05/2010), presidenta de la Federació Catalana de Voluntariat Social

Representants de les associacions empresarials i gremials i de les centrals sindicals

Àngel Crespo, representant de CCOO

Raquel Gil Eiroár, representant de la UGT

José Miguel Beneroso Pérez, representant de Foment del Treball Nacional

Pepa Muñoz Quintana, representant de la Confederació de Cooperatives de Catalunya

Pere Llorens i Lorente, representant del Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Representants de l'àmbit universitari i professional

Rosa M. Carrasco i Azemar, representant del Consell Social de la Universitat de Barcelona

Alícia Granados i Navarrete, representant del Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona

Juan Antonio Gómez i Luque, representant del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya

Núria Basi i Moré, presidenta del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra

Miquel Bruguera i Cortada, president del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

Josep Carles Rius i Baró (fins al 15/03/2010) / Josep M. Martí i Martí (des del 15/03/2010), degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Joan B. Casas i Onteniente, degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Mariona Creus i Virgili, presidenta del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona

Pedro L. Yúfera i Sales, degà de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

Joan Vallvé i Ribera, degà del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya

Anna Parés i Rifà, degana del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

Núria Carreras i Comes, presidenta del Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya

Lluís Comerón i Graupera, president de la Demarcació de Barcelona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Jaume Almenara i Aloy, degà del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Josep M. Elias i Costa, president del Col·legi de Pedagogs de Catalunya

Representants de l'obra social de les caixes d'estalvi

Narcís Serra i Serra, president de Caixa Catalunya

Marc Simón i Martínez, director de l'Àrea d'Integració Social de la Fundació "la Caixa"

Representants de la Judicatura i Fiscalia

María Dolores Balibrea i Pérez, magistrada de l'Audiència Provincial de Barcelona

Neus Pujal i Sánchez, fiscal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

Servei d'Ocupació de Catalunya

Joan Josep Berbel i Sánchez

Arquebisbat de Barcelona

Mn. Salvador Bacardit i Fígols

Observadora

Francesca Masgoret i Llardent

Experts i expertes

Ismael Blanco i Fillola

Cristina Brullet i Tenas

Judith Cobeña i Guàrdia

Marta Cruells i López

Jose Fernández i Barrera

Joan Guix i Oliver

Rafael Manzanera i López

Josep Miró i Gelabert

Teresa Montagut i Antolí

M. del Carme Olivé i Ferrer

Mercè Pérez i Salanova

Albert Recio i Andreu

Josep Ribera i Pinyol

Neus Roca i Cortés

Albert Sales i Campos

Andreu Segura i Benedicto

Víctor Soler i Sala

Teresa Torns i Martín

Carme Trilla i Ballart

Joan Ramon Villalbí i Hereter

Annex 2. Acta de la reunió de deliberació del jurat del Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2009

ACTA DE LA REUNIÓ DE DELIBERACIÓ DEL JURAT DEL PREMI CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ 2009

A la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya, a les 14:00 hores del dia 1 de desembre de 2009, es reuneix el jurat del premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2009, que compta amb les modalitats de premsa, ràdio, televisió i Internet.

HI SÓN PRESENTS:

Com a president, el Sr. Ricard Gomà i Carmona, Segon Tinent d'Alcalde d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona i president del Consell Municipal de Benestar Social.

Membres vocals:

- Sr. Luís Miguel Luna i Bergés, cap àrea de comunicació de *Càritas Diocesana de Barcelona*, membre delegat per part del Sr. Jordi Roglà de Lew, director de *Càritas Diocesana de Barcelona*.
- Sra. Mercè Torres i Fuentes, vicepresidenta de *Creu Roja a Barcelona*, membre delegada per part del Sr. Josep Marquès i Baró, president local de la *Creu Roja a Barcelona*.
- Sr. Albert Recio i Andreu, vicepresident de la *Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona*, membre delegat per part de la Sra. Eva Fernández i Lamelas, presidenta de la *Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona*.
- Sr. Miquel Tresseras i Majó, degà de la *Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull*.
- Sra. Gemma Larrègola i Bonastre, membre de la Comissió Gestora de la *Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona*.
- Sr. Josep Carles Rius i Baró, degà del *Col·legi de Periodistes de Catalunya*.

- Sr. Jordi Serra i Llena, Cap de Programes de *Televisió de Catalunya*, com a vocal per a la modalitat de televisió.
- Sr. Antonio Franco i Estadella, col·laborador de *El Periódico*, com a vocal per a la modalitat de premsa.
- Sr. Josep Maria Martí i Martí, director de les *emissores SER-Catalunya*, com a vocal per a la modalitat de ràdio.
- Sr. Antoni Esteve i Avilés, Director de *Lavinia TV*, com a vocal per a la modalitat d'internet.

La secretaria del jurat està constituïda per la Sra. Imma Miret i Nicolazzi, secretària del Consell Municipal de Benestar Social, i per la Sra. Elena Mas i Viale, secretària adjunta del Consell Municipal de Benestar Social. També assisteix el Sr. Carles Gil i Miquel, coordinador de Consells de Participació Social.

El jurat valora positivament aquesta dissetena edició del Premi Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2009 instituït pel Consell Municipal de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona, que té per finalitat reconèixer, promocionar, estimular i divulgar una millor informació i bon tractament dels problemes socials a la ciutat.

Enguany s'han presentat 138 treballs, emesos per 48 mitjans diferents. Dels treballs presentats, 57 són de la modalitat de premsa, 32 de ràdio, 33 de televisió i 15 d'Internet.

El jurat, com a resultat de les seves deliberacions, ACORDA atorgar el veredicta següent:

- **MENCIÓ ESPECIAL** en la modalitat d'INTERNET a l'**ASSOCIACIÓ SÒCIO-CULTURAL DJS CONTRA LA FAM**, per la pàgina web www.djscontralafam.org. Es valora que és una web amb una bona realització, ben construïda i dissenyada. Hi ha una clara intencionalitat per utilitzar la web com a mitjà de comunicació, és a dir, aprofita i utilitza bé els recursos del mitjà d'Internet des d'un punt de vista comunicatiu. També es destaca com interessant la temàtica tractada i el plantejament d'adreçar-se a un públic jove.

- **PREMI** en la modalitat d'**INTERNET** a la **FUNDACIÓ PRIVADA AMICS DE LA GENT GRAN**, per la pàgina web www.rosescontraloblit.com. Es premia aquesta web per la seva originalitat en l'abordatge d'una temàtica de la Gent Gran. És una web que fa una bona utilització dels recursos d'internet, i alhora està articulada dins una campanya més general, que inclou altres iniciatives.
- **MENCIÓ ESPECIAL** en la modalitat de **TELEVISIÓ** a **MACARENA OVALLE MAINO**, pel reportatge **ADA i KABIR** emès al Programa Gran Angular de TVE a Catalunya. Es valora que és un bon reportatge que aconsegueix explicar més del que aparentment pretén. Fa un bon tractament de la temàtica de la immigració, i a part de la intenció del missatge que vulgui donar, la manera com presenta la història del dos companys d'escola procedents de països diferents, la descripció del dia a dia que fa, aconsegueix transmetre i arribar molt.
- **PREMI** en la modalitat de **TELEVISIÓ** a **TELEVISIÓ DE CATALUNYA, SA**, pel programa **CASAL ROCK**. Es valora que és una proposta innovadora i arriscada que ha tingut un fort impacte i capacitat d'arribar al públic. És un programa d'entreteniment que ha tractat amb molta sensibilitat un tema que no és fàcil. És un programa de gran públic que des del punt de vista de la comunicació ha arribat a molta gent, però que trasllada una sensibilitat. Ajuda a defensar principis i valors i dóna una visió activa de la gent gran.
- **MENCIÓ ESPECIAL** en la modalitat de **RÀDIO** a l' **INSTITUT MUNICIPAL DE RADIODIFUSIÓ DE CORNELLÀ**, pel Programa "Les Filles de Lilith". Es valora l'esforç de rigor que té el programa, i es vol premiar també el treball ben fet amb l'ús de pocs mitjans. És un programa ben fet des del punt de vista radiofònic i realitzat amb pocs professionals i mitjans. Tracta la temàtica de les dones, reflecteix el seu punt de vista i ho fa amb dignitat.

- **PREMI** en la modalitat de **RÀDIO** a l' **ASSOCIACIÓ CULTURAL RÀDIO NIKOSIA**, per **RÀDIO NIKOSIA**. Es premia aquesta ràdio pel seu treball de visualització de les persones amb malaltia mental, de la seva visió del món, dels seus problemes quotidians i per l'acostament que realitzen al gran públic. Realitzen programes interessants, amb una bona realització des del punt de vista radiofònic: són programes profunds i ben fets.
- **MENCIÓ ESPECIAL** en la modalitat de **PREMSA** a l' **ASSOCIACIÓ CULTURAL ILLACRUA**, pel reportatge "**Els sense sostre, l'altra faç de la ciutat**", de la periodista Alba Gómez Gabriel, publicat a la **Revista ILLACRUA**. Es destaca que és un reportatge amb força comunicativa. És un article interessant, que fa una aproximació molt útil a la situació de les persones sense sostre. El reportatge ho explica bé, i no cau en estereotips. També es valora que des del punt de vista formal està ben construït i ben redactat.
- **PREMI** en la modalitat de **PREMSA** a **MARTIN CORREA URQUIZA**, pel reportatge "**La victoria de vivir en pareja**", publicat a La Vanguardia. És un reportatge molt ben fet des del punt de vista professional, molt ben escrit, que explica la vivència de quatre parelles de persones discapacitades. Està molt ben transmès el tema fonamental de l'ajuda mútua i té la gràcia que les parelles són molt expressives. Es valora que és molt bon treball periodístic.

De tot l'esmentat s'estén la present acta que aproven i signen el president, vocals i la secretaria d'aquest jurat:

Im. Sr. Ricard Gomà i Carmona

Sr. Lluís Miguel Luna i Bergés

Sra. Mercè Torres i Fuentes

Sr. Albert Recio i Andreu

Sr. Miquel Tresseras i Majó

Sr. Antoni Esteve i Avilés

Sr. Josep Carles Rius i Baró

Sr. Jordi Serra i Llena

Sr. Antonio Franco i Estadella

Sra. Gemma Larrègola i Bonastre

Sr. Josep Maria Martí i Martí

Sra. Imma Miret i Nicolazzi

Sra. Elena Mas i Vale

Annex 3.

Bases del Premi Consell Municipal de Benestar Socials als Mitjans de Comunicació 2009

Jordi Hereu
Alcalde de Barcelona

L'any 1993 es va crear el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació amb la intenció de reconèixer la seva tasca informativa en la vessant social.

La crisi actual fa palesa, més que mai, la necessitat que els i les professionals dels mitjans de comunicació facin d'altaveu dels sectors de la societat que són més fràgils i vulnerables. Perquè és informant i denunciant injustícies, sensibilitzant i donant a conèixer la realitat social, que aconseguirem la ciutat cohesionada, inclusiva i solidària que tots i totes desitgem.

Amb aquesta filosofia, l'Ajuntament de Barcelona dedica molts esforços, juntament amb altres entitats públiques i privades, per seguir construint una societat més justa. I aquest premi n'és una mostra. És per això que animo a participar en aquest guardó totes les persones i tots els mitjans de comunicació que donen veu als grups socials que queden marginats o exclosos del benestar col·lectiu.

Ricard Gomà

Tinent d'alcalde
d'Acció Social i Ciutadania
i president del Consell
Municipal de Benestar
Social

Em plau presentar novament el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació, en la seva dissetena edició. Aquest premi fou creat l'any 1993 a proposta del Consell Municipal de Benestar Social. El seu objectiu és premiar la tasca informativa dels professionals del món de la comunicació que amb els seus treballs contribueixen a explicar la realitat social de la nostra ciutat des de la pluralitat, el respecte i el compromís amb els ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Aquest premi vol donar visibilitat a la tasca dels mitjans de comunicació que aborden els temes emergents que preocupen la ciutadania, des de mirades reflexives, crítiques i responsables, i alhora vol contribuir a establir un marc compartit per a l'acció social a Barcelona que incorpori la màxima pluralitat d'agents i entitats compromeses amb l'objectiu d'aconseguir una Barcelona més inclusiva i solidària.

Des del convenciment que el mitjans de comunicació poden contribuir a aplanar el camí cap a una ciutat més cohesionada i inclusiva, encoratjo els professionals dels diferents mitjans a participar en l'edició del 2010 del Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.

Bases generals

- 1 El Consell Municipal de Benestar Social, en sessió plenària de l'1 de juliol de 1992, va aprovar la creació del Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació, amb l'objectiu d'estimular, promoure i incentivar una millor informació i un millor tractament dels temes socials en els mitjans de comunicació. Per això es convoca el premi en les modalitats següents:
 - premsa
 - ràdio
 - televisió
 - Internet
- 2 L'alcalde de Barcelona designarà les persones que constituïran el jurat del premi, que estarà format per membres del Consell Municipal de Benestar Social i per persones professionals del treball social i de la comunicació. Actuarà com a secretària del jurat la secretària del Consell Municipal de Benestar Social.
- 3 Poden concórrer a aquest premi les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que reuneixin els requisits establerts en les bases d'aquesta convocatòria.
- 4 Les persones que hi optin han de presentar les seves propostes al Registre General de l'Ajuntament de Barcelona, indicant-hi a quina modalitat del premi opten.
- 5 Així mateix, qualsevol membre del jurat, per iniciativa pròpia, pot proposar candidatures als premis.
- 6 Els premis s'atorguen per majoria de vots o poden ser declarats deserts a criteri del jurat, i en cap cas no són divisibles.
- 7 Si alguna de les persones membres del jurat no pot assistir a la reunió, pot emetre el seu vot per escrit i trametre'l al president o presidenta.
- 8 Els treballs presentats que no resultin premiats es poden recollir en el termini de tres mesos a partir de la proclamació del veredict del jurat.
- 9 Les persones premiades poden acceptar el premi o bé proposar que l'import sigui atorgat a una entitat sense afany de lucre, de caràcter social o cultural.

- 1 Es consideren optants a aquest premi tots els articles, les sèries d'articles i els reportatges de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona en publicacions periòdiques.
- 2 Les propostes d'articles o de reportatges s'han de presentar signades per l'autor o l'autora, o per la direcció del mitjà de comunicació que hi opti, i s'han d'acompanyar de nou exemplars o fotocòpies de cada article, sèrie d'articles o reportatge, amb l'autorització per escrit per a la seva reproducció o difusió en el cas que siguin premiades, i el compromís de fer públic, en els seus canals d'informació, que han estat guardonades amb el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.
- 3 Si la proposta es fa en nom de persones físiques amb relació laboral amb persones jurídiques, cal aportar una manifestació de l'autor o l'autora fent constar que l'obra ha estat realitzada en virtut de la relació laboral (en aquest cas, el premi s'atorgarà a la persona jurídica), o un document de cessió d'explotació de la modalitat entre la persona jurídica i l'autor o l'autora a favor d'aquest/ta.

RÀDIO

- 1 Es consideren optants a aquest premi tots els programes de ràdio de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona.
- 2 Les propostes de programes de ràdio s'han de presentar signades per l'autor o l'autora, per la persona responsable de l'equip o per la direcció del mitjà de comunicació que hi opti, i s'han d'acompanyar de nou còpies de cada programa en format CD, amb l'autorització per escrit per a la seva reproducció o difusió en el cas que siguin premiades, i el compromís de fer públic, en els seus canals d'informació, que han estat guardonades amb el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.
- 3 Si la proposta es fa en nom de persones físiques amb relació laboral amb persones jurídiques, cal aportar una manifestació de l'autor o l'autora fent constar que l'obra ha estat realitzada en virtut de la relació laboral (en aquest cas, el premi s'atorgarà a la persona jurídica), o un document de cessió d'explotació de la modalitat entre la persona jurídica i l'autor o l'autora a favor d'aquest/ta.

TELEVISIÓ

- 1 Es consideren optants a aquest premi tots els programes de televisió de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona.
- 2 Les propostes de programes de televisió s'han de presentar signades per l'autor o l'autora, per la persona responsable de l'equip o per la direcció del mitjà de comunicació que hi opti, i s'han d'acompanyar de nou còpies de cada programa en format DVD, amb l'autorització per escrit per a la seva reproducció o difusió en el cas que siguin premiades, i el compromís de fer públic, en els seus canals d'informació, que han estat guardonades amb el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.
- 3 Si la proposta es fa en nom de persones físiques amb relació laboral amb persones jurídiques, cal aportar una manifestació de l'autor o l'autora fent constar que l'obra ha estat realitzada en virtut de la relació laboral (en aquest cas, el premi s'atorgarà a la persona jurídica), o un document de cessió d'explotació de la modalitat entre la persona jurídica i l'autor o l'autora a favor d'aquest/a.

INTERNET

- 1 Es consideren optants a aquest premi totes les iniciatives de caràcter informatiu, divulgatiu i/o de promoció de projectes en l'àmbit del benestar social de Barcelona, dissenyades expressament per a Internet i que estiguin posades al dia regularment.
- 2 Les propostes d'Internet s'han de presentar signades per l'autor o l'autora, per la persona responsable de l'equip o per la direcció de la iniciativa, i s'han d'acompanyar de la comunicació per escrit de l'enllaç que la identifiqui, amb l'autorització — també per escrit — de la seva reproducció o difusió en el cas que siguin premiades, i el compromís de fer públic, en els seus canals d'informació, que han estat guardonades amb el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació.
- 3 Si la proposta es fa en nom de persones físiques amb relació laboral amb persones jurídiques, cal aportar una manifestació de l'autor o l'autora fent constar que l'obra ha estat realitzada en virtut de la relació laboral (en aquest cas, el premi s'atorgarà a la persona jurídica), o un document de cessió d'explotació de la modalitat entre la persona jurídica i l'autor o l'autora a favor d'aquest/a.

Bases específiques

- 1 Es consideren optants a la modalitat de premsa d'aquest premi tots els articles, les sèries d'articles i els reportatges de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona publicats entre l'1 d'agost de 2009 i el 31 de juliol de 2010 en publicacions periòdiques.
- 2 Es consideren optants a la modalitat de ràdio d'aquest premi tots els programes de ràdio de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona emesos entre l'1 d'agost de 2009 i el 31 de juliol de 2010.
- 3 Es consideren optants a aquest premi tots els programes de televisió de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona emesos entre l'1 d'agost de 2009 i el 31 de juliol de 2010.
- 4 Es consideren optants a la modalitat d'Internet, totes les iniciatives de caràcter informatiu i divulgatiu en l'àmbit del benestar social de Barcelona, dissenyades expressament per a Internet i que estiguin posades al dia regularment, en el període comprès entre l'1 d'agost de 2009 i el 31 de juliol de 2010.
- 5 Els treballs presentats han de tenir el segell d'entrada al **Registre General municipal amb data límit de 31 de juliol de 2010**. Hauran d'anar en un sobre o carpeta especificant "**Premi CMBS - Mitjans de Comunicació, Acció Social i Ciutadania**". També s'haurà d'indicar a quina modalitat del premi opten.
- 6 El jurat pot atorgar un premi de 6.000,00 euros per a les modalitats de:
 - premsa
 - ràdio
 - televisió
 - Internet
- 7 El jurat es reserva la possibilitat d'atorgar una menció especial amb una dotació econòmica de 1.500,00 euros per a les modalitats de:
 - premsa
 - ràdio
 - televisió
 - Internet
- 8 El **veredict**e, que és inapel·lable, es farà **públic abans del 31 de desembre de 2010**, en el decurs d'un acte públic, la data i el lloc del qual s'anunciaran oportunament.

Barcelona inclusiva i solidària

Més informació:

www.bcn.cat/acciosocialiciutadania
www.bcn.cat/consellbenestarsocial

934 132 733 i 934 132 672
cmbs@bcn.cat

Acció Social i Ciutadania

Annex 4.

**El Centre d'Urgències i Emergències
Socials de Barcelona rep el certificat
internacional de qualitat ISO 9001:2008**

El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona rep el certificat internacional de qualitat ISO 9001:2008

- El CUESB és el primer centre de la xarxa de serveis socials de Barcelona que rep aquest certificat de qualitat. El procés de certificació s'ha dut a terme, en un primer moment, al Servei d'Emergències Socials
- Durant l'any 2009 el Servei d'Urgència ha atès 13.934, i el servei d'Emergències, 1.550

El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona és un servei municipal que ofereix atenció social permanent atenent qualsevol situació d'urgència i emergència social a la ciutat durant 24 hores del dia, els 325 dies de l'any.

Avui dia disposa d'una plantilla de 50 persones especialitzades en l'atenció immediata: treballadors socials, treballadors familiars i psicòlegs. Un equip multidisciplinari per oferir la millor atenció.

En situacions **d'urgències socials**, el servei dona resposta immediata a les persones o famílies que es troben en situació de crisi social greu:

- ✓ Persones grans o infants que pateixen desatenció o maltractament
- ✓ Dones víctimes de violència de gènere
- ✓ Persones que han perdut sobtadament l'allotjament i no disposen de recursos propis per cercar-ne un de nou
- ✓ Persones sense recursos econòmics que necessiten ajuda per a medicacions urgents, alimentació, etc.
- ✓ Complementació a la xarxa bàsica de serveis socials: fora de l'horari d'atenció normalitzat o per petició.

Un cop s'ha proporcionat l'atenció necessària i imprescindible, la persona o família es deriva cap a la xarxa de serveis municipals.

En casos **d'emergència social**, davant una situació de sinistre a la ciutat, s'actua de forma coordinada amb altres serveis: Bombers, Guàrdia Urbana, Serveis d'Urgències Mèdiques-061, etc., per tal d'atendre les persones afectades i proporcionar l'ajuda necessària perquè puguin tornar a la normalitat.

- ✓ Atencions ordinàries: incendis, explosions, desallotjaments preventius, etc.
- ✓ Activacions Plans d'Emergència Municipal: Onada de Calor o Operació Fred

Malgrat que tenen la mateixa seu i disposen del mateix equip de persones, el Servei d'Emergències i el d'Urgències, tenen una naturalesa diferenciada. Per aquesta raó, el procés de certificació que s'ha dut a terme, s'ha restringit, en un primer moment al Servei d'Emergències Socials.

Certificat Internacional de Qualitat ISO 9001:2008

Amb l'entrega del Certificat Internacional de Qualitat ISO 9001:2008 al CUESB, aquest servei es converteix en el primer centre de serveis socials de Barcelona que se sotmet a una prova com aquesta.

Les **normes ISO** es van crear per facilitar la unificació d'estàndards per a la indústria en l'àmbit internacional. En l'actualitat la seva aplicació és molt més àmplia, atès que l'adopció d'estàndards permet assegurar també una sèrie de característiques desitjables per a un producte o un servei, ja sigui en termes de qualitat, sostenibilitat, seguretat, fiabilitat, etc.

Durant tot el procés de certificació, el servei ha anat assolint resultats:

El Servei d'Emergències ha implantat un sistema d'indicadors que permeten quantificar els progressos pel que fa a la qualitat de la feina feta.

Un dels indicadors és el **temps d'arribada als llocs on es produeix una emergència**: fins que es va iniciar el procés de certificació, no hi havia cap estàndard clar. Es va establir un temps màxim de 45 minuts des de l'avís fins a l'arribada dels equips al lloc. **Al cap d'uns mesos, ja s'ha aconseguit reduir aquest temps en un 90 % dels casos.**

El resultat més important, és el canvi de mentalitat profund que ha viscut l'equip en situar els ciutadans i ciutadanes al centre de l'actuació i, per tant, al centre

de l'organització. Es treballa des de les persones usuàries i són elles, qui determinen, en definitiva, els canvis (millora constant).

El Servei d'Emergències s'està regint per un pla anual de qualitat, amb objectius, calendaris i sistemes de revisió calendaritzats, supervisat pel Comitè de Qualitat, que s'encarrega d'aprovar el pla i també els canvis que calgui fer-hi. Aquesta actitud s'ha transmès a la resta d'equips amb què el Servei col·labora (Bombers, Guàrdia Urbana, etc.), que han mostrat el seu interès per saber amb més detall com funciona el Servei i quines necessitats té.

També s'han iniciat col·laboracions recentment, amb la direcció del Programa de Dones de l'Àrea d'Educació, Cultura i Benestar, es treballa, a instàncies de l'Institut Català de la Dona, en un protocol coordinat amb els Mossos d'Esquadra i amb els diferents centres hospitalaris de la ciutat adreçat a casos de violència de gènere extrema.

L'establiment de les normes ISO de qualitat als serveis socials no ha fet més que començar. Després d'haver certificat el Servei d'Emergències Socials, s'ha començat a treballar en la certificació del Servei d'Urgències Socials. Aquest segon procés pot generar impactes molt positius en la xarxa de serveis socials, ja que el Servei d'Urgències és complementari de la xarxa d'atenció primària i els serveis socials especialitzats.

DADES 2009 CUESB

El servei d'Urgències ha atès un total de 13.934 persones al llarg del 2009

Activitat presencial	
Entrevistes (despatx)	1.435
Demandes d'informacions sobre recursos socials, equipaments, etc.	1.278

Activitat telefònica	
Atencions telefòniques	11.558
Informacions	4.146
Assessoraments	4.424

Activitat a domicili	
Valoracions a domicili	226
Observacions a domicili	2.183
Suport activitat vida diària	767

Caigudes	2.292
Suport al treballador social	265
Desnonaments	27

Activació de recursos	
Allotjaments (estances)	1.473
Despesa en allotjament (preu estimatiu)	24.373 euros
Ajuts econòmics d'urgències (import)	7.376 euros
Nombre d'ajuts econòmics	491
Ingressos CAUV	247
Acompanyament de persones usuàries	1.497

Total unitats d'atenció	25.555
Total de persones ateses	13.934

El servei d'emergències socials ha atès 1.550 persones al llarg del 2009

Actuacions ordinàries: incendis, desallotjaments preventius, etc	
Actuacions	62
Activacions de plans	11
Professionals activats (estimació)	343
Persones allotjades	632

Annex 5.

Recull de fòrums, jornades i congressos, informes i publicacions

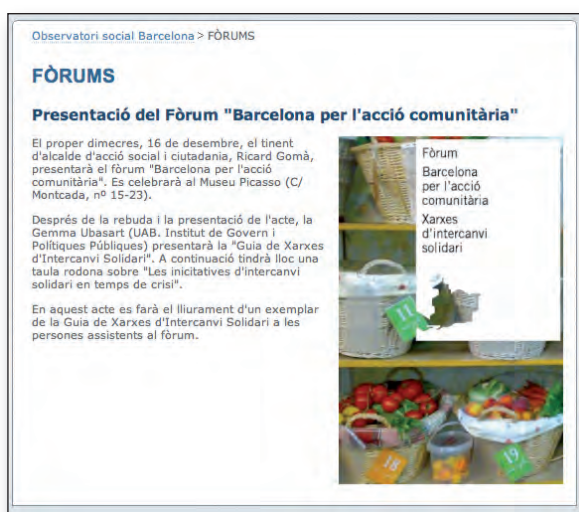
Durant el curs 2009-2010 les polítiques socials de la ciutat s'han vist reforçades des de diferents àmbits i amb diferents formats i instruments. A continuació es relacionen les més destacades.

Fòrums, jornades i congressos

06/10/2009. Jornada anual de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

10/12/09. Fòrum "Barcelona per l'acció comunitària"

16 i 17 d'octubre de 2009.
II Congrés de les Dones de Barcelona

22/11/2009. Festa 20è aniversari commemoració
Drets dels Infants o Dia Universal de la Infància

09/11/2009. Fòrum “Recomanacions
per a la millora de l’atenció social a les
persones amb trastorn mental a la
ciutat de Barcelona”

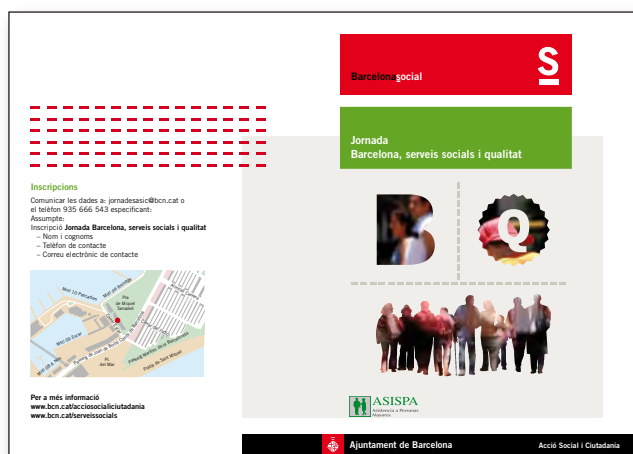
04/11/2009. S’aprova al Plenari del
Consell Assessor de la Gent Gran el
projecte internacional “Ciutats amigues
amb les persones grans”

12/04/2010. Fòrum El Tercer Sector
Social de la ciutat de Barcelona

16/04/2010. Jornada de Qualitat de Serveis Socials: Barcelona, serveis socials i qualitat. El Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona rep el certificat internacional de qualitat ISO 9001:2008

14/06/2010. Fòrum Condicions de vida i hàbits de la població de Barcelona: una aproximació des de la perspectiva de gènere

01/06/2010. Fòrum Condicions de vida i hàbits de la gent gran a la ciutat de Barcelona

21/06/2010. Jornada anual de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

Informes

Condicions de vida i hàbits de la gent gran a la ciutat de Barcelona. Desembre 2009

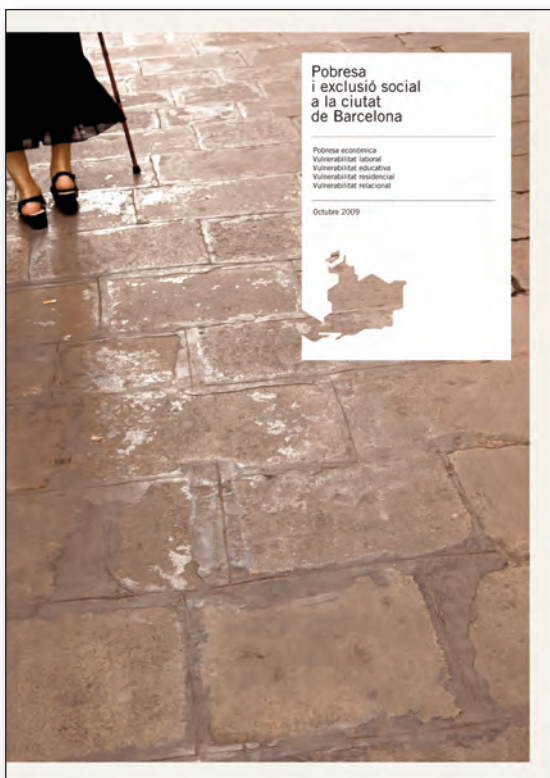
Condicions de vida i hàbits de la població de Barcelona: una aproximació des de la perspectiva de gènere. Desembre 2009

Recomanacions per a la millora de l'atenció social a les persones amb trastorn mental a la ciutat de Barcelona. Novembre 2009

Pobresa i exclusió social a la ciutat de Barcelona. Octubre 2009

Informe 2009 dels Plans de Desenvolupaments Comunitari. Juny 2010

Pla Municipal per a la Inclusió Social. II informe de seguiment

Model de Serveis Socials Bàsics

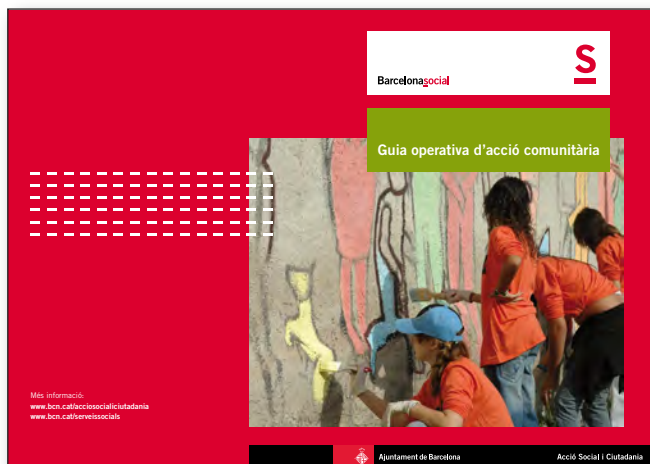

Pla Director de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Juny 2010

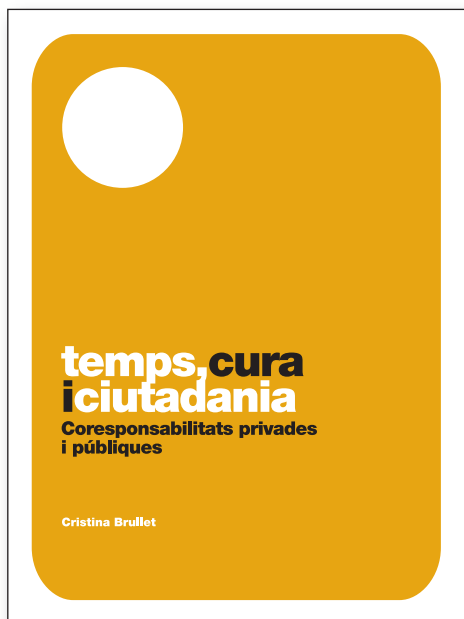
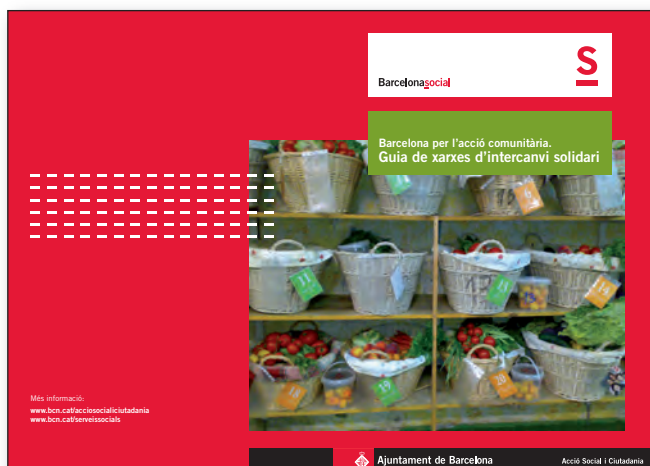

Publicacions

Guia operativa d'acció comunitària.
Juny 2009

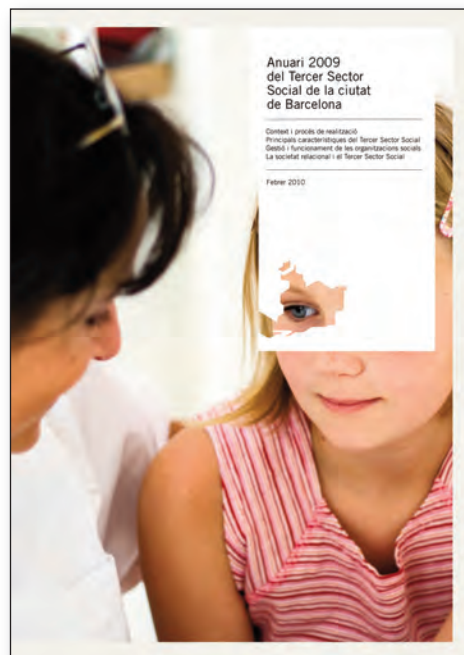

Guia de xarxes d'intercanvi solidari.
Desembre 2009

Temps, cura i ciutadania.
Coresponsabilitats privades i públiques

Anuari 2009 del Tercer Sector Social
de la ciutat de Barcelona

Per un Món de Ciutats Inclusives,
2009

Annex 6.

Normes reguladores del Consell Municipal de Benestar Social

Normes reguladores del

CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

Normes reguladores aprovades de forma definitiva pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona el 16 de setembre de 1988 amb les modificacions aprovades pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona el 7 de desembre de 1988.

Capítol I. Disposicions generals

Article 1r

1. El Consell Municipal de Benestar Social és un òrgan de participació sectorial, creat de conformitat amb el que preveuen els articles 12 de les Normes Reguladores de la Participació Ciutadana, i 59 i 60 de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya.
2. Aquest Consell es crea amb la voluntat de l'Ajuntament de contribuir, en l'àmbit de Benestar Social, al compliment del mandat de l'art. 9.2. de la Constitució Espanyola, que atribueix als poders públics l'obligació de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives, de remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud, i de facilitar la participació de tota la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social.

Article 2n

El Consell Municipal que es crea és l'òrgan consultiu i de participació de l'àmbit de Benestar Social en totes les qüestions referents a les seves competències, i en ell s'integraran les persones que ocupen la presidència dels altres consells sectorials de les diferents àrees de l'àmbit.

Article 3r

El Consell Municipal de Benestar Social té per objecte:

- a) Estudiar i emetre informes sobre els temes que consideri d'interès per a l'àmbit de Benestar Social.

Consell Municipal de Benestar Social

- b) Potenciar la coordinació entre les Institucions que actuen en el camp del Benestar Social.
- c) Concertar actuacions amb les entitats que treballen en el camp del Benestar Social a la Ciutat.
- d) Analitzar críticament la situació que en el marc del Benestar es generi a la Ciutat, així com les actuacions que s'hi duen a terme.
- e) Promocionar iniciatives relacionades amb els estudis i anàlisis derivats de les situacions estudiades.
- f) Informació, debat i difusió de les qüestions relatives a la qualitat de vida de la Ciutat.

Article 4t

1. Atesa l'amplitud del Benestar Social, el Consell iniciarà la seva actuació en aquells camps en els quals no existeixin, en l'actualitat, unes vies de participació estables. Tanmateix, el Consell procurarà articular les actuacions ja iniciades.
2. Des del Consell es fomentarà l'enfortiment de la societat civil barcelonina i en particular el seu moviment associatiu en totes les seves manifestacions de progrés, consolidant la nova relació entre l'Ajuntament i els moviments socials.

Article 5è

Els camps on el Consell iniciarà la seva actuació seran:

- a) La promoció del Benestar Social a la ciutadania de més de 65 anys.
- b) Desenvolupament de mesures perquè les dones s'integrin a la població activa i a tots els àmbits de la vida social.

Normes reguladores

- c) Aprofitar la introducció de noves tecnologies en la societat, per tal que la ciutadania sigui usuària activa, formant-se així com a persones i adquirint un paper protagonista en la societat.
- d) Aprofundiment de l'acció sobre el medi ambient i la seva relació amb el conjunt del Benestar Social i en particular amb el desenvolupament econòmic.
- e) Orientació de les actuacions cap a una política superadora de la nova pobresa urbana.
- f) Orientació de la política cultural envers el reequilibri territorial del desenvolupament urbà, per tal de revitalitzar les zones culturalment deprimides, incentivar i donar suport a la cultura viva i facilitar el treball de les persones creadores i la seva difusió.
- g) Creació d'un espai comú a les entitats que treballen en el desenvolupament de les tasques d'ajut a les persones refugiades i, en general, a les persones estrangeres que arriben a Barcelona.
- h) Aprofundiment de la coordinació dels diferents àmbits d'actuació implicats en la promoció de polítiques de prevenció de la delinqüència.
- i) Canalització i suport de les propostes sectorials elaborades pels Consells o Patronats Municipals, l'activitat dels quals tingui per objecte la participació ciutadana, l'atenció a les persones amb discapacitat, l'educació, la joventut i els esports, sense que aquesta enumeració tingui caràcter limitatiu.
- j) Promoció i suport de les accions voluntàries de la ciutadania en el conjunt de la ciutat.

Capítol II. Organització i funcionament

Article 6è

El Consell podrà funcionar en *plenari* o a través d'una *comissió permanent*.

Article 7è

1. Integren el plenari del Consell Municipal de Benestar Social:

- a) L'alcalde o alcaldessa i els tinents i tinentes d'alcalde i regidors i regidores que l'alcalde designi fins un nombre de 10, que representaran proporcionalment els grups polítics de la corporació.
- b) Representació dels *consells sectorials municipals i/o de participació*.
- c) Representació d'*entitats socials* fins un nombre de 5.
- d) Representació de les *associacions empresarials i gremials, i de les centrals sindicals* fins un nombre de 8.
- e) Representació de l'*àmbit universitari i professional* fins un nombre de 10.
- f) Representació de l'*obra social de les caixes d'estalvi* fins un nombre de 3.
- g) Representació de la *judicatura i fiscalia* fins un nombre de 3.
- h) Les *Oficines del Servei d'Ocupació Català*, amb un representant.
- i) L'*Arquebisbat de Barcelona*, amb un representant.

Normes reguladores

j) *Persones expertes* o de reconegut prestigi en l'àmbit d'activitat del Consell fins un nombre de 10.

2. Per resolució del seu president els membres del Consell es podran ampliar amb la representació de més entitats i persones expertes o de prestigi reconegut.

Article 8è

La presidència del Consell correspon a l'alcalde de Barcelona, i la vicepresidència al tinent o tinenta d'alcalde o regidor o regidora que designi el president o presidenta. La secretaria del Consell ho serà al mateix temps tant del plenari com de la comissió permanent.

Article 9è

El Consell aprovarà per al seu funcionament un reglament intern.

Article 10è

1. La comissió permanent estarà integrada pel president i per 18 membres més designats per ell mateix entre els que integren el Consell, d'acord amb les proporcions següents:
 - a) 4 membres de l'Ajuntament.
 - b) 3 de les *entitats socials*.
 - c) 4 representants de les *associacions empresarials i gremials, i de les centrals sindicals*.
 - d) 3 representants de l'àmbit *universitari i professional*.

e) 1 representant de l'*obra social de les caixes d'estalvi*.

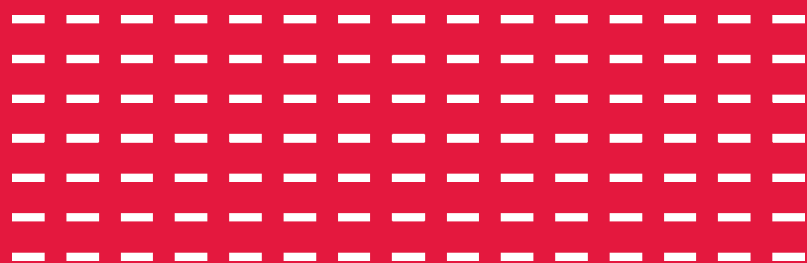
f) 3 membres del grup de *persones expertes* o de reconegut prestigi en l'àmbit d'activitat del Consell.

2. El vicepresident o vicepresidenta del Consell podrà presidir la comissió permanent per delegació del president o presidenta.

Article 11è

El Consell disposarà d'una secretaria tècnica, amb les funcions pròpies d'un òrgan auxiliar de suport tècnic i administratiu.

Normes reguladores

Barcelona inclusiva i solidària